

TER VEROVERING
van een
ONBEKEND HALFROND
door Edgar Rice Burroughs

Vandaag begint « Story » met de publicatie van een spannende toekomstroman (1) waarin twee geduchte tegenstrevers elkaar naar de kroon steken. Twee mannen, beiden even geleerd en even moedig, brengen tot in het onbekende halfrond van onze satelliet zulke vreemde, zulke schrikwekkende gevolgtrekkingen, dat... — maar dat lees je zelf.

Schrijver van deze roman stelt in uitzicht de verwezenlijking van een reis naar de planeet Mars, waar levende wezens zouden wonen, onderstelling die echter tegengesproken wordt door Gods scheppingswerk zelf. Na dit voorbehoud, blijft deze roman zeer boeiend om te lezen wegens zijn zeer suggestieve bladzijden.

(1) Het verhaal loopt dus voor op de tijd, zoals dit het geval was met Jules Verne's werken.

PROLOOG

DE BOODSCHAPPER VAN MARS

Onze eerste ontmoeting had plaats op 10 Juni 1967 in het blauwe salon van het transoceanisch vliegtuig, de *Harding*. In afwachting van het opstijgen van het toestel dat mij naar Europa zou brengen, had ik

mijn namiddag doorgebracht met rond te slenteren in de stad, een stad die op deze voor immer onvergetelijke dag in een ware vreugderoos verkeerde. In het blauwe salon van het luchtschip bleef een enkele zetel vrij vóór het tafeltje waaraan hij reeds sedert een poosje had plaats genomen. Ik vroeg hem toestemming om deze tafel met hem te delen en toen hij opstond om mij vriendelijk uit te nodigen plaats te nemen, werd zijn gelaat verhelderd door een glimlach die onmiddellijk mijn sympathie afdwong. Toen de ganse wereld twee maanden te voren het overwinningsfeest had gevierd, had ik geloofd dat de volkse geestdrift en vreugde zich niet sterker kon uiten. En toch had de gebeurtenis die deze datum van 10 Juni 1967 kenmerkte een nog diepere indruk op het volk gemaakt en de zegeroes die de menigte in vervoering bracht overtrof verre alles wat men tot hiertoe gezien had.

De oorlogsperiode die meer dan een halve eeuw had geduurd, aangezien het jaar 1914 kon beschouwd worden als het uitgangspunt van dit tragisch tijdperk, was geëindigd met de overwinning van de vereniging der blanke volkeren op de gele. Voor het eerst sedert mensengeheugen strekte een groep van volkeren, die nu tot een enkele natie versmolten waren, haar macht uit over alle delen van de aardbol en verenigde ze onder haar heerschappij de bevolking van de ganse wereld. De oorlog, die nog slechts een ver verwijderde nachtmerrie was, was op weg om een historisch begrip te worden. Het oorlogsmateriaal was ten dienste van handel en toerisme gesteld. Kortom, de oorlog had definitief het veld geruimd voor de vrede.

Allen, overwinnaars en overwonnenen, hadden zich tijdens dit heugelijk feest één gevoeld in dezelfde vreugde, want allen waren de oorlog moe. Zij geloofden het ten minste, want deze vrede, die zij met zoveel vreugde begroetten, kenden zij in 't geheel niet. Slechts enkele oude lieden hadden de herinnering bewaard van de wereld in vredestijd ; al de anderen waren geboren en opgegroeid in een door woeste gevechten verscheurde wereld. Hun bestaan had zich ontrold op het razende rythme van eindeloze veldslagen, waarin zeldzame perioden van rust als wipplank hadden gediend tot nog vreselijker, nog onmenselijker slachtingen. De laatste van deze moorddadige vloedgolven dagtekende van 1959 ; zij was met een nooit geëvenaarde wreedheid over de wereld gespoeld en had haar gekneusd en ontzet over haar eigen zinneloosheid achtergelaten. Deze lange, bloedige jaren schenen de zucht naar verwoesting te hebben uitgeput die haar reeds zo lang gedreven had om zichzelf in broedermoorden te vernietigen. Bijna plotseling hadden de mensen geweigerd nog langer te doden...

Twee maanden waren verlopen, gedurende dewelke de nog geheel buiten adem zijnde wereld weer enigszins scheen bij te komen. Zoals een mens die onverhoeds door een al te groot geluk wordt aangegrepen, vroeg de wereld zich af wat zij met deze zo duur gekochte vrede moest aanvangen. Toen was het dat de gebeurtenis zich had voorgedaan, precies op tijd om de aan hevige aandoeningen gewoon geraakte zenuwen tegen een ontzenuwende eentonigheid te beschermen. En meer nog dan het vuur en het bloed van de voorbije tijdperken, was deze gebeurtenis geschikt om de zenuwen op te zwepen en de verbeelding te

prikkelen van een geslacht dat niet gemaakt was voor een kalm en vredig bestaan : de verbinding tussen de aarde en de planeet Mars was tot stand gekomen !

De wetenschap, die zich sedert ettelijke geslachten gewijd had aan het opzoeken van steeds sneller en afdoender middelen om de evennaaste te doden, had eindelijk onder de vredeszon nieuwe vruchten afgeworpen. Om de waarheid te zeggen hadden enkele geleerden met ongekrukt geweten zelfs tijdens de lange oorlogsperiode het geloof in een betere toekomst niet opgegeven. Aan de zelfkant van hun tijdperk levend, hadden zij onvermoeibaar gewerkt om de grondslagen te leggen van een nieuwe beschaving. Onder de dromers die door hun tijdgenoten werden uitgelachen, hadden sommigen zich het verwezenlijken van interplanetaire verbindingen ten doel gesteld. Deze hersenschim, die reeds een eeuw oud was, had vaste vorm gekregen naarmate de generaties van geleerden ze elkaar hadden overgeleverd en de herhaalde mislukkingen hadden het geloof en de hoop van de pioniers niet kunnen verzwakken.

Het was omstreeks 1940 dat men er in geslaagd was een instrument te vervaardigen dat de juiste richting en de afstand aanwees van het uitgangspunt van iedere radioactiviteit met betrekking tot de golflengte waarmede zij overeenstemde. Reeds op dit tijdstip hadden uiterst gevoelige ontvangsttoestellen sedert verscheidene jaren uitzendingen geregistreerd die bestonden uit reeksen van drie punten en drie strepen welke zich precies om de 24 uren en 37 minuten herhaalden en ieder ongeveer een kwartier duurden.

Als uitgangspunt van de signalen wees het nieuwe instrument duidelijk een punt aan dat gelegen was op een afstand en in een richting die onveranderlijk overeenstemde met de stand van de planeet Mars met betrekking tot de aarde.

Vijf jaar later werd het eerste toestel gebouwd waarmede golven naar Mars konden gezonden worden. Een eerste boodschap was een nauwkeurige nabootsing van de opgevangen uitzending : drie punten gevolgd door drie strepen. Het antwoord was gekomen voordat de gewone tussenruimte van 24 uren verstreken was. De aarde had toen een nieuwe boodschap uitgezonden welke ditmaal bestond uit vijf punten en twee strepen. Van toen af was het duidelijk dat de verbinding tussen onze aardbol en Mars tot stand was gekomen. Toch waren er sedertdien niet minder dan 22 jaren van verenigde krachtinspanningen van alle grote geesten der wereld nodig geweest om een verstaanbaar verbindingssysteem tussen de twee planeten te ontwerpen.

Die dag, de 10de Juni 1967, was het de bevolking van de aarde gegund de eerste radio-gediffuseerde boodschap van Mars te horen. Zij was gedateerd uit Helium, de hoofdstad van Barsoum en behelsde niets anders dan hartelijke groeten aan het adres der bewoners van de zusterplaneet. Maar de wereld had er de grote draagwijdte van begrepen (1).

De hartelijke sfeer die aan boord van de *Harding* heerste, was de weerspiegeling van de vreugde welke de ganse beschaafde wereld die dag bezielde. De passagiers zongen, dronken en lachten om `t hardst.

(1) Schrijver veronderstelt hier een overgang van de ziel na de dood in een ander wezen, wat natuurlijk praat voor de vaak is.

Het vliegtuig kliefde de lucht op een hoogte van ongeveer duizend meter. Zijn motoren, aangedreven door de energie van een duizenden kilometers ver verwijderde fabriek, stuwden het luchtschip geruisloos voort op de weg van Chicago naar Parijs.

Ik had natuurlijk deze afstand reeds verscheidene malen afgelegd, maar de plechtigheid van het ogenblik verleende deze reis een enige bekoorlijkheid. Ik vermoed dat er, bij het gadeslaan van mijn reisgezellen die hun vreugde de vrije teugel lieten, een welwillende glimlach op mijn lippen speelde. Had ik niet het voorrecht genoten lange jaren van dichtbij tegenwoordig te zijn geweest bij de pogingen die vandaag hun vruchten afwierpen? Nog steeds glimlachend wierp ik opnieuw mijn blik op mijn tafelbuurman. Hij was een man van grote gestalte en met gebronsde huid; het was niet nodig zijn uniform van admiraal van de luchtvloot te bekijken, om te raden dat hij een soldaat was. Zijn lichaamskracht en zijn morele energie straalden om zo te zeggen uit zijn athletisch lichaam en uit zijn vastberaden en wilskrachtig gelaat. Ons gesprek dat vanzelfsprekend over de gebeurtenis van de dag liep, was vooreerst weinig levendig, maar daarentegen wisselden wij dikwijls welsprekende glimlachjes. Bijwijlen gleed er een schaduw over het gezicht van mijn gezelschap en met verbazing bemerkte ik een uitdrukking van diepe droefheid in zijn oogen.

— Arme lieden! mompelde hij eindelijk, terwijl hij onze reisgezellen met een blik vol medelijden aankeek. Ik benijd hun onwetendheid. Ten slotte is het maar beter zo. Laten wij hen zich met illusies vleien...

Toen hij er zich op betrapte dat hij hardop gesproken had, raakte hij in de war, bloosde even en zei, zich tot mij richtend:

— Let er maar niet op, mijnheer! Ik raaskal of liever ik droom... U zou mij overigens toch niet begrijpen. Ben ik er wel heel zeker van dat ik mijzelf begrijp? Ik ben verplicht te geloven zonder te begrijpen!

Nieuwsgierig drong ik aan dat hij zich nauwkeuriger zou uitdrukken.

— Waartoe dient het! zuchtte hij ontmoedigd.

En na een ogenblik zwijgen:

— Als ik u bij voorbeeld zei dat de tijd niet bestaat, dat hij slechts een uitvinding is van de menselijke geest die, bewust van de enge grenzen van zijn macht, kunstmatige begrippen smeedt om zijn onmacht te verklaren, zou u mij dan geloven? Als ik u daarbij nog zei dat het de onbekwaamheid is om de waarheid te begrijpen die de mensheid deze andere abstracte idee, ik bedoel de ruimte, heeft ingegeven, zou u dan aan mijn woorden geloof hechten?

— Die theorie is mij niet geheel onbekend, antwoordde ik. Ik beken echter dat ik niet volkomen begrijp...

— Natuurlijk, wedervoer mijn buurman peinzend, maar bekijk liever dit jonge meisje. Zij gaat werkelijk de perken te buiten...

Dit zeggende wees hij een jonge dame aan die als bezeten op een tafel danste.

Mijn buurman stond op.

— Het is tijd om mij terug te trekken, zei hij. Het was mij zeer

aangenaam met u kennis te hebben gemaakt. Ik hoop dat wij elkaar zullen terugzien. Ik zou overigens gelukkig zijn deze avond nog met u te kunnen praten, maar niet hier, het lawaai maakt mij zenuwachtig. Maar ik denk er aan, ik heb in dit vliegtuig een luxe-hut met twee bedden besproken, want mijn secretaris moest mij vergezellen. Op het laatste ogenblik is hij ziek gevallen, zodat zijn plaats vrij is. Mag ik u aanbieden mijn hut met mij te delen ?

Ik aanvaardde des te liever omdat deze man niet alleen mijn sympathie had verworven maar ook mijn nieuwsgierigheid ten zeerste gaande maakte. De volgende dag zouden wij te Parijs landen en ik liep de kans hem voor altijd uit het oog te verliezen. En een vreemde nieuwsgierigheid zette mij aan de zin van zijn raadselachtige verklaringen te doorvorsen. Toen wij voorbij de tafel gingen waar de vrolijke disgenoten de danseres toejuichten, ontmoette de blik van het meisje die van mijn gezelschap. Een uitdrukking van verbazing tekende zich op haar gelaat af. Mijn nieuwe vriend groette haar met een lichte hoofdbeweging en zette zijn weg voort.

— Kent u haar dan ? vroeg ik.

— Ik zal haar kennen... over tweehonderd jaar ! antwoordde hij rustig.

In de hut droegen een fles wijn, droge koekjes en sigaretten er het hunne toe bij om onze ontluikende vriendschap te verstevigen.

Mijn zonderlinge gezelschap was de eerste om het onderwerp weer te hervatten dat wij in het blauwe salon hadden aangesneden.

— Ik zal u iets toevertrouwen waarover ik nog nooit met iemand gesproken heb, begon hij. Ik stel u slechts één voorwaarde : mijn naam niet te vermelden als u soms zou herhalen wat u hier zult horen. Ik ben er niet op gesteld een faam te verwerven van gek of van onevenwichtige. En vóór alles waarschuw ik u dat het niet mijn bedoeling is u de gebeurtenissen te verklaren die ik u zal vertellen en die ik beleefd heb — hoewel zij er niets van weet — met het jonge meisje dat wij daareven in het blauwe salon zijn voorbijgegaan.

Opdat u mij echter zou kunnen volgen, is het noodzakelijk dat de theorie waarover ik u gesproken heb, u levendig voor de geest sta : de tijd is een verzinsel. Tracht niet te begrijpen, u zou er niet in slagen.

EERSTE HOOFDSTUK

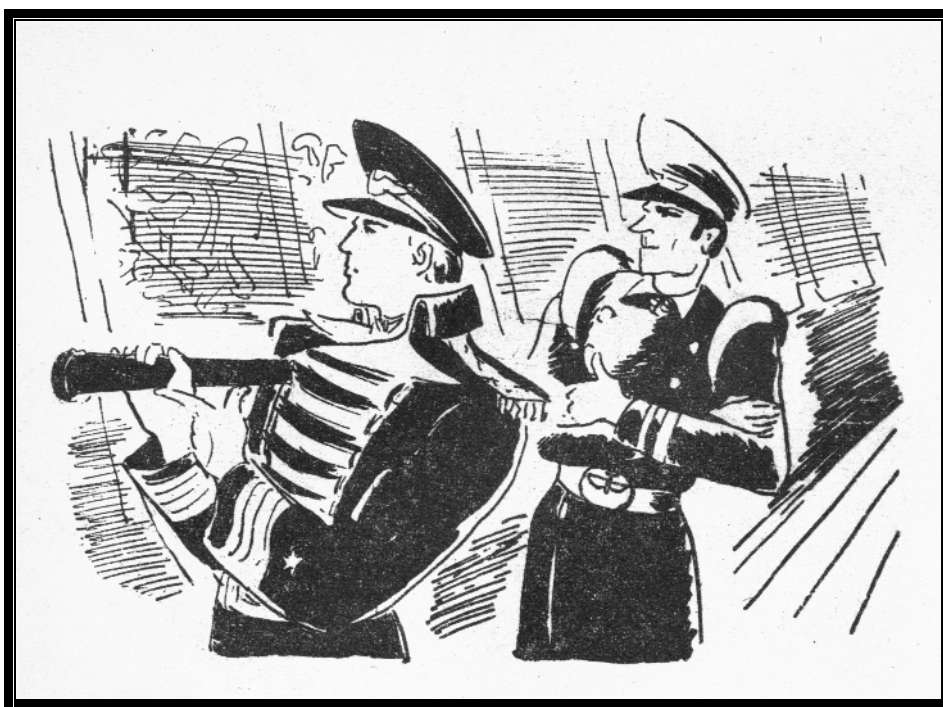
HET VERTREK VAN DE « BARSOUM »

— Ik was van plan mijn verhaal bij de XXIIe eeuw te beginnen, maar alles wel beschouwd geef ik er de voorkeur aan u eerst te spreken over mijn betovergrootvader die in het jaar 2000 geboren werd.

Ik zal wel zeer verbaasd hebben opgekeken, want mijn zegsman glimlachte en schudde het hoofd alsof hij de verstandelijke kloof die ons scheidde betreurde.

— Mijn betovergrootvader, ging hij verder, was de zoon van de achterkleinzoon van mijn eerste incarnatie, die plaats vond in 1896. Ik trouwde in 1916 op twintigjarige leeftijd. Mijn zoon Juliaan werd geboren in 1917. Ik zou hem nooit zien : Ik werd gedood in Frankrijk in 1918, op de dag zelf van de wapenstilstand. Ik werd opnieuw geïncarneerd in mijn kleinzoon in 1937. Heden ben ik dertig jaar oud. Mijn zoon, ik bedoel de zoon van mijn incarnatie van 1937, werd geboren in 1970 en diens zoon, Juliaan V, in wie ik op de aarde terugkeerde, werd geboren in 2000. Uw ongelovig uiterlijk verplicht mij u te herinneren aan wat ik u daareven gezegd heb : de tijd bestaat niet.

Wij zijn nu in 1967. Ik herinner mij echter nauwkeurig iedere dag van het leven van mijn vier incarnaties waarvan de laatste plaats vond in 2100. Heb ik drie generaties overgesprongen, namelijk die van 2000 en die van 2100 of heeft een of andere gril van de natuur mij onbekwaam gemaakt mij de tussentijdige levens gedurende die eeuw te herinneren ? Ik kan het u niet zeggen (1).

(1) Dit is — zoals we zegden — een fantasierijke suggestie van de schrijver, die sneller dan de tijd loopt.

Ik denk dat het enige verschil tussen de andere stervelingen en mijzelf hierin bestaat, dat ik begaafd ben met een geheugen dat mijn verschillende incarnaties verbindt terwijl deze draad gewoonlijk op het einde van ieder bestaan wordt afgebroken. Maar dat doet er weinig toe... Ik zal u dus de geschiedenis vertellen van die Juliaan V, die geboren werd in het jaar 2000 en daarna, als de tijd het ons veroorlooft, zal ik u spreken over de troebelen die de XXIIe eeuw beroerden na de geboorte van Juliaan IX in 2100. Om de dingen te vergemakkelijken zal ik u in de eerste persoon spreken. Heb ik er trouwens niet het recht toe, daar het over mijzelf gaat in een andere incarnatie? Ik heet dus Juliaan V om nauwkeuriger te zijn. Ik stam af van een beroemde familie van soldaten. Mijn betovergrootvader Juliaan I sneuvelde tijdens de grote oorlog op de leeftijd van 22 jaar. Mijn overgrootvader Juliaan II werd gedood op het veld van eer in Turkije in 1938. Mijn grootvader Juliaan III streed dapper van de leeftijd van 16 jaar af tot het einde der toenmalige vijandelijkheden; hij was toen 30 jaar oud. Hij stierf in 1992 en gedurende de 25 laatste jaren van zijn leven droeg hij de titel van admiraal der luchtvloot. Inderdaad, na de oorlog voerde hij het bevel over de internationale vredesvloot, belast met het handhaven van de orde in de wereld. Ook hij stierf tijdens het uitoefenen van zijn plicht, evenals mijn vader die hem in zijn ambt opvolgde. Op zestienjarige leeftijd verliet ik de luchtvaartschool en werd ik ingedeeld bij de internationale vredesvloot. Dit gebeurde in 2016. Sedert een eeuw had niemand van de dynastie der Juliaans, als ik mij aldus mag uitdrukken, een andere kledij gedragen dan het uniform van officier bij de luchtvaart.

Voorzeker, de tijd van de oorlogen was definitief voorbij, maar de gevechten kwamen nog veelvuldig voor. De luchtvloot had tot zending de luchtschuimers in bedwang te houden en af en toe maakten de opstanden van enkele barbaarse Afrikaanse of Aziatische stammen strafexpedities noodzakelijk.

Bij het lezen echter van de heldendaden onzer roemrijke voorouders van 1914 tot 1967, kwam ons tijdperk ons eentonig voor en ontdaan van ieder gevaar. Anderzijds is het waar dat men ons sedert onze prille jeugd de haat tegen de oorlog had ingeprent en wij waren er voorzeker niet op gesteld om nieuwe internationale conflicten te zien ontbranden. De wapens waarmee wij stredden om een nieuwe oorlog te verhinderen waren de enige die op de wereld gebruikt werden, met uitzondering van enkele geweren welke door wilde stammen bewaard werden. De artillerie, de stikgassen en andere moordtuigen waren niet meer bekend tenzij door enkele zonderlinge museum-exemplaren. De vrede is echter een moeizame verovering welke de wereld zich slechts bezwaarlijk kan verzekeren. De mensen hebben goed alle oorzaken van tweedracht te verwijderen, steeds ontstaan er nieuwe, op plaatsen waar niemand het gevaar kon voorzien. De eerste oorzaak van de rampen die op onze aardbol zouden neerstorten, dagtekende, drie en twintig jaar vóór mijn geboorte, van die historische dag van de 10 Juni 1967, dag waarop de aarde de eerste ontcijferbare boodschap van de planeet Mars ontving. Daarna waren er regelmatige betrekkingen tussen de twee

georganiseerde planeten tot stand gekomen. Op sommige gebieden van kunsten en wetenschappen hadden de Marsbewoners of liever de Barsoumers, naar de taal van de bewoners dezer planeet, de aardbewoners verre overtroffen, terwijl deze laatste in andere vakken een veel grotere voorsprong hadden behaald. Het intellectueel verkeer had dus voor beide partijen aanzienlijke voordelen opgeleverd. Wij hadden de geschiedenis en de gebruiken van de Marsbewoners geleerd, die hunnerzijds reeds sedert lang de aardse dingen kenden. Alle grote kranten verzorgden een rubriek die gewijd was aan nieuwtjes van Mars, waarop de bevolking erg verzot was.

Het was vooral op het gebied van de geneeskunde en van de luchtvaart dat de Marsbewoners de aardse beschaving wellicht het meest hadden verrijkt. Zij hadden ons de formules verschaft van de wonderbare Barsoumse geneesmiddelen die in weinige uren tijds de meest ernstige wonden heelden. Maar het kostbaarste geschenk dat zij de aarde gegeven hadden, was onbetwistbaar het geheim van de achtste straal, op aarde beter bekend onder de naam van Barsoumstraal, die voortaan de vroegere brandstoffen voor de vliegtuigmotoren verving. Het betrekkelijk gemak waarmede wij onze relaties met de planeet Mars tot stand hadden gebracht, was vooral te danken aan een feit dat aan geen enkel kind van de XXIe eeuw onbekend was : ik bedoel het verblijf van de aardbewoner John Carter op de planeet Mars in 1966. Van die datum af hadden de Barsoumers aanstalten gemaakt om met de aarde in verbinding te treden en alleen politieke verrichting vertraagd.

Toen eenmaal de interplanetaire overbrengingscode verwezenlijkt was, had een zeer natuurlijk verlangen zich van de bevolking van Mars en die van de aarde meester gemaakt : ze wilden een afvaardiging naar de zusterplaneet zenden. Ieder van de twee planeten hoopte de eerste te zijn om die stoutmoedige droom tot werkelijkheid te maken en de verwoede wedijver welke daardoor ontstaan was had iedere samenwerking op dit gebied onmogelijk gemaakt.

Nu, op het tijdstip toen ik de luchtvaartschool verliet, had de luchtvaarttechniek een peil bereikt dat de voltooiing van deze taak in een afzienbare tijd deed verhoppen. Wij hadden ons meester gemaakt van de achtste straal van Barsoum en wij beschikten over machtige motoren evenals over een grote hoeveelheid instrumenten die een maximum van veiligheid tijdens een interplanetaire reis waarborgden. Kortom, indien Mars en de Aarde de enige hemellichamen van de ruimte geweest waren, zou men een dergelijke reis zonder een enkel risico hebben kunnen ondernemen. Maar de aantrekkingskracht van de andere planeten en vooral van de Zon, maakte een hinderpaal uit die op het eerste zicht onoverkomelijk scheen.

In 2015 echter had Barsoum naar de aarde een interplanetaire bestuurbare ballon gezonden met een bemanning van vijf Marsbewoners en voorzien van levensmiddelen voor tien jaar. Volgens de berekening zou de reis niet meer dan vijf jaar duren, daar het Zonderbare toestel een snelheid van meer dan duizend kilometer per uur bereikte. Op het tijdstip waarop ik mijn ambt bij de internationale vredesvloten opnam, had de Barsoumse luchtballon reeds een miljoen kilometer afgelegd

maar het welslagen van deze stoutmoedige onderneming scheen onherroepelijk in gevaar gebracht. Voorzeker liet de bemanning, die voortdurend in radiofonisch contact bleef met de beide planeten, niet alle hoop varen, maar de vooruitzichten van de specialisten, zowel van de aardse als van de Barsoumse, werden steeds meer pessimistisch.

Op het tijdstip van het vertrek van de Marsiaanse luchtballon bezaten wij eveneens een toestel dat volkomen klaar stond voor de expeditie, maar op het laatste ogenblik had de regering van de Verenigde Staten bevel gegeven de proefneming te verdagen. Het treurige lot van het Barsoumse toestel zou deze beslissing ten volle wettigen en de wijsheid van onze regeerders bewijzen. Onze geleerden hadden net minder dan tien jaar nodig om de ontmoediging te boven te komen waarin de mislukking van de Marsiaanse proefneming hen gedompeld had. Na dit tijdsverloop bracht een uitvinding, welke aan luitenant Orchis te danken was, de kwestie terug op het tapijt en deed ze de oude verwachtingen heropleven.

Ik kende luitenant Orthis zeer goed, want hij was mijn medeleerling geweest op de luchtvaartschool. Hij was voorzeker een uitzonderlijk begaafd man en ik koesterde een oprechte hoogachting voor de geleerde in hem ; als kameraad echter had hij mij altijd een levendige afkeer ingeboezemd. Inderdaad, hij was iemand zonder een greintje moreel gevoel, kende geen gewetensbezwaren en was bezeten door een onverzadelijke eerezucht.

Hoewel mijns ondanks, had een hardnekkige wedijver ons op school van de eerste dag af van elkaar verwijderd. Zijn vijandschap jegens mij was nog aangegroeid doordat ik, door een wonderlijk spel der omstandigheden, hem steeds de loef afstak en zonder veel moeite de eerbewijzen en de onderscheidingen behaalde waar hij het meest op belust was. De gewone schoolwedijver was in onze wederzijdse betrekkingen ontaard tot een soort van ongenadige rivaliteit.

In weerwil van zijn onbetwistbare begaafdheden en zijn verbeterde werklust, slaagde Orthis er niet in zijn overwicht te doen gelden op mij, wie de fortuin onverpoosd toelachtte. In alle wedstrijden en competities streefde ik hem voorbij en bij het verlaten van de school werd mij een hogere rang dan de zijne toegekend.

Van dat ogenblik af ontmoette ik hem bijna niet meer, daar zijn ambtsbezigheden hem op de grond weerhielden, terwijl de mijne mij verplichtten voortdurend de beide halfvrienden te overvliegen. Af en toe bereikte mij enig nieuws over hem : ...hij werd beschuldigd van medeplichtigheid in een samenzwering tegen de veiligheid van de Staat. Ik hechtte aan dit gerucht geen geloof, doch alles wat men over hem vertelde was niet van aard om zijn aanzien in mijn ogen te doen stijgen.

Gedurende de negen jaren die op ons vertrek uit de school volgden, werd de kloof die mij van Orthis scheidde dus voortdurend breder. Het verschil in graad droeg daar in zekere mate toe bij. Terwijl Orthis sedert jaren een gewone kapitein bleef, werd ik tot scheepscommandant bevorderd.

Inmiddels, om precies te zijn : in 2024, kondigde Orthis een geniale ontdekking aan. Hij was er in geslaagd de achtste zonnestraal te

isoleren, dat wil zeggen van haar verbindingen af te zonderen. Twee maand later paste hij zijn methode op de uitstraling van de maan toe, evenals op die van drie planeten uit het zonnestelsel : Mercurius, Venus en Jupiter. De achtste Marsiaanse en aardse stralen waren reeds sedert eenige tijd bekend en geïsoleerd.

De ontdekking van Orthis maakte de sleutel uit van het probleem der interplanetaire reizen. Inderdaad, het meesterschap over deze verschillende stralen maakte het mogelijk de geduchte aantrekkingskracht van de Zon en haar planeten te overwinnen, met uitzondering weliswaar van Saturnus, Uranus en Neptunus, en van nu af kon een interplanetaire luchtballon zich een weg banen naar Mars. De aantrekkingskracht van de drie planeten aan gene zijde van Mars scheen onbelangrijk, gezien de aanzienlijke afstand die hen zowel van deze laatste als van de aarde scheidde.

Orthis maakte onmiddellijk zijn verlangen om te vertrekken bekend, doch eens te meer stelde de regering de proefneming tot later uit, overwegende dat het gevaar eerst tot een minimum moest herleid worden. Orthis kreeg opdracht om een toestel van beperkte afmeting te bouwen, dat door radio bestuurd moest worden om zijn reserve aan drijfkracht gedurende ten minste de helft van de reis uit te sparen. Men kan zich zijn ergernis en mijn verlegenheid indenken toen de regering, nadat zijn ontwerp uitgewerkt en goedgekeurd was, mij de taak opdroeg toezicht te houden op de bouw van het toestel. Ik moet bekennen dat Orthis zijn wrok en zijn afgunst overwon en voor mij een uitstekende medewerker was, wiens wetenschappelijk genie ik ten zeerste waardeerde.

Van mijn kant deed ik al mijn best om te vermijden zijn tot het uiterste geprikkelde eigenliefde aan nieuwe en nutteloze proefnemingen te onderwerpen.

Het jaar 2024 liep ten einde toen het kleine proeftoestel in de ruimte werd opgelaten. Bijna onmiddellijk daarna ondernam ik verbeteringswerken aan de grote luchtballon die in 2015 op stapel gezet was en waarvan men de voltooiing destijds had prijsgegeven ten gevolge van de verdwijning in de ruimte van het Marsiaanse toestel.

Ook ditmaal kwam de medewerking van Orthis mij uitstekend van pas en na verloop van acht maanden was de Barsoum — zooals wij ons nieuwe toestel genoemd hadden — gereed om zijn vreemdsoortige reis te ondernemen. De verschillende achtste stralen die ons zouden toelaten de aantrekking van de zon en van de dichtst bijzijnde planeten te overwinnen, waren geborgen in stevige vergaarbakken die achterin de romp van het luchtschip stonden, terwijl een vergaarbak van meer beperkte afmetingen de manestrallen bevatte die ons zouden toelaten de invloedssfeer van onze satelliet door te geraken zonder gevaar om naar haar woeste oppervlakte te worden aangetrokken.

Alles was voorzien om ons konvooi het lot van de Barsoumse luchtballon te besparen. Inderdaad, gedurende de vijf jaren die op het vertrek er van gevolgd waren, konden de radioverbindingen steeds onderhouden blijven en de wereld kende de heldhaftige pogingen door de commandant aangewend om zich van de onweerstaanbare

aantrekking van Jupiter te bevrijden.

Vier jaren waren verstreken sedert de eerste boodschap van de bestuurbare ballon en de geleerden verdiepten zich in gissingen over het tragische einde van het Marsiaanse toestel. Iets scheen in alle geval zeker : zijn bemanning zou nooit meer de geboorteplaneet terugzien.

Ons eigen proeftoestel was bijna sedert acht maanden op weg zonder dat de geringste afwijking van de bij voorbaat opgestelde reiswijzer genoteerd werd. Alles verliep precies zoals Orthis het had voorzien. Zijn wetenschappelijke gevolgtrekkingen werden aldus schitterend bevestigd en hij begon bij de regering voetstappen aan te wenden om de toelating te bekomen de reis aan boord van de Barsoum te ondernemen. De autoriteiten hielden er echter aan ten minste de verjaardag van het vertrek van het proeftoestel af te wachten, 't is te zeggen het einde van het jaar 2025 ; waarbij zij zich beriepen op hun verlangen geen mensenlevens nutteloos op te offeren. Als het proeftoestel na verloop van 12 maanden geen enkel ongeval overkwam, zouden zij daarin een zekere waarborg van veiligheid zien en het verzoek van de uitvinder inwilligen.

Het besturen van de Barsoum vereiste zes mannen en een eeuwenoud gebruik wilde dat men voor zulk soort proefnemingen op vrijwilligers beroep deed. Op de dag zelf waarop de lijst van de kandidaten werd geopend, liet de helft van de leden der internationale vredesvloot zich inschrijven. Na een strenge schifting liet de regering haar keus op vijf mannen vallen. Eens te meer moest ik buiten mijn schuld Orthis vernederen. Hij, die er zich aan verwachtte tot leider van de expeditie te worden benoemd, moest zich met een ondergeschikte betrekking tevreden stellen terwijl het bevelhebberschap aan mij werd toevertrouwd. Twee officieren en een onderofficier maakten de bemanning van de Barsoum voltallig.

De indrukwekkende afmetingen van het nieuwe toestel, dat merkkelijk groter was dan het Marsiaanse toestel treuriger gedachtenis, maakten het ons mogelijk levensmiddelen voor vijftien jaar mede te nemen. Onze motoren waren machtig genoeg om een gemiddelde snelheid van 15,000 km. per uur te bereiken en een door Orthis ontworpen hulpmotor die zijn energie aan het zonlicht ontleende, ontwikkelde een voldoende drijfkracht om ons een bepaalde snelheid te verzekeren voor het geval dat de hoofdmotor schade zou oplopen.

Alle leden van de bemanning waren jonggezellen ; alleen Orthis was getrouwd geweest maar zijn vrouw was sedertdien gestorven. De regering belastte zich met het beheer van onze persoonlijke bezittingen. Het afscheidsbanket had de 24^e December 2025 plaats. Op Kerstdag zelf stegen wij op bij het gejuich van een ontelbare en geestdriftige menigte die op het vliegveld was samengestroomd.

Uit vrees u te vervelen, wil ik hier geen volledige technische beschrijving van ons toestel geven. Ik zal mij vergenoegen met u te zeggen dat onze motoren van drie verschillende typen waren : de eerste diende om in de lucht voort te bewegen, de tweede in de æther, terwijl de derde en de belangrijkste uit reusachtige scheidingstoestellen bestond, die aanzienlijke hoeveelheden van de achtste Marsiaanse

straal isoleerden en ze naar de aarde projecteerden, aldus de opklimming van onze bestuurbare ballon naar Barsoum verzekerd. De uiterst vernuftige opvatting van deze toestellen maakte het hun mogelijk ook de achtste aardse straal te isoleren, een noodzakelijke voorzorg met het oog op onze terugkeer naar onze aardbol. Wat betreft de hulpmotor waarover ik reeds gesproken heb, hij was in staat om de soortelijke straal van iedere planeet of satelliet te isoleren en een eenvoudig manoeuvre was voldoende om zijn werking aan de omstandigheden aan te passen, 't is te zeggen om hem in overeenstemming te brengen met de uitstraling van de dichtstbijzijnde planeet. Een vierde motor was bestemd om de zuurstof uit de æther te trekken en een vijfde bestond uit een generator van warmtestralen, dank zij dewelke wij gedurende de ganse reis van een gelijke temperatuur zouden genieten.

Kortom, het mirakel van de wetenschap maakte het ons mogelijk ons in de interplanetaire ruimte te verheffen, terwijl wij opgesloten zaten in een kleine, aan onze behoeften aangepaste wereld. Zonder de aanwezigheid van Orthis, mij eens te meer door het noodlot opgedrongen, zou ik dit gevaarlijke avontuur bijna als een plezierreisje hebben beschouwd. De twee officieren West en Jay zowel als de benjamin van de bemanning, Norton, die amper zeventien jaar oud was, waren alleraardigste reisgezellen wier schranderheid, tact en tucht mij al dadelijk voor hen had gewonnen. De Barsoum behelsde drie hutten, waarvan ik er ene betrok ; Orthis deelde de tweede met West terwijl Jay met Norton in de derde hun intrek hadden genomen. West en Jay waren oude kameraden die samen gestudeerd hadden en ongetwijfeld zouden zij graag een gemeenschappelijke hut hebben gehad. Daar ik echter de lichtgeraaktheid en de ziekelijke hoogmoed van Orthis kende, gaf ik er de voorkeur aan hem geen onderofficier als metgezel te geven, iets wat hij kwalijk had kunnen opnemen. Weliswaar verwachtte ik mij er aan dat hij mij zou voorgesteld hebben te ruilen — want hij kende de vriendschap die Jay en West verbond — maar hij repte er geen woord over en het verbaasde mij slechts weinig want de fijngevoeligheid behoorde voorzeker niet tot zijn hoedanigheden.

Onze maaltijden gebruikten wij aan een gemeenschappelijke tafel. West, Jay en Norton belastten zich beurtelings met het gereedmaken van de schotels. Overigens was onze kleine maatschappij op een grondslag van volstreekte gelijkheid georganiseerd. Wij waren ruimschoots voorzien van boeken en bleven natuurlijk in voortdurend radiofonisch contact zowel met de aarde als met Mars, wat de meest verscheidene verstrooiing binnen ons bereik stelde : opera's, concerten, toneelstukken en voordrachten van iedere aard.

Mijn omgang met Orthis was enigszins gespannen, maar ik moet niettemin erkennen dat hij de vijandschap die hij te mijnen opzichte koesterde wist te verbergen. Nooit maakten wij gekheid met elkaar zoals ik het met de andere leden der bemanning graag deed en onze gesprekken beperkten zich strikt tot de wetenschappelijke besprekingen en tot de dienstmededelingen. De dag na ons vertrek stelde ik vast dat Orthis een wat al te opvallende welwillendheid ten opzichte van Norton aan de dag legde. Hoewel nog zeer jong, gaf deze laatste blijk van een merkwaardige aanleg voor verschillende takken van de wetenschap en het prestige van de schitterende technicus die Orthis was bleef niet zonder enige indruk op hem. De jongeling scheen ieder woord van de lippen van zijn grote vriend te lezen en hij verborg de levendige bewondering niet welke deze hem inboezemde.

De zesde dag van onze reis kwam Orthis mij opzoeken om mij de toestemming te vragen zijn hut met Norton te delen, wat West en Jay in de gelegenheid zou stellen samen te wonen. Ik stemde er volgaarne in toe, want deze nieuwe verdeling van de plaatsen scheen de harmonie in de schoot van de bemanning te verzekeren. Natuurlijk speet het mij wel een weinig de jonge Norton zo volkomen onderworpen te zien aan de invloed van een man wiens ernstige gebreken mij bekend waren, maar daarentegen kon de wetenschappelijke vorming van onze benjamin bij

deze vriendschap slechts baat vinden.

Stilaan naderden wij de aantrekkingszone van de Maan. Gezien de snelheid van onze reis moesten wij de satelliet van de Aarde van de twaalfde dag onzer reis af voorbijtrekken, dat wil zeggen de 6de Januari 2026.

Naarmate wij dichterbij de Maan kwamen, vertoonde zich een indrukwekkend schouwspel aan onze blikken. Met het blote oog scheen de Maan ons ongeveer tienmaal zo groot als gezien van op de Aarde en onze kijkers brachten haar zo dicht bij ons dat men schijnbaar slechts de arm behoorde uit te strekken om haar met rotsen bezette oppervlakte aan te raken. Eindelijk konden wij de zo verscheidene onderstellingen toetsen die met betrekking tot de plantengroei op de maan werden geopperd. Onze blikken werden magisch aangetrokken door de bewegende vormen die de valleien en de diepe ravijnen der bergen bevolkten. Norton meende eerst dat het levende wezens waren maar een aandachtiger beschouwing leerde ons dat het hier ging om een cryptogame plantengroei die deed denken, maar dan op een reusachtige schaal, aan onze aardse paddenstoelen en die zo snel groeiden dat men ze letterlijk kon zien opschieten. Enkele dagen van waarneming lieten ons toe te besluiten dat de levensduur van een maanplant de duur van een sterremaand niet overschreed. Zeven en twintig dagen waren voor de kiemen voldoende om ze te veranderen in een machtige boom van zowat dertig meter hoog. De grillig gevormde takken, de dikke en vlezige bladeren maakten de voornaamste uiterlijke kentekenen uit van deze prachtige maar vergankelijke plantengroei die onze instrumenten ons toelieten met de uiterste nauwkeurigheid te onderscheiden evenals de zeven voornaamste kleuren van het prisma die in de plantengroei van de Maan teruggevonden worden. Naarmate de verschillende delen van de maanoppervlakte in de schaduw verdwenen, verwelkten en verdroogden de planten die zij droeg zienderogen en vielen ze op de grond neer om bijna onmiddellijk tot stof te vergaan. Jay en Orthis bevestigden dat zij op de oppervlakte van onze satelliet sporen van dierlijk leven hadden opgemerkt ; ik durf echter hun waarnemingen niet bevestigen. Niettemin stelde ik vast dat de vlezige bladeren op sommige plaatsen afgeknaagd waren, wat de theorie van mijn beide reisgezellen zou staven.

Wij beleefden een ogenblik van bijzonder sterke ontroering toen wij de maan even voorbij waren en onze blikken vielen op die twee vijfden van haar oppervlakte die de bewoners van de Aarde nimmer te zien krijgen. Onder onze verrukte ogen waren reeds beurtelings voorbijgeleden de zee der Kentering, het meer der Dromen, de zee der Stilte, de oceaan der Stormen evenals de vier bergketens. Wij hadden de vulkanen Tycho, Borda en Secchi kunnen bewonderen, maar zoveel vreemde praal was niets in vergelijking met het geheimzinnige panorama dat zich nu onder onze ogen ontvouwde. Ik kan niet zeggen dat dit deel van de maanschijf wezenlijk verschilde van het halfmond waarvan de Sterrenkundigen van onze Aarde zo dikwijls de kaart hebben opgemaakt, maar de gedachte dat nooit een mensenoog er de omtrekken had van ontwaard, deed ons in een koortsige opwinding

ontbranden. Het was dus met een van ontroering bonzend hart dat wij de uitgestrekte vlakten bewonderden welke door de oude sterrenkundigen oneigenlijk meren werden genoemd, de maanravijnen en de bergen, bedekt met de zonderlinge plantengroei.

Acht en veertig uren nadat wij de maan waren voorbijgevlogen, ontstond er een ernstig incident :

Wij hadden van de Aarde een vrij grote hoeveelheid wijn en alcoholische dranken meegebracht, die voldoende waren voor een vijftiental jaren. Zoals men denken kan waren onze dagelijkse rantsoenen uiterst klein. De dertiende dag van onze reis nu, vertoonde Orthis zich in de eetzaal in een staat van volledige dronkenschap. Verontwaardigd gaf ik hem een flinke uitbrander en beval hem zich terug te trekken, maar toen verhief hij driftig de stem :

— Ik heb geen bevelen te ontvangen van een intrigant van uw soort, schreeuwde hij. Na mij de vrucht van mijn arbeid te hebben ontstolen, na u de plaats te hebben aangematigd die mij toekwam, drijft u de onbeschaamdheid zo ver mij aanmerkingen te maken. Als deze expeditie slaagt, zult u als een held in triomf worden gedragen, terwijl de verdienste hiervan aan mij zou moeten toekomen. Mijn genie is het, hoor je, schijnheiligaard, dat je heeft toegelaten je op het peil te hijsen waarop je nu staat en van waar je mij naar believen kunt beledigen.

Ik wilde de gezegden niet beantwoorden van de man die onder de invloed van de drank stotterde van woede. Nadat ik hem een koele blik had toegeworpen, vergenoegde ik mij dus met te zeggen :

— Trek u nu terug, Orthis ; ik zal morgen vroeg met u spreken.

West, Jay en Norton waren bij dit pijnlijk toneel tegenwoordig geweest. Het gedrag van Orthis had hun in een diepe verbazing gedompeld. Norton was de eerste die zich hervatte. Hij nam Orthis bij de arm en leidde hem naar hun gemeenschappelijke hut. Gedurende de ganse reis hadden wij steeds een conventioneel onderscheid tussen dag en nacht in acht genomen, waarbij wij alleen op onze chronometers beriepen, daar wij te midden van een volledige duisternis voortvlogen. Alleen de weerkaatsing van de zonnestrallen tegen de uitstraling van onze generatoren veroorzaakte een lichtgevend effect dat onze doortocht in de ruimte met een bleek spoor merkte. 's Anderendaags morgens dus, om de aardse woordenkeus te gebruiken, ontbood ik Orthis in mijn hut. Hij kwam spoedig en zijn onbeschaamd uiterlijk deed mij begrijpen dat, indien de alcohol dampen in zijn brein waren vervlogen, hij niettemin in zijn opstandigheid volhardde. Verre van enig leedwezen over zijn houding van de vorige avond te betonen, richtte hij een spottende blik op mij en zei op uitdagende toon :

— Wel, wat zult u nu doen ?

— Ik kan uw houding niet begrijpen, Orthis, zei ik, mijn kalmte behoudend. Ik heb u nooit met inzicht schade berokkend. Wanneer de regering ons beiden aan het hoofd van deze expeditie stelde, was mijn leedwezen zo groot als het uwe, maar net als u kon ik niets anders doen dan gehoorzamen. Ik heb nooit iets gedaan om u de vruchten van uw arbeid en van uw genie te ontstelen, zoals u zich uitdrukt. Maar bovendien is dit alles een andere geschiedenis. Voor het ogenblik is het

alleen van belang dat u zich aan een onduldbare daad van ongehoorzaamheid hebt schuldig gemaakt door uw rantsoen alcohol te ontvreemden. Ik hoop te kunnen beletten dat een toneel als dit van gisteren zich zal herhalen. U moet mij echter uw verontschuldigingen aanbieden. In dit geval verbind ik mij dit betreuenswaardig incident niet op te nemen in het reisdagboek. Ik geef u 24 uren bedenktijd. Intussen zult u zich in voorgeschreven arrest beschouwen en zult u uw hut niet verlaten ; uw maaltijden zullen u daar opgediend worden.

Voor ieder antwoord wierp Orthis mij een blik vol haat toe en lichtte de hielen.

Die nacht betrok Norton de wacht. West, Jay en ik sliepen rustig toen de jonge man mijn hut binnenstormde en mij hevig begon te schudden om mij te wekken.

— Kommandant ... kommandant ... Kom gauw ! Een ongeluk !

Ik sprong te been en volgde Norton naar de machinezaal nadat ik in het voorbijgaan van hun hut Jay en West gewekt had. We wierpen

een blik door het raampje van het vertrek waarin onze motoren stonden en bleven versteend van verbazing staan. Met een waanzinnige blik was Orthis druk in de weer rondom onze hulpmotoren die ons desnoods moesten toelaten de aantrekkingskracht van het zonnestelsel te overwinnen. Ik keek langs de zijde der voornaamste motoren en slaakte een zucht van verlichting. Zij werkten normaal en ik wist dat onze vergaarbakken genoeg achtste stralen van de verschillende planeten bevatten om ons te ontslaan van het gebruik van het hulptoestel.

Wij klopten op de deur van de machinezaal waar de grendel voorgeschoven was en een ogenblik later kwam Orthis voor ons opendoen. Zijn trekken waren verwrongen en een vreemde gloed schitterde in zijn ogen.

— Wat doet u hier, Orthis ? riep ik uit. Ik heb u in arrest gesteld en uw plaats is in uw hut.

— Ik had hier iets te doen, antwoordde hij met een akelige lach.

Ik greep hem bij de schouder.

— Wat betekent dat ? schreeuwde ik. Zeg mij onmiddellijk wat u gedaan hebt of ik dood u als een hond !

Indien ik mij aldus door mijn woede liet meeslepen, dan was het omdat ik een scherp voorgevoel had dat Orthis een onherstelbare daad begaan had.

— Uw bedreigingen jagen mij geen schrik aan, antwoordde Orthis steeds grinnikend. En het kan mij overigens weinig schelen nu gedood te worden. In ieder geval hebben wij nog slechts enkele uren te leven.

TWEEDE HOOFDSTUK

IN 'T HARTJE VAN DE MAAN

Norton, die de wacht had, spoedde zich naar de stuurhut waar de stuurinrichting en verschillende instrumenten bijeengebracht waren. Deze hut lag juist vóór de machinezaal en had de vorm van een nieuw torentje dat zich ongeveer een halve meter boven de bovenromp van het toestel verhief. De wanden van deze bovenbouw waren in de rondte met kleine spiegels van zeer dik kristal bezet.

Terwijl ik Norton naar deze hut volgde, zei ik tot West :

— Jay en u zult kapitein Orthis onmiddellijk in de boeien klinken. Als hij weerstand biedt, doodt hem dan !

Achter mij hoorde ik een vloed van scheldwoorden en de waanzinnige lach van Orthis, maar ik sloeg er geen acht op. Toen ik aan de stuurhut kwam, hield Norton rustig toezicht op de stuurinrichting. Ik zag echter onmiddellijk dat zijn gelaat doodsbleek was.

— Gaat het niet, Norton ? vroeg ik. Zonder te antwoorden bekeek hij het kompas en mijn blik volgde de zijne. Geen enkel antwoord kon welsprekender zijn dan de beweging van de naalden. De richting die wij volgden was precies loodrecht op onze normale baan !

— Wij vallen op de Maan, kommandant, zei Norton. En het toestel gehoorzaamt niet meer aan de commando's.

— Leg de motoren stil, zei ik. Zij doen niets anders dan onze val verhaasten. De achtste maanstraal was krachtig genoeg om ons op afstand van de maanoppervlakte te houden. Als de vergaarbak niet beschadigd is, lopen wij geen gevaar op de Maan te vallen.

— Ja, antwoordde Norton, op die voorwaarde natuurlijk.

— De manometer duidt het normale peil aan, merkte ik op.

— Juist, kommandant, wedervoer hij. Het is echter niet minder waar dat wij met een duizelingwekkende snelheid door de Maan worden aangetrokken.

Ik boog mij over de manometer en stelde weldra vast dat de naald ervan kunstmatig op het gewenste punt bevestigd werd en dat haar aanduidingen bijgevolg niets meer bewezen. Ik richtte mij tot mijn gezelschap.

— Norton, zei ik, ga de vergaarbak van de achtste maanstraal nazien en keer dadelijk terug.

De jonge man groette en verdween om vijf minuten later terug te komen. Hij zag minder bleek dan daareven, maar de schrik stond in zijn ogen te lezen.

— Nu ? vroeg ik.

— De binnenklep was geopend, kommandant, verklaarde hij. De stralen ontsnapten in de ruimte. Ik heb ze weer gesloten.

Daar de klep, waarop Norton zinspeelde, slechts in zeldzame omstandigheden dienen moest, stond zij op een moeilijk bereikbare plaats. Er was dus uiterst weinig kans dat zij toevallig was geopend.

Norton wierp een blik op de instrumenten.

— Onze vlucht is aanzienlijk vertraagd, merkte hij op.

— Inderdaad, zei ik. De druk is ongetwijfeld slechts de helft verminderd.

— Het zal niet voldoende zijn om onze val te verhinderen.

— Niet zo zeker, antwoordde ik. U zou voorzeker gelijk hebben als het om een atmosferisch midden ging. Doch aangezien iedere dampkring rondom de maan ontbreekt, zouden wij ons op afstand van haar oppervlakte kunnen houden. Maar gezien de omstandigheden zullen wij er vroeg of laat moeten toe besluiten te landen. In ieder geval, Norton, is dit het einde. Hij knikte instemmend met het hoofd.

— Welke ontgoocheling voor de bewoners van de Aarde en van Mars, zei hij.

En het feit dat deze gedachte hem in het aanschijn van het gevaar het eerst in het hoofd kwam, bewees beter dan gelijk wat anders de adel van zijn karakter.

— Het is wel een treurig nieuws dat wij moeten melden, zei ik. Wil u voor het radiotoestel gaan zitten. Wij zullen dadelijk het volgend bericht aan de secretaris-generaal van de Vrede seinen :

« De Barsoum, 6 Januari 2026, twintig duizend kilometer boven de Maan.

» Kapitein Orthis, handelend onder de invloed van de drank, heeft de hulpmotor vernield en de vergaarbak van de achtste maanstraal geopend. De val is onvermijdelijk. Wij zullen u op de hoogte houden van... »

Norton, die voor het radiotoestel had plaats genomen, sprong recht.

— Kommandant, riep hij met bevende stem uit. De radio is vernield. Wij kunnen noch uitzenden, noch ontvangen.

Een nauwlettend onderzoek van de toestellen deed mij inderdaad ontdekken dat Orthis de instrumenten zo vernuftig had vernield, dat iedere poging om ze te herstellen vruchteloos zou geweest zijn.

— Waarachtig, Norton, wij zijn goed en wel verloren.

Bij deze woorden glimlachte ik. Ook Norton antwoordde mij met een glimlach die duidelijk de moed aantoonde van deze jonge man aan wie de nabijheid van de dood geen vrees vermocht in te boezemen.

— Ik betreur slechts één ding, kommandant : dat de wereld nooit de ware reden van onze mislukking zal kennen. Men zal ze ongetwijfeld aan de onvolmaaktheid van onze machines toeschrijven.

— Dat is ook mijn grievendste spijt, wedervoer ik treurig. Het is te vrezend dat zulks de verwezenlijking van de interplanetaire verbindingen met enkele eeuwen zal vertragen.

Ik riep West en Jay die intussen Orthis in zijn hut in de boeien hadden geklonken. Zij vernamen het tragische nieuws met dezelfde waardigheid en dezelfde onbewogenheid als hun jonge makker. Dit was overigens niet te verwonderen, want ik wist dat de bemanning van de Barsoum met de uiterste zorg was uitgekozen en dat ik keurofficieren onder mijn bevelen had.

Toen gingen wij tot een nauwkeurig onderzoek van de bestuurbare ballon over zonder nog andere averij te ontdekken. Onze vroegere ontdekkingen waren echter voldoende om ons te doen

begrijpen dat het ons bijna onmogelijk zijn zou aan de machtige aantrekking van de Maan te ontkomen.

— Zo ziet de toestand er dus uit, zei ik tot mijn gezellen toen het onderzoek geëindigd was.

Indien wij er in slaagden de hulpmotor te herstellen, zouden wij de achtste maanstraal kunnen isoleren en onze vergaarbak vullen, wat ons zou toelaten onze reis voort te zetten. De duivelse vindingrijkheid waarmede Orthis zijn vernielingswerk heeft verricht, maakt deze hoop jammer genoeg volkomen denkbeeldig. Zoals de zaken zich nu voordoen, zouden wij ons gedurende een vrij lange tijd op een zekere afstand van de maanoppervlakte kunnen houden; dit zou ons echter weinig nut opleveren. Ik ben dan ook van mening dat het beste wat wij doen kunnen is te landen, als ik mij zo mag uitdrukken.

Natuurlijk weten wij niets met volstrekte zekerheid van de toestanden die op de maanoppervlakte heersen. De theorieën welke daarover werden vooruitgezet zijn tegenstrijdig en weinig overtuigend. Anders gezegd, staat onze landing misschien gelijk met een zelfmoord op min of meer korte termijn. Maar tevens is het een uitstekende gelegenheid om al deze onderstellingen te toetsen en de waarheid te leren kennen over een wereld die algemeen als uitgestorven wordt

aanzien. In ieder geval schijnt het lot dat ons op de Maan wacht honderdmaal verkieslijker boven een nutteloos bestaan dat zich hoogstens gedurende een vijftiental jaren in een doelloos in de ruimte zwevend toestel zou kunnen rekken.

Indien kapitein Orthis niet het duivelse vooruitzicht had gehad ook onze radiotoestellen te vernielen, hadden wij hulp kunnen vragen en zou de Aarde ons ongetwijfeld een toestel gezonden hebben om ons uit de moeilijkheden te helpen. Maar nu kunnen wij van niemand hulp verwachten. Wij staan dus voor de keus. De kwestie is te weten of wij moeten trachten ons leven zo lang mogelijk te behouden dan wel integendeel het te wagen in een gevaarlijke onderneming. Deze onderneming is niet die waarmede de regering ons heeft belast en ik verkeer in de onmogelijkheid haar voort te zetten. Ik heb dus niet het recht van u een blinde gehoorzaamheid te vergen. Ik vraag u dus mij vrijmoedig, als kameraden, te zeggen wat u over mijn plan denkt.

West, de oudste van de drie officieren, was de eerste die het woord nam. Hij drukte zijn verlangen uit mij overal te volgen waar ik gaan wilde. Jay en Norton verklaarden dat zij het volkomen met hem eens waren. Zij zeiden mij dat de gedachte de Maan te doorzoeken, zelfs op gevaar voor hun leven, hen oneindig meer aanlokte dan een half bestaan zonder bedrijvigheid aan boord van het luchtschip tot de levensmiddelen zouden uitgeput zijn en dat, gezien de mislukking van onze eerste poging, de landing op onze satelliet hun de enig wenselijke oplossing scheen.

— 't Is goed, zei ik, gelukkig om de algemene goedkeuring. Mijnheer Norton, wil u het toestel naar de Maan richten ?

Begunstigd door de zwaartekracht van de Maan, geschiedde onze daling zeer snel. Daar wij met een vreeswekkende snelheid de ruimte doorkliefdien, scheen de Maan bijna zienderogen op ons toe te snellen.

Na vijftien uren van deze tomeloze vlucht gaf ik bevel tot vertragen en deed ik het toestel in een bijna stationaire stand boven de hoogste bergtop der maan terugbrengen.

Nog nooit was het mij gegeven een indrukwekkender schouwspel te bewonderen dan dit van de met bergtoppen bezaaide maanschief ! Sommige ervan bereikten voorzeker een hoogte van vijf duizend meter. De naakte rotsen die boven de valleien uitstaken, welke bedekt waren met een vreemde plantengroei waarin alle kleuren van het prisma glinsterden, waren van een wilde, onvergetelijke schoonheid. Wij zagen duidelijk de uitgestrekte maanravijnen, echte kraters die tot 4 à 5 kilometer diameter meten. Wij overvlogen langzaam een van deze geweldige afgronden en spanden ons in om er het binnenste van te zien. Norton meende in de diepten een zekere klaarheid te onderscheiden en Jay opperde de onderstelling dat zulks de weerschijs was van de gloeiend-vloeibare maankern. Deze onderstelling was waarschijnlijk en ik dacht dat de thermometer ze ons misschien zou bevestigen, want het is duidelijk dat in dit geval de temperatuur zou stijgen naarmate wij dichterbij de opening kwamen.

Op deze hoogte deden wij een onschatbare ontdekking : deze van een dampkring rondom de Maan. Hij moest uiterst ijl zijn, hoewel de

barometer hem reeds op vijfhonderd meter boven de hoogste top duidelijk noteerde. Zonder enige twijfel was hij veel dichter in de met plantengroei bedekte valleien, maar wij konden deze onderstelling niet bevestigen om de goede reden dat wij nooit op de Maan zouden landen.

Terwijl de luchtballon zijn daling voortzette, stelden wij vast dat hij een cirkelvormige, evenwijdige lijn met de rand van de reusachtige vulkanische krater beschreef. Ik gaf onmiddellijk bevel van richting te veranderen, daar wij anders door de gapende muil van de vulkaan zouden opgeslokt zijn. Mijn plan bestond er in langzaam te stijgen en te landen in een vallei, te midden van de weelderige plantengroei der Maan die onder onze ogen groeide.

West, die aan de stuurinrichting stond, deed al zijn best om de richting te veranderen, maar het toestel gehoorzaamde hem niet. De kring van onze vlucht werd steeds nauwer. Wij daalden echter nog altijd. West wierp mij een blik toe en glimlachte :

— Onnoodig aan te dringen, zei hij. Alles is gedaan, kommandant. Wij worden meegesleurd in de draaikolk die ons onweerstaanbaar naar de afgrond trekt.

— Onze snelheid schijnt niet merkkelijk te vermeederen, wat nochtans het geval zou moeten zijn als wij inderdaad in een draaikolk gevangen waren zoals u beweert, merkte ik op.

— Vergeet niet dat wij nog een voorraad achtste manestraal in onze vergaarbak hebben, kwam Norton tussenbeide. Haar kracht houdt ons van de oppervlakte der maan verwijderd. Naar mijn mening is onze koers in zekere zin de resultante van de werking der middelpuntvliedende en middelpuntzoekende krachten, maar aangezien de eerste het op de tweede haalt, brengt iedere minuut ons nader bij het middelpunt van de Maan.

— Ik geloof dat U gelijk hebt, Norton, wedervoer ik. Uw theorie lijkt mij ten minste aannemelijker dan die van een draaikolk. De lucht schijnt mij hier niet dicht genoeg om zulke sterke stroom voort te brengen.

Naarmate wij de reusachtige opening van de krater binnendrongen, won de onderstelling van onze jonge makker aan waarschijnlijkheid. Wij daalden nu met een snelheid van twaalfhonderd kilometer per uur en de barometer wees een bestendige verhoging aan van de luchtdruk waarvan het peil echter veel lager bleef dan dit voor het aardse leven noodzakelijk is. Langzamerhand steeg de temperatuur, hoewel niet in verontrustende mate. Toen wij op honderd vijftig km. boven de uitgedoofde vulkaan die ons had verzwolgen gekomen waren, was zij van 40 graden boven nul tot 17 graden Celsius gedaald.

Van dit ogenblik af begon onze snelheid meer en meer te verminderen. en weldra begrepen wij dat wij niet meer naar beneden vielen maar dat wij integendeel begonnen te stijgen. Aldus legden wij ongeveer tien kilometer in tegenovergestelde richting af ; daarna begon ons toestel plotseling te dalen. Dit gaan en komen bleef voortduren tot ons toestel op zowat honderd dertig kilometer boven de top van de krater volkomen stilhield. Rondom heerste een bijna volledige duisternis en om ons in te lichten omtrent de plaats waar wij ons bevonden,

konden wij enkel rekenen op onze instrumenten aan boord van ons luchtschip. Vanzelfsprekend hadden wij hierbinnen licht en warmte als gewoonlijk. Stilaan gaven wij er ons rekenschap van dat het binnenste van de krater niet zo duister was als wij eerst gemeend hadden. Er heerste een flauwe klaarte welke eens te meer Norton in het gelijk stelde, die haar reeds van op een nog vrij grote hoogte had menen te onderscheiden. Dit verschijnsel gaf ons genoeg te denken en een ogenblik bleven wij zwijgend in onze gedachten verslonden. Norton was de eerste die het woord nam.

— Kommandant, zei hij met een nieuwsgierig uiterlijk, het zou mij genoeg doen te vernemen hoe u dit lichtschijnsel verklaart. Hebt u enig idee van de plaats waar wij ons bevinden ?

— Ik kan dit alles niet verklaren, antwoordde ik na een ogenblik nadenken, dan door een vrij paradoxale onderstelling, ik beken het. Men zou moeten geloven dat de maan een holle afgeplatte bol is waarvan de harde korst niet meer dan 250 km. dikte heeft. En in dit geval zouden wij ons binnen in de maan bevinden. Ons heen en weer gaan zou precies te wijten zijn aan het feit dat het zwaartepunt van de maan niet in het midden van de afgeplatte bol ligt, maar binnen in de korst die haar omringt.

Mijn theorie, hoe gewaagd ze ook was, lokte geen enkele tegenwerping uit vanwege mijn gezellen die geen andere uitleg in de plaats konden stellen. Norton, geheel in beslag genomen door onze vreemde landing, had sedert geruime tijd de barometer niet meer geraadpleegd ; nu ging hij er een blik op werpen. Ik zag hem de wenkbrauwen fronsen en zich met een verbijsterd uiterlijk over het instrument buigen. Na het aandachtig te hebben onderzocht wendde hij zich tot ons :

— Ik vraag mij af of onze barometer niet vernietigd is. De drukking die hij noteert is ongeveer dezelfde als die van de oppervlakte van de Aarde.

Op mijn beurt ging ik het instrument onderzoeken. Norton had juist gezien en nochtans scheen de barometer normaal te werken.

— Er bestaat een zeer eenvoudig middel om ons rekenschap te geven of de barometer goed werkt, zei ik. De stralengenerator stilhouden en enkele ogenblikken de patrijspoort openen. In vijf seconden zullen wij weten of dit instrument ons de waarheid zegt.

Ik was er mij van bewust dat het hier een vrij gevaarlijke proefneming gold, maar ik dacht ook dat, als West bij de generator stond, Jay vóór de patrijspoort en Norton vóór de luchtpomp, wij geen ernstig gevaar liepen zelfs als wij tot de bevinding kwamen dat wij ons in een midden zonder atmosfeer bevonden. De toestand was echter veel kritieker in de aannemelijke onderstelling dat ons toestel terecht gekomen was in een ruimte doordrenkt met giftig gas van eenzelfde dichtheid als die van de aardse atmosfeer, maar de mogelijkheid van dit gevaar scheen mij geen voldoende reden om van deze proefneming af te zien.

Het was een bijzonder aangrijpend ogenblik toen de drie mannen ieder hun post bezetten om mijn bevelen af te wachten. De mogelijkheid

dat de atmosfeer op de maan overeenkwam met die van onze geboorteplaneet opende geweldige vooruitzichten voor ons. Vooreerst zou het opnieuw in gang brengen van ons toestel in dit geval geen ernstige moeilijkheden opleveren. Vervolgens... Maar ik durfde de verwachtingen die deze onderstelling in mijn geest deed oprijzen niet onder woorden brengen.

Er werd overeengekomen dat, op een kort bevel van mij, West de generator zou stilzetten, Jay de patrijspoort zou openen en Norton de pomp in werking zou brengen. Als het resultaat van de proefneming negatief was zou Jay dadelijk het signaal geven, Norton zou de pomp stilleggen en West zou de generator weer in gang zetten, natuurlijk nadat Jay de patrijspoort zou gesloten hebben.

Daar de post van Jay de gevaarlijkste was, begaf ik mij daarheen, het gezicht naar de patrijspoort gewend, gereed om het geheimzinnig gas in te ademen dat binnen een ogenblik ons toestel zou binnenstromen. Toen gaf ik het bevel. Met een nauwkeurigheid als van automaten voerden de drie mannen het manoeuvre uit. Het volgende ogenblik drong een golf frisse lucht de ballon binnen. De ogen strak op ons gevestigd, bespiedden West en Jay onze reacties, zodat zij even spoedig als wij zelf begrepen wat er gebeurd was. De vreugde tekende zich op ons aangezicht af, hoewel niemand van ons op dat ogenblik verklaren kon waarom hij zich zo gelukkig voelde. Ongetwijfeld was het omdat wij, bannelingen in de ruimte, daar een mogelijkheid zagen om ten minste gedurende enige tijd een lucht in te ademen die dezelfde was als die van onze verwijderde planeet.

Ik deed de motoren in gang zetten; een brede spiraal beschrijvend, richtten wij ons naar het binnenste van de Maan. Wij kwamen met een zeer beperkte snelheid vooruit. De temperatuur steeg terwijl de luchtdruk daarentegen een lichte daling aanwees. Naarmate wij het middelpunt naderden werd de klaarte heviger en weldra bereikten wij een zone die in een helder licht baadde.

Gedurende al die tijd was Orthis gekluisterd in zijn hut gebleven. Men bracht hem te eten en te drinken, maar overeenkomstig met mijn bevelen wisselde niemand van mijn drie gezellen een woord met hem en ik had Norton verzocht voortaan zijn intrek in mijn hut te nemen. Gezien het gebeurde legde ik Orthis deze strenge behandeling zonder enige gewetenswroeging op en zijn lot boezemde mij geen greintje medelijden in. Hij had ruimschoots de doodstraf verdiend die gelijk welke krijgsraad zonder aarzeling tegen hem zou uitgesproken hebben.

Gedurende de dramatische uren die wij zojuist hadden doorgemaakt, had Orthis dus noch onze angst, noch onze hoop, noch onze vreugde gedeeld.

Precies 26 uren nadat wij door de krater waren verzwolgen, kwamen wij aan het tegenovergestelde uiteinde ervan uit op de inwendige oppervlakte van de verharde maankorst. Een wonderbaar schouwspel ontvouwde zich voor onze ogen, een schouwspel dat zo zeer verschilde van de maanoppervlakte zelf als deze laatst verschilt van de aardse landschappen. Een diffuse klaarte openbaarde ons de omtrekken van de zeebergen en de valleien die wij met bewondering

aanschouwden. De bergen waren even steil als degene die wij op de buitenste oppervlakte van de Maan hadden kunnen zien, maar zij waren tot op hun spits met groen bedekt. Er waren ook sprookjesachtige wouden met zulke verscheidenheid van bomen als die van de aarde en als de begoocheling van de droom ze voor de menselijke verbeelding kan optoveren.

Wij verwijderden ons slechts tweehonderd meter van de reusachtige kuil waar wij zojuist doorheen gekomen waren, want op dat ogenblik ontwaarde ik een uitstekend landingsterrein en besloot ik in aanraking met de grond te komen. Een kwartier later waren wij zonder ongelukken aan de ingang van een woud dicht bij een kleine bergstroom geland. Toen openden wij de binnendeur en gingen naar buiten op de brug van de Barsoum. Wij hadden allen de indruk een heuglijk ogenblik te beleven: dit waarop de eerste aardse wezens de maanlucht inademden. Volgens de kalender van onze planeet was het de 8ste Januari 2026 te 11 uur 's morgens.

Ik denk dat het eerste wat onze nieuwsgierigheid in het binnenste van de Maan opwekte, de geheimzinnige klaarte was die er heerste. Boven onze hoofden dreven lichte wolken die langs onder schenen verlicht te worden, terwijl men door de openingen van dit vlokkig gewelf een lichtend uitspansel kon zien, hoewel niets op de aanwezigheid wees van een witgloeiend hemellichaam dat op de manier van de zon licht en warmte verspreidde. De wolken wierpen geen spoor van schaduw op de grond en zelfs ons toestel wierp geen schaduw af. En toch was de ons omringende klaarte precies dezelfde als die van een bewolkte dag op aarde. Wij hadden enkele tijd nodig alvorens wij het geheim konden doorgronden van deze vreemde helderheid, voortgebracht door twee elementen welke uit zeer verschillende bronnen ontsproten: het eerste was het radium dat de maanbodem in aanzienlijke hoeveelheid bevatte,

het tweede het zonlicht dat van onze satelliet door de ontelbare kraters dringt die haar harde korst bezaaien. Het is ook dit laatste dat de warmte in deze ingesloten wereld voerde en er de temperatuur op ongeveer 25 graden Celsius hield. De middelpuntvliedende kracht, gevoegd bij de zwaartekracht van de maankorst, verdichtte de binnenste dampkring in een dikke laag van ongeveer 50 km. die boven de inwendige oppervlakte van de maan dreef. Het verschil van drukking was zeer scherp afgetekend tussen de oppervlakte en de toppen der bergen die met eeuwige sneeuw bedekt waren en voortdurend gletschers door de ravijnen naar de centrale zeeën zonden. Dit verklaart ongetwijfeld hoe deze dampkring, in het binnenste van een harde korst besloten, niet oververhit geworden was.

Het verschil tussen de seizoenen is in het inwendige van de maan zeer zwak. Tussen de winter en de zomer wijst de barometer er slechts een afwijking van enkele graden aan. In de winter woeden er nochtans periodieke onweders die min of meer regelmatig eens per sterremaand terugkeren en die ik, naar mijn mening, toeschrijf aan het verschil der graden van doordringing der warmte door de verschillende openingen van de maankorst. Daarenboven dragen de natuurlijke atmosferische stromingen, beïnvloed door de steeds wisselende omvang en richting van de zonnestralen alsmede door het temperatuurverschil tussen de dalen en de met sneeuw bedekte bergen, eveneens bij tot het geweld van deze storingen. In de lage streken gaan de winden vergezeld van stortregens terwijl er op de hoogten geweldige sneeuwvallen voorkomen. Uit de lage wolken vallen zachte, lauwe regenbuien, uit de hogere verdichtingen echter ijskoude en dichte regens. Doch te midden van al deze atmosferische storingen handhaaft zich de klaarheid met een wonderbare standvastigheid. Het binnenste van de maan kent geen nacht of geen schemering (1).

(1) De schrijver gaat voort met onderstellingen.

DERDE HOOFDSTUK

DE MENSELIJKE VIervoeters

Vanzelfsprekend waren wij tot al deze gevolgtrekkingen niet gekomen tijdens de enkele minuten die op onze landing gevolgd waren en het is dan ook alleen omwille van de duidelijkheid van dit verhaal dat ik van nu af uitweid over enkele ervaringen die wij opdeden naar gelang van onze waarnemingen tijdens ons verblijf op de maan.

Op enkele kilometers van ons toestel verhief zich een heuvelketen die zich duidelijk aftekende op een achtergrond van hogere bergen. Bij het aanschouwen hiervan beving ons een eigenaardige gewaarwording waarvoor wij vooreerst geen verklaring vonden, maar die ons langzamerhand duidelijker werd. Het was de afwezigheid van een horizon die het maanlandschap zo wezenlijk nieuw maakte voor een toeschouwer gewoon aan de ruimten, afgesneden door die kringvormige lijn die de enige scheiding tussen aarde en hemel schijnt uit te maken. Op de maan integendeel was de ooglijn slechts beperkt door de sterktegraad van het gezicht. Als men de blikken om zich heen wendde, kreeg men de indruk zich op de bodem van een enorme kom te bevinden waarvan de wanden te hoog zijn om er de rand van te zien. De grond was bedekt met een dichte, bleekgekleurde plantengroei waarin het roos, het geel, het paars en het blauw overheersten. Rooskleurige kruiden namen rond het tijdstip van hun rijpheid purpere weerschijnen aan; zij groeiden er overvloedig en de stengels der bloemen hadden dezelfde eigenaardige kleur. De bloemen hadden grillige vormen en vooral hun kleuren waren voor de ogen van een aardbewoner verrassend. Sommige reusachtige exemplaren waren buitengewoon mooi. Het duurde niet lang eer wij struiken ontdekten waarvan de vruchten herinnerden aan de smaak der bessen van onze planeet terwijl de meeste bomen reusachtige vruchten droegen die er zeer smakelijk uitzagen (1).

Norton en Jay hadden onmiddellijk van al deze mooie vruchten willen proeven om er zich rekenschap van te geven of zij eetbaar waren, maar ik verzocht hun het niet te doen alvorens ze aan een onderzoek te hebben onderworpen in ons klein laboratorium aan boord van ons luchtschip. Ik vreesde inderdaad dat sommige onder hen giftig waren.

Wij bezaten ten andere een voldoende voorraad levensmiddelen om onze toevlucht niet te moeten nemen tot de voortbrengselen van de maanbodem en het was meer uit nieuwsgierigheid dan uit noodzakelijkheid dat ik besloten had de voedende eigenschappen der vruchten van onze satelliet te onderzoeken. Hetzelfde was niet het geval voor het water waarvoor ik haastig was om te weten of het drinkbaar was, want de wijze waarop wij het aan boord van het toestel konden voortbrengen was lang en ingewikkeld. Ik gaf dan ook West opdracht om een monstertje van het water uit de dichtstbijzijnde stroom te nemen en het aan een nauwkeurige ontleding te onderwerpen. Doch vooraleer tot al deze onderzoeken over te gaan, oordeelde ik dat een weinig rust ons

(1) De schrijver beweert hier dingen die in de toekomst zullen kunnen nagegaan worden. Vooralsnog moet het onderstelling blijven, wat ook er al over de maan werd geschreven.

geen kwaad zou doen want wij hadden behoefte om ons van de ontroeringen en de vermoeyenissen van onze landing te herstellen. Mijn gezellen gaven echter de wens te kennen een ontdekkingsstocht te ondernemen en ik maakte slechts zwakke tegenwerpingen omdat ik zelf brandde van ongeduld om de duizend en één raadsels van deze onbekende wereld waarmede wij moesten kennis maken op te lossen.

Nochtans schenen het bestaan van de lucht, het water en de plantengroei, drievoudige voorwaarde tot de instandhouding van een dierlijk leven, er op te wijzen dat de satelliet van de aarde geen onbewoonde planeet was. En indien deze gevolgtrekking juist was, zouden wij misschien ons leven moeten verdedigen tegen vijanden waarvan wij de kracht nog niet konden vermoeden, tegen wilde dieren die in ons een gemakkelijke prooi zouden vinden (1). Deze overweging deed mij inzien dat wij hoogst nodig onze krachten moesten herstellen om in het bezit te zijn van al onze verdedigingsmiddelen, vooraleer wij al deze mogelijke gevaren gingen trotseren. Mijn eigen nieuwsgierigheid en die van mijn gezellen onderdrukkend, gaf ik dus het bevel tot enkele uren rust in onze hutten van de Barsoum. De eerste dieren die wij op de maan bemerkten waren kruipdieren en insecten. Deze laatste benaming is niet geheel juist; de naam van vliegende kruipdieren zou beter toepasselijk zijn op deze dieren die op padden met vledermuisvleugels leken en die onder het slaken van klagende kreten tussen het dichte lover van het woud rondfladderden. Rondom ons op de grond verried de beweging der kruiden de sluipende aanwezigheid van talrijke dieren waarvan wij er slechts één konden bespeuren: het was een slang van anderhalve meter lang, met vier poten zoals de aardse kikvorsachtige dieren en een platte kop in het midden waarvan een enkel oog schitterde. Haar poten waren zeer kort en ze kroop voort op de manier van onze kruipdieren.

— Dit voorspelt me niets goeds, merkte Jay op.

— Misschien zouden wij ongelijk hebben de maandieren naar dezelfde maatstaven als de aardse dieren te meten, wedervoer ik. Het feit dat dit dier op geen enkele aardse soort lijkt bewijst niet dat het te vrezen is. Wij weten reeds dat de Marsiaanse dieren volkomen verschillen van de onze en dus moet het ons niet verwonderen hier volstrekt nieuwe vormen van dierlijk leven aan te treffen. Vergeet ten andere ook niet dat dit alles niet belet dat Mars onder zijn bewoners een menselijk ras telt dat precies gelijk is aan het onze, voegde ik er nadenkend aan toe.

— Denkt u dan dat ook de Maan door mensen bewoond kan zijn? vroeg Jay.

— Waarom niet? Het is mogelijk, zoals het ook mogelijk is dat het ras dat onze satelliet bevolkt geen spoor van gelijkenis vertoont, wat zijn lichaamsbouw betreft, met dat van de aardse mensheid. Daarentegen kan ik mij moeilijk indenken dat op de Maan geen enkele soort zou aangetroffen worden die niet in zekeren zin de tegenhanger van de homo sapiens zou vormen (2).

— Anders gezegd, een met rede begaafd ras, preciseerde Norton.

(1) Die bewering van de schrijver is absoluut te verwerpen. God schiep de mens en plaatste hem op de aarde. De mens — al evenmin als een ander wezen — kan zich voortgeplant hebben op een andere planeet.

(2) Op grond van Gods scheppingswerk schijnt deze bewering geen steek te houden.

— Precies ! En die meerderwaardigheid zou hun een overwegende plaats op de planeet verzekerd hebben. Het is bij de gedachte aan die onbekende meesters van de Maan, dat ik het noodzakelijk geoordeeld heb u enige rust op te leggen. Weten wij welk onthaal zij ons bereiden en of wij niet al onze kracht en al onze handigheid zullen moeten aanwenden om hun het hoofd te bieden ? In afwachting, Norton, voorzie u van een recipiënt. Wij zullen een weinig water uit de stroom putten terwijl West de wacht zal betrekken. Daarna zal hij zich met de ontleding gelasten. Wat ons betreft, wij zullen gaan rusten.

Norton gehoorzaamde en begaf zich onmiddellijk, voorzien van een kruik, op de brug van de Barsoum. Wij namen onze revolvers en begonnen de ladder af te dalen. Ik voelde dadelijk een vreemd gevoel van lichtheid, maar in beslag genomen als ik was door het schouwspel dat zich aan mijn blikken vertoonde, sloeg ik er vooreerst geen acht op. Toen Norton zijn voet op de eerste sport zette, zette ik hem tot spoed aan. Op enkele schreden van hem verwijderd, achter een struik, bemerkte men de rivier die nauwelijks tien meter verder lag. Bij het horen van mijn bevel nam Norton zijn aanloop om met een sprong over de struik te wippen en tot onze uiterste verbazing zagen wij hem in de lucht stijgen tot een hoogte van zowat zes meter, meer dan tien meter afleggen en een prachtige duikeling in de rivier maken. Ik riep de anderen toe mij te volgen en snelde zelf Norton ter hulp ; maar in plaats van de struik te bereiken, werd ik op mijn beurt veel verder weggeslingerd tot in het ijskoude water van de maanrivier. Ik zou niet kunnen zeggen of ze diep was, maar ik voelde in ieder geval de bodem niet.

Ik bevond mij in een weinig onstuimige maar sterk kruierende stroming van het water dat zwaar scheen als olie. Toen ik aan de oppervlakte kwam, zag ik Norton zich met krachtige slagen naar de oever richten en het volgende ogenblik dook ook Jay op zijn beurt uit de golven op. Ik zocht met de blik naar West en stelde vast dat hij, als een gewetensvolle schildwacht, de Barsoum niet verlaten had.

Zodra ik mij rekenschap had gegeven dat niemand van ons in gevaar verkeerde, kon ik een glimlach bij het terugdenken aan ons avontuur niet bedwingen. Wat Norton en Jay betreft, zij lachten luidkeels en het was te midden van de algemene vrolijkheid dat wij elkaar op de oever, op enkele meters afstand van het luchtschip, terugvonden.

— En uw monstertje, Norton ? vroeg ik.

— Ik heb nog altijd mijn kruik, antwoordde hij.

Inderdaad, in weerwil van de ontroering bij dit onverwacht bad, had hij de kruik niet losgelaten, zoals ook Jay en ik nog steeds onze revolvers omklemd hielden. Norton dompelde de kruik in de stroom en keek mij met een geamuseerde blik aan.

— Kommandant, ik denk dat de ontleding van West na deze proefneming nog slechts een eenvoudige formaliteit zal zijn. Bij het duiken heb ik minstens een kwart liter van dit water ingezwolgen.

— Ik ook heb er een kopje van gedronken, antwoordde ik lachend, en wel zoveel dat, als West er een of ander hevig vergif in ontdekt, wij

waarschijnlijk de gelegenheid niet zullen hebben er de uitslag van te vernemen. Maar West zelf zal ten minste gewaarschuwd zijn.

— Is het niet eigenaardig, kommandant, zei Jay, dat niemand van ons aan de geringere zwaartekracht van de Maan gedacht heeft? Wij konden dit verschijnsel langdurig bespreken, niemand heeft er op het geschikte ogenblik de praktische besluiten uit getrokken.

— Nogal gelukkig, lachte Norton, dat ik niet geprobeerd heb over de rivier te springen! Ik had best op de top van gindse berg kunnen landen.

Aan boord van de Barsoum ontving West ons met een bescheiden en medelijdend uiterlijk, maar ziende dat wij de eersten waren om met ons avontuur te lachen, ontdooide hij weldra en bekende dat hij nooit een vermakelijker schouwspel had bijgewoond dan hetgeen wij hem hadden aangeboden bij onze eerste aanraking met de maanbodem. Ik trok mij in mijn hut terug en gelastte de anderen hetzelfde te doen, uitgenomen West die van zijn wachtbeurt gebruik zou maken om het maanwater te ontleden. Ik sliep niet minder dan tien uren en toen ik ontwaakte had Norton West reeds sedert drie uren afgelost.

Ik werd slechts eenmaal in mijn rust gestoord toen West mij de uitslag van zijn proefneming kwam aankondigen. Het water van de rivier was niet alleen volkomen onschadelijk en zeer goed drinkbaar gebleken, maar ook nog buitengewoon zuiver en het bevatte slechts een uiterst klein percentage zouten. Ik was sedert ongeveer een half uur ontwaakt toen Norton mij kwam zeggen dat Orthis mij wenste te spreken. Vier en twintig uren te voren was ik besloten Orthis terecht te stellen omdat ik geloofde dat wij allen door zijn schuld verloren waren. De buitengewoon gunstige afloop van ons avontuur dat ons in een wereld gebracht had

waarin de levensvoorwaarden dezelfde waren als op onze geboorteplaneet, had in mijn ogen de zwaarheid van zijn misdaad enigszins gemilderd. Ik was nu veeleer in een vergevingsgezinde stemming, hoewel ik er mij rekenschap van gaf dat Orthis een strenge straf verdiende. Ik kon er niet toe besluiten hem het recht tot leven te weigeren, dit recht waarvan ik beter dan ooit de waarde begreep nu ik het op zulke wonderbare wijze opnieuw had veroverd. Het komt mij voor dat, als de jury van de rechtbanken samengesteld waren uit mannen die de dood van dichtbij hadden gezien, de doodstraf niet zou bestaan. Zeker is het dat ik, door op het verzoek van de gevangene in te gaan en hem een onderhoud toe te staan, reeds blijk gaf van een toegeeflijkheid, zelfs van een zwakheid, waartoe ik de vorige dag niet in staat zou geweest zijn. Toen hij zich voor mij aanbood, richtte ik hem de eerste het woord toe en vroeg hem wat hij mij te zeggen had.

Ditmaal was hij volkomen helder van geest en zijn houding was niet van waardigheid ontbloot.

— Ik weet niet wat er gebeurd is sedert ik in de boeien geklonken werd, sprak hij, aangezien u aan de leden van de bemanning verboden hebt tot mij te spreken. Ik weet niettemin dat het luchtschip tot stilstand gekomen is en dat er frisse lucht binnenstroomt. Ik heb ook een gerucht van voetstappen boven mijn hoofd op de brug gehoord, wat mij bewezen heeft dat wij ons in een dampkring bevinden. Ik veronderstel dat wij op de Maan zijn, aangezien ons toestel naar deze planeet vloog op het ogenblik waarop u mij hebt doen opsluiten. Ik heb al de tijd gehad om over mijn gedrag na te denken. Het feit dat ik onder de invloed van de drank heb gehandeld is voorzeker geen geldige verontschuldiging, maar het is nochtans de enige die ik tot mijn ontlasting kan inroepen. Ik smeed u, kommandant, te willen geloven aan de oprechtheid van mijn wroeging. Als u mij genade verleent, zal ik mij beijveren u de levendigheid van mijn berouw te tonen door te trachten door alle middelen het kwaad te herstellen dat ik bedreven heb.

Ik weet dat ik uw inschikkelijkheid niet verdien, maar alles wat ik u vraag is dat ik mijn misdaad zou mogen uitboeten door u zo goed mogelijk te dienen.

Ik onderdrukte mijn persoonlijke afkeer voor Orthis en hoorde hem tot het einde toe aan zonder te trachten het medelijden te onderdrukken dat zijn pleidooi in mij opwekte. Ten slotte beloofde ik hem zijn smeekbede te onderzoeken en mijn gezellen te raadplegen. Nadat ik hem naar zijn hut had teruggestuurd, riep ik inderdaad West, Jay en Norton bij mij en deed hun nauwkeurig verslag van mijn gesprek met Orthis.

— En nu, eindigde ik, zou het mij zeer aangenaam zijn uw mening te kennen. De kwestie belangt u zowel als mij aan en gezien de omstandigheden maak ik liever geen gebruik van het gezag dat mijn ambt mij verleent om een beslissing te nemen. In andere omstandigheden zou ik misschien alleen bij mijzelf te rade gaan ; in het huidige geval echter, omwille van de wedijver die mij van kapitein Orthis scheidt, gaf ik er de voorkeur aan mij neer te leggen bij de wens van de

meerderheid.

Al wist ik dat mijn reismakkers, behalve dan Norton misschien, niet van Orthis hielden, gaf ik er mij toch rekenschap van dat hun houding te zijnen opzichte noodzakelijk minder streng dan de mijne zou zijn.

Ik was dan ook niet verwonderd toen ze mij eenparig verklaarden dat Orthis de gelegenheid moest geboden worden zijn fouten te herstellen. Ik liet dus onze gevangene halen en deelde hem onze beslissing mede. Ik stelde hem in zekere zin op zijn erewoord in vrijheid door hem te waarschuwen dat hij bij de eerste daad van ongehoorzaamheid alle recht op onze inschikkelijkheid verbeurde. Daarna deed ik hem zijn boeien afnemen en beval hem zijn dienst te hervatten. Hij wist niet hoe ons te bedanken en zwoer ons dat wij onze edelmoedigheid niet zouden betreuren. Later zou ik meer dan eens met bitterheid aan dat ogenblik terugdenken. Waarom heb ik op dat ogenblik, toen hij op genade of ongenade aan mij was overgeleverd, de ingeving niet gehad mijn revolver te trekken en de schurk ter plaatse neer te schieten.

Doch laten wij op de gebeurtenissen niet vooruitlopen.

Intussen waren wij allen van onze vermoënis hersteld en konden wij een kleine ontdekkingsstocht in de omgeving onder het oog zien. Die dag en de volgende dagen verliet ik in gezelschap van een mijner vier gezellen voor enkele uren het luchtschip, terwijl de drie anderen aan boord bleven. Daar ik het voorzichtiger oordeelde ons niet te ver van ons kamp te verwijderen, beperkte ik onze nasporingen tot een sector van ongeveer vijf kilometer diameter tussen de krater en de rivier.

Aan de overzijde van het water strekte zich een woud uit waarin ik mij slechts eenmaal waagde, juist genoeg om er een vreemd spoor te ontdekken dat door een voet met drie tenen was achtergelaten. Iedere dag stelde ik bij voorbaat het uur van onze terugkeer vast en het was afgesproken dat, als wij langer uitbleven, twee van onze drie gezellen die aan boord bleven ons zouden gaan opzoeken. Deze overeenkomst was het welke mij die dag belette nog verder het spoor in het woud te volgen, daar het bijna tijd was om terug te keeren. Op het ogenblik van deze merkwaardige ontdekking was het Norton die mij vergezelde. Onder een schijnbaar onverschillig uiterlijk was de jonge man nog meer ontroerd dan ik. Wij hadden allebei de indruk dat dit spoor veroorzaakt was door een viervoeter van 100 à 120 kgr ; het was ons volstrekt onmogelijk uit te maken hoe oud het voetspoor was, doch in ieder geval zag het gebaande spoor zelf er oud en druk begaan uit. Het was met tegenzin dat wij de terugweg aanvaardden en wij namen ons voor de volgende dag terug te komen. Toen wij onze gezellen op de hoogte van onze ontdekking hadden gebracht, gaven zij blijk van een levendige belangstelling voor ons verhaal en wij brachten de avond door met ons te verdiepen in gissingen omtrent de natuur van het dier dat zich in het naburige woud een weg baande.

Na de invrijheidstelling van Orthis, had Norton mij de toestemming gevraagd om opnieuw zijn hut met hem te delen. Ik had er mij niet tegen verzet en van die dag af was de oude vriendschap tussen

de kapitein en de jonge man hersteld. Ik beken dat ik er enigszins van mijn stuk door gebracht was en wel zodanig dat ik aan de kritische zin, zelfs aan de morele waarde van onze benjamin begon te twijfelen. Weldra zou ik het geheim van deze vertrouwelijkheid kennen en ik zal straks de gelegenheid hebben er over te spreken.

Na verloop van drie dagen was Orthis de enige die mij nog niet op mijn zwerftochten had vergezeld. Als ik hem niet gevraagd had mij op zijn beurt te begeleiden, zou hij dit als een openlijk bewijs van wantrouwen hebben kunnen aanzien en ik wilde te zijnen opzichte geen uiterlijke vijandigheid laten blijken. Zo kwam het dat ik de dag nadat ik het spoor ontdekt had mij op weg begaf met Orthis, die evenals ik met revolvers en geweren gewapend was. Ik waarschuwde West dat wij bij uitzondering langer zouden kunnen wegblijven dan tot het voorziene uur en ik gaf bevel geen nasporingen te doen vooraleer er 24 uren verstreken waren. Ik nam mij inderdaad voor het spoor zo lang te volgen als het nodig was om het dier dat het had achtergelaten te ontdekken. Ik begaf mij vastbesloten naar de plaats waar ik de vorige dag het voetspoor had opgemerkt en die op meer dan drie kilometer stroomafwaarts van ons kamp lag.

De gevleugelde padden vlogen van boom tot boom boven onze hoofden en vervulden het woud met hun akelig gekrijs. Hier en daar gleed een slang op vier poten in het struikgewas voorbij zonder ook maar een blik op ons te slaan. Tot nog toe hadden de maandieren eerder getracht ons uit de weg te gaan dan ons aan te vallen. Wij waren nog slechts op enkele minuten gaans van de plaats waar ik het spoor ontdekt had, toen Orthis en ik het gerucht hoorden als van een galop die van niet ver scheen te komen. Toen wij het spoor bereikt hadden, zagen wij duidelijk een stofwolk die opgejaagd werd door een dier dat ons moest voorgegaan zijn. Een vluchtig onderzoek van de voetsporen wees uit dat het hier nogmaals een dier met drie tenen betrof dat zich naar de rivier richtte die op ongeveer vijfhonderd meter van daar lag. Ik kon mijn ontroering niet verbergen en ik betreurde het werkelijk dat mijn andere gezellen niet hier waren, want in weerwil van al mijn inspanningen slaagde ik er niet in Orthis enig vertrouwen te schenken. Ik had in mijn leven veel gejaagd, doch in al mijn jachtervaringen vond ik geen enkele herinnering die kon vergeleken worden met het gevoel dat mij aangreep tijdens de achtervolging van dit onbekende dier. En de gedachte dat ik een terrein onderzocht waar geen enkel bewoner van mijn planeet ooit vóór mij een voet had gezet, maakte mijn ontroering zo sterk dat ik een ogenblik al het tragische van mijn lot vergat, het lot van een man die voor eeuwig van zijn wereld was verbannen.

Het voetspoor leidde ons naar de rivier die op deze plaats smal en ondiep was. De sporen liepen verder op de andere oever waaruit ik besloot dat wij ons vóór een doorwaadbare plaats bevonden. Zonder aarzelen stapte ik in het water en daar de bomen van het woud mij het gezicht niet meer beletten kon ik een uitgestrekte vlakte met de blikken overschouwen. Zo zag ik links de monding van de rivier die uitstroomde in wat mij als een maanzee toescheen. De tegenovergestelde oever van de stroom was heuvelachtig en met dicht gras begroeid, doch voor zover

ik zien kon niet bebost. Mijn waarnemingen beperkten zich daartoe, want op hetzelfde ogenblik bemerkte ik iets dat mij het geweer deed schouderen en Orthis een waarschuwing toesturen. Op enkele afstand van daar, op een heuveltje, stond een dier van kleine gestalte dat enigszins op een paard leek. Ik vond zelfs de tijd niet om te denken welke houding ik zou aannemen, toen het dier achter het heuveltje verdween.

— Wat denkt u er van, Orthis ? vroeg ik. Hebt u het dier duidelijk kunnen onderscheiden ?

— Niet al te best, antwoordde Orthis. Toen ik mijn verrekijker nam was het reeds verdwenen. Ik heb echter wel opgemerkt dat het opgetuigd was. Behalve het hoofd lijkt het op een pony waarvan het overigens ook de gestalte heeft.

— Ik heb de indruk dat het een dier zonder staart is.

— Inderdaad, een staartachtig uitsteeksel heb ik niet gezien, antwoordde Orthis, evenmin als oren en horens. Het is vreemd, zei hij en zweeg toen even als durfde hij zijn gedachte niet voleindigen.

— Wat wilde u zeggen, hernam hij, dat er iets menselijks aan dat dier was ?

— Ik moet bekennen dat ik ook die indruk had, antwoordde ik, en het is zelfs daarom dat ik aarzelde van mijn geweer gebruik te maken.

Al pratend hadden wij de rivier doorgewaad. Het water kwam ons nauwelijks tot aan het middel en de stroming was op die plaats niet zeer sterk. Weldra bereikten wij de oever en enkele ogenblikken later ontwaarden wij opnieuw het vreemde dier. Op het heuveltje staande, scheen het ons met nieuwsgierigheid op te nemen. Wij brachten onze kijkers aan de ogen en bekeken een lange poos het maandier zonder een woord te spreken. Daarna keken wij elkaar, nog steeds zwijgend, aan.

— Welnu, kommandant ? zei Orthis.

— Wel, mijn eerste indruk wordt bevestigd. Het gezicht dat ik daareven gezien heb is volkomen menselijk, terwijl het lichaam dit van een viervoetig dier is.

— Ja, en er is geen twijfel meer mogelijk. Wat ik eerst voor een tuig van een paard genomen heb, is een kledingstuk. Ik heb ook een wapen gezien dat aan de linkerzijde, was vastgemaakt.

— Ik heb het ook gezien en ik beken dat ik er niet wijs uit word.

Opnieuw hieven wij onze kijkers op om ons onderzoek van de paardmens voort te zetten. Deze verkoos echter niet langer te kijk te staan en verdween opnieuw achter het heuveltje.

Wij besloten zijn spoor te volgen in de hoop iets nauwkeurigers te ontdekken.

Nadat wij enkele honderden schreden gegaan waren, stelden wij vast dat het spoor uitliep op een andere waterloop die het ongeveer twee kilometer volgde, waarna wij opnieuw aan een andere doorwaadbare plaats kwamen.

Aan de overzijde wierp de rivier zich in de zee. Wij konden nu vaststellen dat wij ons op een klein eiland bevonden dat aan de monding van de rivier en tussen haar beide armen lag.

Ik aarzelde tussen twee mogelijkheden : de tweede arm van de

rivier doorwaden en verder het spoor volgen ofwel op mijn stappen terugkeren en het eilandje doorzoeken om het zonderlinge schepsel terug te vinden. Ik hoopte het zonder slag of stoot te kunnen vangen, want sedert ik door de menselijke uitdrukking van zijn gelaat getroffen werd had ik afgezien van het voornemen mij van een vuurwapen tegen hem te bedienen tenzij ik er toe gedwongen werd om mijn leven te verdedigen. Terwijl ik het voor en tegen van deze twee plannen afwoog, werd onze aandacht gaande gemaakt door een zwak gerucht en terwijl wij onze blikken in die richting sloegen bemerkten wij vijf schepsels die op het eerste geleken en die ons van op een driehonderd meter van daar verwijderde hoogvlakte beschouwden. Toen zij begrepen dat zij ontdekt waren, kwamen de dieren in galop op ons toegelopen. Halverwege bleven zij echter staan ; zij beklommen een heuveltje en één van hen hief het gezicht naar de hemel op en stiet een reeks doordringende kreten uit. Daarna zetten de vijf menselijke viervoeters het opnieuw op een galop om slechts op een vijftiental meter van ons stil te houden

VIERDE HOOFDSTUK

HANDGEMEEN MET DE PAARDMENSEN

Nu wij de maanbewoners van dichtbij konden beschouwen, was er voor ons geen twijfel meer mogelijk: het waren wel degelijk viervoetige mensen, een soort van centauren. Hun gelaat was breed met scherp uitkomende trekken, die aan deze van de Indianen uit Noord-Amerika deden denken. Hun lichaam was bedekt met een soort van kleding dat aan de benen overtrekken vormde welke juist boven de knieën ophielden. Dit kledingstuk was aan de hals en onderaan elke overtrek met borduurwerk met grillige lijnen versierd. Een weinig boven hun schoft was een gordel met leren riemen aan een vreemd tuig vastgemaakt. Op de plaats waar de riemen zich kruisten, bemerkte ik een klein cirkelvormig ornament. Fijnere riemen, die van uit deze ornamenten vertrokken, droegen een schede die schijnbaar een mes bevatte, terwijl aan hun rechterzijde eveneens een korte lans van een bijzondere vorm hing. Een geruime tijd bleven aardbewoners en maanbewoners elkaar brutaal opnemen en naar alle waarschijnlijkheid maakten wij al evenzeer hun nieuwsgierigheid gaande als zij de onze. Ik bemerkte dat zij de ogen van ons niet afwendden dan om de ruimte aan de overzijde van de rivier te doorzoeken. Ik volgde de richting van hun blikken en zag een stofwolk die scheen te naderen.

— Daar komt versterking voor hen, zei ik terwijl ik Orthis er opmerkzaam op maakte. De kreet die wij daareven gehoord hebben is een alarmkreet geweest. Wij zullen trachten vriendschappelijke betrekkingen met deze schepsels aan te knopen en als wij er niet in slagen, blijft ons niet anders over dan zo gauw mogelijk terug naar het luchtschip te vluchten.

Met de bedoeling mijn plan onmiddellijk ten uitvoer te brengen, naderde ik de paardmensen met een glimlach op de lippen en met uitgestoken hand. Het was de enige manier die ik kende om mijn vreedzame bedoelingen uit te drukken. Bovendien richtte ik hun enkele woorden op verzoenende toon toe. Ik wist natuurlijk dat ze geen gebenedijd woord van mijn toespraak begrepen en met reden, maar ik hoopte dat mijn stembuigingen welsprekend genoeg zouden zijn om hen van mijn goede bedoelingen te overtuigen.

De uitslag van mijn poging liet niet op zich wachten. De eerste van de vijf schepsels wendde zich tot de anderen en begon te spreken, en aldus de gelegenheid gevend vast te stellen dat de viervoetige mensen een gearticuleerde taal spraken. Daarna keerde de aanvoerder van de groep zich tot mij en sprak mij in zijn idioom aan dat — hoeft het wel gezegd? — totaal onbegrijpelijk voor mij was. Het zou echter niet lang duren vooraleer ik de betekenis van zijn toespraak begreep want zij was vergezeld van een gebaar dat voldoende begrijpelijk was: de viervoetige man steigerde, trok met de voorpoten zijn dolk en sprong vooruit terwijl zijn gezellen zijn voorbeeld zo goed volgden dat Orthis en ik een ogenblik

later vóór tien dreigende wapens stonden. Ik waagde een laatste poging om hun te doen begrijpen dat onze enige wens was op onze stappen terug te keren zonder verontrust te worden. Ik wees dus met de vinger eerst op Orthis, daarna op mij en ten slotte in de richting van het luchtschip. Het scheen mij dat dit drievoudig gebaar vrij duidelijk mijn gedachte moest weergeven. Uit voorzorg echter beval ik Orthis zijn revolver te trekken.

— Wij zullen slechts op hen schieten als zij ons beletten terug te gaan, zei ik. De overigen mogen ons hier niet vinden.

Toen wij aanstalten maakten om te vertrekken, gingen onze vijanden weer op hun vier poten staan om ons daarna in galop de weg af te snijden.

— Laat ons door, schreeuwde ik terwijl ik mijn revolver boven hun hoofd afschoot. Ik gaf er mij onmiddellijk rekenschap van dat de losbranding van een vuurwapen een volkomen onbekend ding was voor de maanbewoners. Zij die het toeval op onze weg had gebracht legden een levendige verwondering aan de dag en stormden daarna vooruit om een honderdtal schreden verder te blijven staan, doch steeds dwars over de weg die wij moesten volgen om weer het luchtschip te bereiken. Vastberaden gingen wij op hen toe en toen wij nog slechts enkele stappen van hen verwijderd waren bedreigde ik hen opnieuw met mijn revolver. Doch niettegenstaande de indruk welke de losbranding op hen had gemaakt, kenden zij nog de werkelijke macht van een vuurwapen niet en mijn gebaar had dan ook de gewenste uitwerking niet. Wel integendeel, zij steigerden en zwaaiden opnieuw hun wapens. Zij schenen beslist niet van plan ons door te laten. Ik kon nu van dichtbij hun gezichten bekijken waarvan de brutale, bijna woeste uitdrukking mij trof.

De aanvoerder stuurde mij eens te meer enkele woorden toe welke ik slechts door een schouderophalen kon beantwoorden. Zich op de achterpoten oprichtend met hetzelfde gemak en dezelfde natuurlijkheid waarmede de mens zich recht op houdt, maakte hij zich gereed om zijn lans te gebruiken. Ik begreep dat het oogenblik kritisch was. Alvorens hij zijn gebaar had kunnen voleindigen trof een kogel hem tussen de ogen. Hij stortte neer zonder een zucht te slaken. Verschrikt maakten zijn gezellen plotseling rechtsomkeer en vertrokken in galop met een verbazingwekkende snelheid, waarbij zij soms een sprong van zowat dertig meter maakten zonder dat zij in het minst gehinderd schenen door hun wapens die zij nog steeds tussen de voorpoten geklemd hielden.

Ik zag even om en bemerkte dat de stofwolk intussen veel dichter bij de rivier genaderd was. Ik gaf Orthis teken mij te volgen en snelde vooruit op het spoor dat ons bij onze gezellen zou terugbrengen.

Doch nadat de viervoetige maanbewoners ongeveer vijfhonderd meter hadden afgelegd, waren zij opeens blijven staan en hadden zij zich naar ons toe gekeerd. Zij bevonden zich nog steeds op onze gebaande weg, wat aan geen louter toeval te danken scheen. Zij gingen blijkbaar volgens een vooropgesteld plan te werk en schenen zich nu snel te verzamelen. Met iedere stap kwamen wij merkkelijk dichter bij hen, daar de geringere aantrekkingskracht van de maan ons toeliet een op de aarde ondenkbare snelheid te bereiken. Sprongen van tien meter ver waren slechts kinderspel voor ons en wellicht zouden wij nog betere uitslagen hebben bekomen als wij er in geslaagd waren al onze krachten samen te bundelen op het resultaat in de lengte zonder ons aanzienlijk van de grond te verheffen, maar de techniek van het voetlopen op de maan had voor ons nog meer dan één geheim. Toen wij in de nabijheid waren gekomen van onze vier tegenstrevers die zich op een heuveltop hadden teruggetrokken, hoorden wij een geklots dat van de rivier kwam. Het was de versterking die naderde. Zij bestond uit een honderdtal gewapende viervoetige mannen. Onze toestand zou weldra wanhopig worden als wij er niet in slaagden tijdig het dichte woud te bereiken waarin ik stellig hoopte dat wij onze vervolgers zonder veel moeite op een dwaalspoor zouden kunnen brengen.

— Ditmaal moeten wij er toe besluiten te schieten ! En in alle ernst ! zei ik, mij tot Orthis wendend. U mikt op de twee links, ik gelast mij met de twee anderen. En daar onze munitie beperkt is, moeten wij trachten niet te missen.

Op ongeveer dertig meter afstand bleven wij op onze beurt staan. Onze vier tegenstanders op de heuvel boden een ideaal doelwit. Orthis en ik schoten bijna terzelfder tijd. Het slachtoffer van Orthis was getroffen, sprong in de hoogte en viel dan verwoed spartelend op de grond. Het mijne viel onmiddellijk morsdood neer. Wij mikten opnieuw en doodden de twee overblijvende tegenstrevers, terwijl achter ons het geluid van de galop in sterkte toenam en een oogenblik met wilde kreten vermengd was. Van onze eerste vijanden op de maan bevrijd, holden wij op de vrijgemaakte weg vooruit. Ieder van onze stappen bracht ons nu ongeveer vijftien meter verder. En toch was onze snelheid, waarop wij

terecht fier hadden kunnen zijn, niets in vergelijking met die van onze tegenstanders. Zij schenen boven het paarse gras te vliegen en slechts iedere vijftig meter de grond te raken. Ik meen zelfs niet te overdrijven als ik zeg dat sommige sprongen honderd meter in de lengte bereikten. Deze razende wedloop ging vergezeld van afschuwelijke kreten, een kriegsgehuil dat ongetwijfeld bestemd was om ons vrees aan te jagen.

— Het is nutteloos dat wij trachten hun te ontkomen, zei ik tot Orthis. Het is dus maar best onmiddellijk de strijd aan te binden. In ieder geval zullen zij ons inhalen vóór wij de doorwaadbare plaats bereikt hebben. Met hen vergeleken schijnen wij als schildpadden vooruit te kruipen.

Wij bleven dus staan en keerden ons naar onze vijanden om. In een oogwenk hadden deze ons in een kring van een honderdtal meter diameter omsingeld. Het zou vruchteloos geweest zijn een daad van vergevingsgezindheid af te wachten. Wij hadden daarjuist onder hun ogen vijf van hun soortgenoten neergeschoten en zelfs hiervan afgezien scheen dit blijkbaar oorlogszuchtig ras ieder begrip van goedertierenheid en medelijden te missen.

Ik gaf er mij dus volkomen rekenschap van dat de enige manier om gaaf en gezond uit dit avontuur te ontsnappen er voor ons in bestond ons buiten het bereik van dit leger van aanvallers te stellen.

— Laten wij toch maar trachten de doorwaadbare plaats te bereiken, zei ik, en trachten de viervoetige mannen met revolverschoten ontzag in te boezemen.

Bij deze woorden vuurde ik in de troep en Orthis volgde mijn voorbeeld. Aldus kwamen wij zonder ons al te zeer te haasten vooruit, terwijl wij steeds op onze tegenstanders vuurden. Bij ieder schot stortte een van hen neer maar de overblijvenden waren niettegenstaande alles al te talrijk. Hun lansen kliefdem langs alle zijden de lucht doch — misschien ten gevolge van de losbrandingen die elkaar zonder onderbreking opvolgden — zij mikten slecht en geen enkel van hun wapens had ons tot nog toe getroffen. In het heetste van 't gevecht merkte ik een bijzonderheid op die mij met verbazing sloeg. Iedere maal dat een van onze vijanden neerviel, sprong de dichtst bijzijnde van zijn makkers op hem toe en sneed hem de keel over. Een kogel van Orthis had slechts een oppervlakkige schram veroorzaakt aan de achterpoot van een maanbewoner, toen zijn buurman zich reeds verhaastte om de gekwetste de genadeslag toe te dienen. Hoe zouden wij dus op de genade van zulke door en door wrede wezens hebben durven hopen?

Onze taktiek had ons toegelaten de doorwaadbare plaats merkkelijk naderbij te komen en reeds begon de hoop in mij te herleven, toen de kring van onze tegenstrevers plotseling verbroken werd om een gesloten rij tegenover ons te vormen. De aanvoerder hief zijn lans boven zijn hoofd op en begon ze heen en weer te wiegelen als om zijn aanloop te nemen. Het wapen ging in een horizontale lijn met een indrukwekkende snelheid heen en weer. Drie andere krijgers volgden zijn gebaar na en boden aldus een weinig geruststellend schouwspel aan.

Ik vuurde op de aanvoerder en een seconde later kwamen zes

lansen op mij toegevlogen, welke zo behendig geworpen waren, dat zij, in plaats van mij te doorboren, mij in schuine lijn troffen ; zij kwetsten mij nauwelijks maar deden mij door hun schok het evenwicht verliezen. Ik viel op den grond neer, de armen verward in het hout van de lansen. Met een blik stelde ik vast dat Orthis hetzelfde lot had ondergaan.

Toen onze tegenstrevers ons buiten strijd zagen, kwamen zij in galop in onze richting toegesneld. Enkele ogenblikken later waren wij ontwapend en omringd door een dichte menigte van viervoetige krijgers.

Eens te meer hoorde ik mij een aanspraak in de maantaal toesturen. Het was de aanvoerder die mij toesprak terwijl hij mij onder de bedreiging van het staal van zijn lans hield. Ik meende te begrijpen dat hij mij uitnoodigde recht te staan en ik trachtte mij op te richten maar was er niet toe in staat. De aanvoerder gaf dan twee van zijn krijgers een bevel : zij hieven mij op en plaatsten mij op de rug van een derde. Daarna bonden zij mij met leren riemen in een weinig gemakkelijke houding vast, terwijl twee anderen Orthis dezelfde bewerking deden ondergaan. Toen dit gedaan was, begaf het leger zich op weg in de richting van waar het gekomen was ; af en toe bleef het staan om de doden op te rapen en ze op de rug van hun levende gezellen vast te maken. De viervoeter die mij als rijdier diende en die soms in gestrekte draf voortliep, deed mij ware martelingen onderstaan die zich des te scherper lieten gevoelen omdat ik op mijn buik met hangend hoofd dwars over het dier lag en ik gekwetst en volkomen uitgeput was. Gelukkig werd de viervoeter door mijn gewicht gehinderd en kon hij het slechts zelden op een draf zetten ; ik was er hem oprecht dankbaar voor.

Als hij stapvoets ging, zoals hij het tijdens het grootste gedeelte van de reis deed, was mijn lijden draaglijk. Bij het doorwaden van de rivier hing mijn hoofd in het water en bijwijlen meende ik op het punt te zijn te verdrinken. Ik slaakte dan ook een diepe zucht van verlichting toen wij de oever bereikten. En de rit herbegon zonder dat de paarden ook maar enig teken van vermoeienis lieten blijken.

Ik zou niet kunnen zeggen hoe lang de reis duurde, want op de maan, waar een eeuwige klaarheid heerst, kan men niet, zoals op de aarde, de tijd afmeten naar de stand van de zon aan de hemel. Bovendien kon ik op mijn begrip van de tijd niet vertrouwen want de voorwaarden waarin ik deze reis meemaakte deden mij natuurlijk iedere minuut als een eeuwigheid aanzien.

In ieder geval, voor zoverre ik oordelen kon, duurde de rit uren lang. Wij staken nog twee rivieren over. Eindelijk maakte men onze riemen los en stegen wij meer dood dan levend af. Wij waren in een dal dat door lage heuvelen omringd was en beschaduwd door enkele vreemdsoortige bomen. Gelijkaardige wezens aan degene die ons gevangen hadden kwamen ons in groten getale omringen.

Ik stelde vast dat wij ons aan de ingang bevonden van een kamp dat, bestond uit rechthoekige hutten met kegelvormige, zeer lage daken die bedekt waren met brede bladeren, afkomstig van de naburige bomen.

Wij hadden nu de gelegenheid kennis te maken met de vrouwen

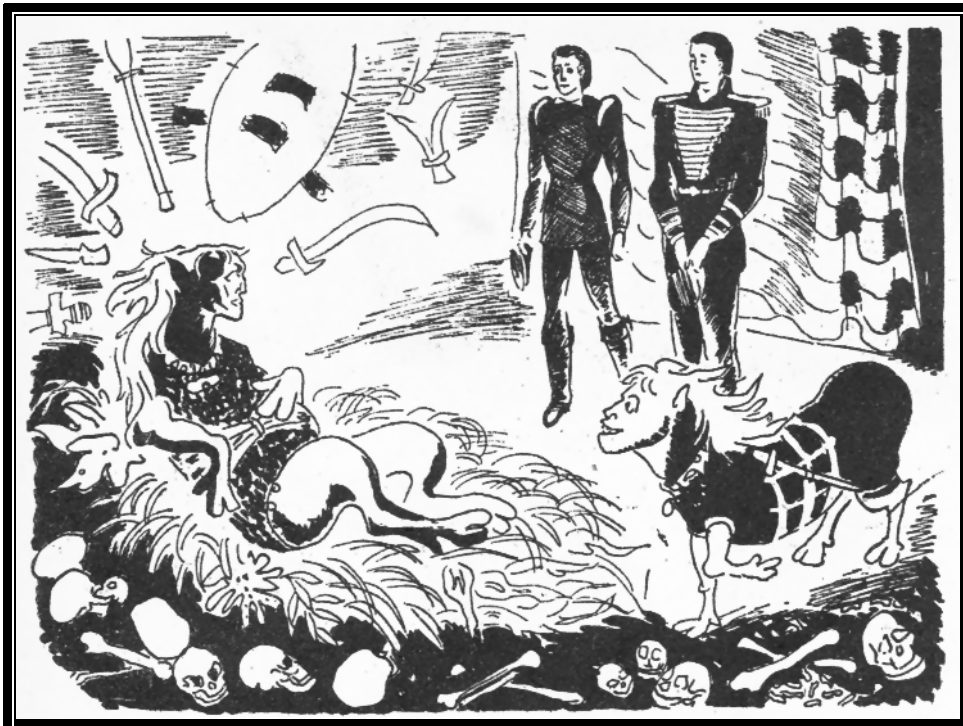
en kinderen van dit zonderlinge maanvolk.

De eerste geleken in alle opzichten op de mannen, hoewel zij iets kleiner waren. Zij werden bijna alle gevolgd door een talrijk kroost. De kinderen waren naakt terwijl de vrouwen gelijkvormige klederen droegen als de mannen, behalve dat de versieringen bij hen minder rijk waren.

Te oordeelen naar de manier waarop de vrouwen en kinderen ons bestormden, meende ik dat wij aan stukken zouden gescheurd worden vooraleer wij de tijd zouden vinden onze ziel aan God te bevelen. En dit zou inderdaad het geval geweest zijn, als onze begeleiders niet tussenbeide gekomen waren. Naar alle waarschijnlijkheid werd het bevel gegeven ons niet te hinderen, daar de nieuwsgierige menigte zich van dit ogenblik af tevreden stelde met ons aan te kijken en af en toe onze klederen aan te raken. Daarentegen werden de dode krijgers, toen zij door hun dragers op de grond geworpen werden, letterlijk verslonden, terwijl de aanvoerder zelf deze akelige feestdis voorzat.

Nu begreep ik waarom zij hen de keel hadden overgesneden. Het was om ze te laten uitbloeden in het vooruitzicht van dit feestmaal.

Bij het waarnemen van de zeden en de levenswijze van deze maanbewoners, zouden wij in het vervolg het antwoord vinden op meer dan een vraag welke wij ons die dag stelden.

Aldus hadden wij aanstonds opgemerkt dat ongeveer de twee derden der kinderen van het mannelijk geslacht waren, terwijl onder de volwassenen de vrouwen niettemin zes maal talrijker waren dan de mannen. Deze schijnbare tegenstrijdigheid is te wijten aan de oorlogszuchtige neigingen en vooral aan het kannibalisme van dit ras. Deze laatste gewoonte vindt haar verklaring door de voedselschaarste waaronder de vleesetende maanbewoners lijden.

Behalve een enkele diersoort waarop zij jacht maken, kunnen de paardmensen geen andere vleesspijzen eten dan dat van hun soortgenoten, aangezien het vlees van de vliegende padden en van de vierpotige slangen vergiftig is.

Wij zouden eveneens leren dat de binnenste oppervlakte van onze satelliet eertijds door een rijke en afwisselende dierenwereld bevolkt was, waarvan slechts enkele zeldzame soorten waren overgebleven. Op een er van, waarvan wij nog niets afwisten, maakten de viervoetige mensen voortdurend jacht. Als dit wild hun ontbrak verslonden zij hun doden! Het was hun echter verboden het vlees van hun vrouwen te eten⁽¹⁾. De vrouwelijke gevangenen van de vijandelijke stammen kwamen de troep van de aanvoerder vergroten. Zij werden betrekkelijk goed behandeld en als waardevolle voorwerpen aangezien. Hoewel zij vleeseters waren, voedden de viervoetige mensen, als het hun aan vlees ontbrak, zich ook met vruchten en kruiden. De mannen brachten hun tijd door met oorlog voeren of liever met jagen, daar het voornaamste doel van hun expedities er in bestond zich vers vlees aan te schaffen.

Terwijl wij met afschuw het walgelijk festijn van onze mensenetende gasten bijwoonden, kwam de aanvoerder op ons toe, raakte ons met de punt van zijn lans aan en sprak een woord uit dat — zoals ik aanstonds begreep — betekende : « Komt mee ». Hij herhaalde het verscheidene malen en begaf zich toen op weg in de richting van het dorp.

— Ik veronderstel, zei ik mij tot Orthis wendend, dat hij ons uitnodigt hem te volgen.

In ieder geval volgden wij hem op de voet en niemand poogde het ons te beletten. Integendeel, de aanvoerder knikte goedkeurend met het hoofd en bracht ons naar een grote hut, waarschijnlijk de grootste van gans het dorp. Aan de zijde waarlangs wij haar genaakten had de hut slechts een enkele opening : een brede deur verborgen door zware behangsels. Onze gids schoof het gordijn weg en leidde ons naar binnen. Wij bevonden ons in een ruim vertrek zonder vensters en zonder enig verlichtingsmiddel waarin nochtans, in weerwil van het dikke deurtapijt, een slechts weinig zwakkere klaarte heerste dan buiten. De muren van deze woning waren versierd met wapens, doodshoofden en andere beenderen die afkomstig schenen te zijn van op onze gastheren gelijkende schepsels, hoewel sommige merkkelijk smallere schedels meer aan die van aardbewoners deden denken. Daaruit besloten wij dat het schedels van vrouwen en kinderen waren waarvan het beenderengestel veel fijner is.

Achterin het vertrek, op een bed van kruiden liggend, zagen wij een oude man wiens donkerpaarse huid naar het purper zweemde. Zijn gelaat, dat door talrijke littekens verminkt was, had een woeste uitdrukking, hoewel zijn zeer verstandige blik een begaafde geest verried. Ik veronderstelde dat ik mij in tegenwoordigheid van het stamhoofd bevond en ik vergiste mij niet.

De twee viervoetige mannen wisselden enkele woorden ; daarna stond de hoofdman op en kwam op ons toe. Hij nam ons van het hoofd tot de voeten op en begon onze klederen met een bijzondere aandacht te

(1) De auteur drijft hier zijn verbeelding op de spits en vertelt... alsof die wereld van viervoetige mensen werkelijk bestond — wat natuurlijk voorlopig fantasie is. (Nota v. vert.)

onderzoeken. Daarna richtte hij ons enkele woorden toe waarvan wij natuurlijk niets verstonden. Nijdig gaf de hoofdman een bevel aan onze gids die ons naar een andere hut bracht waar men ons spoedig een groot stuk rauw vlees opdiende dat afkomstig was van een onzer aanvallers die door zijn soortgenoten was afgeslacht. Niettegenstaande mijn levendig verlangen om mijn gastheren te behagen, was ik echter niet in staat een mondvul van dit bloedend vlees te verorberen en stelde vast dat ook Orthis zijn afkeer niet kon overwinnen. Door tekens en gebaren gaven wij onze gastheren te kennen dat wij een ander soort van voedsel verlangden. Onze inspanningen werden met succes bekroond. Vijf minuten later bracht men ons een hoeveelheid vruchten en groenten die wij niet alleen lekker maar tevens zeer voedzaam vonden.

Toen wij onze honger gestild hadden namen wij opnieuw onze toevlucht tot een aangepast gebarenspeel om ons verlangen naar drinken uit te drukken. Ook ditmaal slaagden wij er in ons verstaanbaar te maken en men leidde ons naar de beek die door het dorp liep en waar wij onze dorst konden lessen. Hoewel vermoeid en verzwakt, voelden wij een werkelijke verlichting toen wij vaststelden dat onze wonden niet van ernstige aard waren en dat ons leven niet in onmiddellijk gevaar was.

VIJFDE HOOFDSTUK

EEN ONWEER OP DE MAAN

Een der eerste zorgen van onze gastheren was geweest, onze zakken gewetensvol te doorzoeken en zich van hun totale inhoud meester te maken: horloges, zakmessen, aanstekers, enz. Al deze voorwerpen wekten bij deze menselijke viervoeters een grote belangstelling op, vooral de horloges. De hoofdman voegde ze bij zijn versieringen en beroofde ons aldus van het enige middel om de tijd te meten. De uren verstreken, daarna de dagen en de weken zonder dat wij ons rekenschap konden geven van de duur onzer gevangenschap. Wij aten als wij honger hadden en sliepen als wij slaap hadden onder een nimmer veranderende klaarte. Afdelingen viervoetige mensen vertrokken iedere dag, waarschijnlijk om zich vers vlees aan te schaffen en ik vroeg mijzelf angstig af of onze vleesetende gastheren zich ook niet aan ons vlees zouden te goed doen als zij ons vet genoeg vonden.

De pogingen welke deze vreemde schepsels in het werk stelden om ons de eerste beginselen van hun taal in te prenten, schenen echter mijn vrees dienaangaande te ontzenuwen. Er werden ons zelfs twee vrouwen als leermeesteressen toegevoegd. Wij genoten bovendien een bijna onbeperkte vrijheid, wel te verstaan binnen de omheining van het kamp, want de in gans de omgeving opgestelde schildwachten zouden ons ongetwijfeld iedere lust benomen hebben om de omstreken te bezoeken. Wij hadden overigens iedere poging in die zin opgegeven, daar wij er van te voren overtuigd van waren dat wij op eigen middelen nooit het luchtschip zouden kunnen bereiken, zelfs net in het twijfelachtige geval dat wij er zouden in slagen de waakzaamheid van onze bewakers te verschalken.

Onze verlangens en wensen bleven voor het ogenblik beperkt tot het aanleren van de taal der inboorlingen, om vervolgens inlichtingen te kunnen inwinnen omtrent de topografie van de plaatsen, die ons wellicht zouden toelaten de plaats van de Barsoum vast te stellen. Een tijdlang, ik schat zowat twee à drie maanden, studeerden wij vlijtig, doch reeds van de eerste maand af waren wij in staat een gesprek met een van onze gastheren te voeren, natuurlijk over een onderwerp dat op het dagelijkse leven betrekking had.

Het taaleigen van de viervoetige maanbewoners kan niet vergeleken worden met de gearticuleerde taal van enig aardse ras, daar het tegelijk een gesproken en gezongen taal is. Voor het ene woord « gu-e-ho » ontdekten Orthis en ik niet minder dan 27 verschillende betekenissen naar gelang van de muzikale waarde die men aan ieder van de drie lettergrepen toekent. De dagelijks gebruikte toonladder bestaat slechts uit vijf tonen, welke echter voldoende zijn om een zeer grote verscheidenheid van verbindingen op te leveren.

Gelukkig voor onze geestesinspanningen kent deze taal geen woorden van meer dan drie lettergrepen en de meeste woorden tellen er zelfs één of twee. De uitslag maakt bovendien een zeer gelukkige,

oorstrelende indruk. Orthis ging zelfs zo ver een samenspraak in de maantaal aan een opera-duo te vergelijken.

De krijgers in wier midden wij leefden noemden zich No-Vans. Hun stam maakte deel uit van de volksstam der Va-Gas en hun hoofdman heette Ga-Va-Go. Toen ik onze kennis van de landstaal voldoende achtte, verzocht ik om een audiëntie bij Ga-Va-Go, die ze mij onmiddellijk toestond.

— Kunt u reeds spreken zoals wij ? vroeg hij mij zodra ik mij aan hem had voorgesteld.

Ik knikte bevestigend.

— En wat hebt u mij te zeggen ?

— Ik wilde eenvoudig weten waarom u mijn gezelschap en mij gevangen houdt en welk lot u ons voorbehoudt. Wij willen geen kwaad en wij wensen vriendschappelijke betrekkingen met u te onderhouden. Waarom laat u ons niet toe vrede te sluiten ?

De hoofdman dacht een ogenblik na en beantwoordde mijn vraag met een andere :

— Welk soort van schepsel bent u en van waar komt u ?

Ik vroeg hem of hij ooit had horen spreken over de zon, de sterren en andere planeten, gelijkend op die welke hij bewoonde. Hij lachte mij echter in het gezicht uit en zei dat dat alles niet bestond.

— U vergist U, Ga-Va-Go, zei ik, het is juist van een andere planeet dat wij komen, mijn vriend en ik. Geef ons onze wapens terug en laat ons vertrekken en wij verbinden ons plechtig dat wij nooit zullen trachten u schade te berokkenen.

Maar Ga-Va-Go schudde krachtig het hoofd.

— Wat is het voor een land van waar u komt ?

— Het is geen land maar een ver afgelegen wereld, geheel verschillend van de uwe. Het is ons dan ook verboden elkaar op te eten.

— En waarom dan ? vroeg Ga-Va-Go nieuwsgierig.

Toen viel mij wat Orthis noemde een geniaal idee te binnen.

— Ons vlees is vergiftig. Wie er van eet sterft onvermijdelijk.

Hij vestigde een blik op mij waarvan ik de uitdrukking niet kon gissen maar die mij gemengd scheen met twijfel en vrees.

— Bent u talrijk in uw verre wereld ?

— Met honderden millioenen, antwoordde ik.

— En wat eet u ?

— Groenten, vruchten en ook het vlees van andere dieren.

— Van welke dieren ?

— Ik zie er hier geen dergelijke, maar zij zijn talrijk en verscheiden.

— U hebt dus vlees in overvloed ?

— Zoveel wij willen. Wij fokken overigens dieren met eetbaar en lekker vlees.

— Houdt u aan uw leven ?

Ik knikte energiek met het hoofd.

— Welnu, u hoeft ons slechts naar uw land te brengen, want wij houden veel van vlees. Denk over mijn voorstel na en laat mij uw antwoord kennen zodra u een besluit genomen hebt.

Toen mijn audiëntie afgelopen was, riep Ga-Va-Go Orthis bij zich. Ik weet niet wat zij tot elkaar gezegd hebben, daar Orthis nooit het verlangen heeft uitgedrukt mij verslag uit te brengen over zijn onderhoud met de hoofdman. Ik had hem natuurlijk ronduit de vraag kunnen stellen, maar de herinnering aan de jongste gebeurtenissen werkte nog te levendig in mij na dan dat ik, niettegenstaande ons gemeenschappelijk lot, geneigd zou geweest zijn vertrouwelijke mededelingen uit te lokken. Voortaan werden de bezoeken van Orthis aan Ga-Va-Go veelvuldiger, zonder dat mijn medegevangene het nodig oordeelde mij op de hoogte van hun onderhandelingen te brengen. Inmiddels braken de No-Vans, een zwerversvolk bij uitstek, hun kampeerplaats op en, in de koorts der voorbereidingen tot het vertrek, verwaarloosde de hoofdman naar mijn beslissing te informeeren. Bij deze gelegenheid vernam ik dat de No-Vans een uiterst aanvallende volksstam waren die de andere met vrees vluchtten. Dit verklaart waarom de streek volkomen verlaten was en waarom wij tijdens onze lange tocht geen levende ziel hadden ontmoet.

De No-Vans droegen op hun zwerftochten slechts weinig reisgoed mede : enkele kledingstukken, reservewapens en de trofeeën, 't is te zeggen de gebeenten die de vrouwen op hun rug droegen. Orthis en ik kregen ieder een rijdier en ditmaal werden wij met ietwat meer omzichtigheid behandeld.

De voorhoede bestond uit Ga-Va-Go, gevolgd door een tiental krijgers. Daarna kwam het gros van het leger, gevolgd door de met reisgoed beladen vrouwen en de kinderen die de karavaan sloten. Ten slotte, op een kilometer afstand, stapte de achterhoede, gevormd door

drie krijgers. Zo ook werd iedere flank van de karavaan beschermd door een kleine groep patroeljeurs. Om de vrouwen en kinderen niet achter zich te laten, liepen de viervoeters die ons vervoerden voortdurend op een drafje, terwijl de krijgers in galop voortrenden. Wij volgden een blijkbaar druk bezochte weg welke door verlaten dorpen liep en talrijke waterlopen kruiste. Wij reden eveneens langs de oever van enkele meren. Eindelijk meende ik eens van op de top van een oppervlakte de wateren te bemerken van wat mij als een oceaan voorkwam...

Orthis en ik leden geen honger want de streken die wij doortrokken waren uiterst vruchtbaar en boden ons vruchten en wortels in overvloed. Dit was echter niet het geval met de No-Vans die zulke spijsen niet lustten ; daar zij geen vlees hadden waren zij na drie dagen gaans letterlijk verhongerd. De vierde dag of, juister, na de derde grote halte, stak er een koude wind op die ongetwijfeld van een verafgelegen gletscher kwam. Dit schijnbaar onbeduidend weerkundig verschijnsel verwekte een ware herrie onder de Va-Gas). Men hoefde niet eens hun taal te verstaan om er zich rekenschap van te geven dat zij in een paniekstemming verkeerden. Zij wierpen verwilderde blikken naar links en rechts en verhaastten de stap als wilden zij trachten de voorhoede in te halen die op dat ogenblik een aanzienlijke voorsprong bereikt had. Een weinig later overviel ons een stortbui en nu werd het een echte verwarring. Zonder zich om het bevel van de aanvoerder te bekreunen, zette iedereen een dolle galop in om zich bij haar te voegen. De oude Ga-Va-Go, die de ontredering van zijn mannen bemerkte had, was blijven staan om ze af te wachten. De krijgers die hem begeleidden waren overigens niet minder verschrikt dan de anderen en slechts de aanwezigheid van het opperhoofd, die bij zijn stam een onbestreden aanzien en gezag genoot, was bij machte hen enigszins in bedwang te houden. Toen zijn mannen in een opeengepakte menigte verzameld waren, leidde Ga-Va-Go hen naar een bergpas waar zij onder de bomen een schuilplaats vonden. Inderdaad, de wind en de regen namen steeds in hevigheid toe en sloegen in een ware orkaan over.

Bij de volgende halte bevond ik mij onder de vrouwen en ik begon degene op te zoeken die Orthis en mij in de geheimen van de maantaal had ingewijd.

— Waarom zaagt u er allen zo verschrikt uit ? vroeg ik mijn professor.

— Ter wille van Zo-Al, antwoordde zij met gedempte stem en angstige blik. Hij is woedend.

— Wie is die Zo-Al ? vroeg ik verwonderd.

De viervoetige vrouw keek mij verbaasd aan. Ongetwijfeld had ik wegens mijn gebrekkige kennis van de landstaal een vraag gesteld die haar ongerijmd in de oren klonk.

— Welnu ? drong ik aan.

— Men heeft mij verteld dat u van zeer ver gekomen zijt, maar er is niemand ter wereld, hoe ver zijn land ook verwijderd zij, die niet weet wie Zo-Al is. Iedereen weet dat Zo-Al een verschrikkelijk monster is dat alom tegenwoordig is ! Hij leeft in de geweldige holen waarmede de bodem doorboord is en als hij zich kwaad maakt richt hij zich op en

doet de lucht in alle richtingen vliegen. Als zijn woede haar hoogtepunt bereikt, maakt hij zulk ontzettend geraas dat de dapperste krijgers zich op de grond werpen en zich de oren stoppen. Wij hebben voorzeker zijn gramschap opgewekt want hij bedreigt ons. Ik durf zelfs niet vragen dat hij ons het grote gedruis niet zou verzenden.

Juist op dat ogenblik doordaverde een oorverdovend geraas de lucht. Nog nooit had ik een dergelijk gerucht gehoord en een tijdlang meende ik dat mijn trommelvliezen gescheurd waren. Een lange wijl bleef ik als verstompt en verdoofd staan. Ik was van deze vreselijke gehoorschok nog niet bekomen toen ik een vuurstroom zag opspuiten uit de berg aan wiens voet wij stonden.

De vrouwen, door vrees bevangen, begonnen scherpe kreten te slaken.

— Het verslindend vuur ! Opgepast ! Zo-Al kent geen medelijden !

De grond beefde onder onze voeten want het gedruis herhaalde zich verscheidene malen terwijl de vuurstroom van de bergtop neerstortte. Ofschoon wij op een vrij grote afstand stonden, voelde ik zeer goed de hitte die hij verspreidde. De vlammenstroom, die spoedig door de geweldige stortregen werd uitgedoofd, liet een spoor van rokende gewassen op zijn doortocht achter. Opeens deed zich een ontploffing voor, gevolgd door een nog sterkere losbarsting dan de eerste donderslagen. Ik betwijfel of een aardbeving de grond heviger kan doen schudden dan de schok die nu volgde. Kortom, de aardse donder kan slechts een flauw denkbeeld geven van de maandonder. Toen begreep ik de paniek, die de maanbewoners bij de eerste voortekens van het onweder had aangegrepen. Zij schrijven deze verschrikkelijke atmosferische storingen, evenals alle andere natuurverschijnselen toe aan Zo-Al, een godheid die zij zich voorstellen onder de trekken van een monsterachtig dier, dat de kraters bewoont waarvan het tegenovergestelde uiteinde uitgeeft op de buitenste wereld.

— Zijn wij hier in veiligheid ? vroeg ik aan een der vrouwen. Het lijkt mij dat wij gevaar lopen dat de wind bomen op ons doet neerstorten.

— Dat zou best kunnen, antwoordde zij. Maar op een open vlakte is het gevaar nog groter. Daar gebeurt het dat de wind de mensen opneemt om ze honderden meters verder met geweld neer te smakken. En als men ze terugvindt zijn het nog slechts lijken. Hier ziet men ten minste de boom naar beneden buigen vóór hij valt. Er is alleen een weinig oplettendheid nodig om tijdig te ontsnappen.

— Toch zouden wij beter beschut zijn, zei ik, in dit ravijn dan in dit bos waarvan alle bomen op het punt schijnen ontworteld te worden.

— Volstrekt niet, antwoordde mijn zegsvrouw. Ga-Va-Go geeft blijk van een grote omzichtigheid met ons hier te brengen waar de gramschap van Zo-Al ons niet in al haar heftigheid bereikt. Ik durf er een eed op doen dat het ravijn waarvan u spreekt over enige minuten volledig overstroomd zal zijn.

Zij vergiste zich niet. Het water dat van de bergflanken neerstroomde vulde nu bijna zienderogen het ravijn, dat enkele tijd later in een diep meer herschape was. Het onweder duurde lang maar de

enige aanduiding die ik omtrent de duur er van kan geven bestaat hierin dat ik zes maal door de honger gekweld werd en vruchten moest plukken om mijn krachten te herstellen en dat ik twee maal sliep. Wij waren tot op de beenderen doorweekt en versteven van de koude.

De Va-Gas die onder de bomen een toevlucht gezocht hadden, waren tijdens de ganse duur van het onweer met gebogen hoofd en vreesachtig uiterlijk blijven staan, zowat in de houding die een aardse troep vee in gelijkaardige omstandigheden zou aannemen. Hier en daar lag de weg bedekt met bomen die door de orkaan waren neergeveld. Ik vernam dat onweders op de maan niet altijd zo hevig waren, maar dat zij zich op gelijk welk tijdstip van het jaar voordeden — het is natuurlijk uit pure gewoonte dat ik deze uitdrukking gebruik want in het binnenste van de maan kent men geen seizoenen in de betekenis die wij aan dit woord hechten. Het is evenmin de wisseling der seizoenen die het ontluiken regelt van de gewassen, waarvan de groei enkel door de menigvuldigheid van de regens bepaald wordt. Een periode van droogte of koude vertraagt het kiem- en groeiproces, terwijl gematigde regens een tegenovergestelde werking uitoefenen.

Een poosje nadat de regen had opgehouden nam het geweld van de wind merkelijk af en daar ik tot op het merg doorweekt was en rilde van koude, besloot ik een weinig beweging te nemen om mij zo goed en zo kwaad als het ging te verwarmen.

Ik verliet dus mijn schuilplaats en terwijl ik onder de Va-Gas rondrentelde werd mijn aandacht getrokken door een ongewoon geluid dat uit de kruin der bomen kwam. Ik liep naar een open plek, sloeg de ogen op en zag voor de eerste maal wat ik voor een maanvogel hield. Hij sloeg zwakjes met de vleugels en leek uitgeput van krachten. In weerwil van zijn klaarblijkelijke pogingen om naar het gebergte terug te keren, dreef de kracht van de wind hem onweerstandbaar in de richting van de vlakte en van de zee. Hij vloog nu juist boven mijn hoofd en toen ik hem bekeek sperde ik de ogen wijd open van verbazing. Inderdaad, met uitzondering van zijn vleugels en van een soort van bochel op de rug, zag de maanvogel er geheel als een menselijk wezen uit. Enkele Va-Gas waren mij naar de open ruimte gevolgd ; weldra zagen zij op hun beurt de vogel aankomen en al spoedig weerklonken kreten van vreugde rondom mij. Stilaan bedaarde de wind hoewel zijn weerstand nog steeds te groot was voor de vogel die ieder ogenblik dichterbij ons kwam. Zijn vleugels schenen onmachtig om hem in de lucht te houden en het scheen wel dat het niet lang meer duren zou voor hij op de grond zou neerkomen.

— Wat voor een schepsel is dat toch vroeg ik aan een krijger die naast mij stond.

— Het is een U-Ga, antwoordde hij. Wij zullen ons te goed kunnen doen.

Naarmate de U-Ga ons naderde werd mijn eerste indruk bevestigd : dit vreemde schepsel was geen eigenlijke vogel maar een menselijk wezen, voorzien van een paar vleugels (1). De Va-Gas hadden zich echter in een dichte menigte verzameld op de plaats waar de vogel vermoedelijk zou neervallen. Ga-Va-Go gaf bevel de vangst levend bij

(1) De auteur veronderstelt hier weer een « onmogelijkheid » om de interesse voor zijn verhaal op de spits te drijven.

hem te brengen. Uit de verte zag ik weldra hoe de viervoetige mensen zich van hun slachtoffer meester maakten en hoe zij het brutaal de vleugels en de grote knobbel van zijn rug rukten. Het bevel van Ga-Va-Go had zijn onderdanen misnoegd. De lange tocht en het onweer had hen uitgeput en meer dan ooit waren zij op vers vlees belust.

— Vlees ! Geef ons vlees vlees ! brulden zij.

Doch Ga-Va-Go bleef doof voor hun geschreeuw. Onbeweeglijk, aan de voet van een boom, wachtte hij geduldig tot men de gevangene bij hem bracht.

ZESDE HOOFDSTUK

NAH-EE-LAH, HET MAANMEISJE

Orthis, die sedert enkele tijd een onafscheidbare gezelschap van de hoofdmans geworden was, stond naast hem terwijl ik een vijftigtal meters verder was blijven staan tussen Ga-Va-Go en de krijgers die de gevangene wegleidden, zodat deze noodzakelijker wijze mij moest voorbijgaan. Weldra was er een bres ontstaan in de gesloten rangen van de Va-Gas die hem omringden en kon ik hem duidelijk zien. De verbazing die mij had aangegrepen bij de vaststelling dat de vogel een menselijke gedaante had, veranderde nu in verstomming. Inderdaad, het door de viervoetige mensen gevangen schepsel was een meisje van ongeveer 18 jaar oud en van een schoonheid waarvan ik de weerga op mijn geboorteplaneet nooit had ontmoet. Haar gezicht had de kleur van wit marmer en was omlijst door een kroon van gitzwarte haren. De volmaaktheid van haar gelaatstreken grensde aan het onwezenlijke. Haar lichaam, met een soepele tuniek bedekt, kon gerust de vergelijking met een Griekse godin doorstaan (1). Had ik haar onbeweeglijk zien staan, ik zou haar waarschijnlijk als een standbeeld hebben aangezien. Zij had mij eveneens opgemerkt en een ogenblik lang bleven haar schitterende en diepe ogen onder de fijn getekende boog der wenkbrauwen op mij rusten. Al dadelijk besepte ik dat hier vóór mij een menselijk wezen stond, in staat om te beminnen en te lijden, en de gedachte dat de viervoetige woestelingen in haar niets anders dan een prooi van mals vlees zagen deed mij sidderen. Toen ontmoetten mijn ogen de hare en in haar blik las ik een uitdrukking van verwondering. Terwijl de Va-Gas haar naar hun hoofdmans meesleurden, wendde zij zich nog eens in mijn richting om, ongetwijfeld verrast omdat zij in deze vallei en onder de Va-Gas een wezen van haar ras (2) ontmoette.

Zonder na te denken volgde ik haar, waarschijnlijk gedreven door het onbewuste instinct dat de mens aanzet de zwakken te helpen. Op het ogenblik waarop zij vóór Ga-Va-Go aankwam stond ik op enkele stappen rechts van haar. Het opperhoofd van de stam keek zijn gevangene aan terwijl rondom hem kreten opgingen :

- Wij willen vlees ! Wij hebben honger !
- Van waar kom je, U-Ga ? vroeg Ga-Va-Go.

Met opgeheven hoofd en volmaakt kalme stem antwoordde zij hem :

- Van Laythe.

De oude Ga-Va-Go klapperde met de tong.

— Uitstekend, sprak hij. Het vlees van de Laythes vrouwen is befaamd.

Het meisje wierp de oude hoofdmans een misprijzende blik toe.

- Ryloc, zei zij met afschuw.

Ryloc was de naam van de kikvorsachtige slangen van Va-Nah, dit wil zeggen van de inwendige maanwereld en zij werden als de verachtelijke dieren bij uitstek beschouwd. Het meisje had geen

(1) De fantasierijke verbeelding van de auteur overdrijft hier weer flink, maar het verrassingseffect is erdoor bereikt.

(2) Deze vergelijking gaat niet op.

onterender scheldwoord naar het hoofd van de hoofdman der Va-Gas kunnen slingeren. De belediging scheen echter geen indruk op Ga-Va-Go te maken.

— Je naam ? vroeg hij.

— Ik heet Nah-ee-Lah, antwoordde zij.

— Nah-ee-Lah ? herhaalde hij verbluft. Ben je dan de dochter van Sagroth Jemadar van Laythe ?

Onverschillig knikte zij bevestigend met het hoofd.

— Weet je wat je te wachten staat ? vroeg de wrede Ga-Va-Go op de wijze van een kat die met de muis speelt alvorens haar op te vreten.

— Ik maak mij geen illusies, antwoordde het meisje onverstoort. Ik ken maar al te goed de wreedheid van de No-Vans en het lot dat hun slachtoffers te wachten staat.

Kreten en woest geschater stegen op uit de menigte van de krijgers. Doch Ga-Va-Go wierp zijn mannen een woedende blik toe en legde hun het zwijgen op.

— Ik geloof dat jij je vergist omtrent het lot dat je te wachten staat, sprak hij zich tot het meisje richtend. Jij hebt meer vlees dan er nodig is om mij te verzadigen en bovendien zou mijn welvoorzene tafel slechts de eetlust van mijn mannen scherpen.

— Er zijn nog twee anderen, merkte een der krijgers op, terwijl hij Orthis en mij aanwees.

— Stilte ! bulderde Ga-Va-Go. Sedert wanneer ben jij het opperhoofd van de No-Vans ?

— Om van honger te sterven hebben wij geen opperhoofd nodig, wedervoer de onbeschaamde.

Met de snelheid van een bliksemschicht sprong Ga-Va-Go op, trok zijn lans en slingerde ze met zulke bedreven beweging door het ruim,

dat de scherpe punt zich recht in het hart van de opstandeling ging vastzetten. Deze stortte neer en de dichtstbijzijnde krijger haastte zich om hem, volgens de wrede gewoonte van de stam, de keel over te snijden.

— Verdeelt hem onder U, zei het opperhoofd. Als iemand van mening is dat er niet genoeg is voor iedereen, heeft hij slechts te spreken en er zal aanstonds meer vlees voor zijn gezellen zijn.

Niemand durfde nog een woord van ontevredenheid uiten, maar ik ving herhaaldelijk gulzige blikken op die op mij gericht waren. In een oogwenk was het lichaam van de krijger in stukken gesneden en verslonden en eens te meer zetten wij onze weg verder op zoek naar vlees. Ditmaal zond Ga-Va-Go een verkennersgroep voorop, want wij kwamen nu in een streek die de No-Vans sedert lange tijd niet meer bezocht hadden en die, behalve door het opperhoofd zelf, slechts door een twintigtal krijgers van onze karavaan gekend was.

Twistziek en weinig gezellig, waren de No-Vans stellig geen aangename reisgezellen, vooral wanneer hun ingeboren wildheid nog vergroot werd door de honger. Het was dan ook alleen aan het gezag van Ga-Va-Go te danken, dat wij tijdens deze gedenkwaardige marsch niet door zijn onderhorigen werden opgepeuzeld. Hetzelfde god voor het meisje dat door Ga-Va-Go gespaard was en dat ons onder een scherpe bewaking volgde.

De No-Van die mij vervoerde en die waarschijnlijk woedend was omdat hij zijn honger aan mij niet mocht stillen, liep nog slechts in gestrekte draf of in galop voort, zoodat hij mij afschuwelijke pijnen veroorzaakte. Nu ik mij echter bewust was dat ik de bescherming van het opperhoofd genoot, nam ik het besluit hem een lesje te geven. Deze les was ongetwijfeld even pijnlijk voor mij als voor mijn rijdier, daar zij er in bestond dat ik mij overdreven liet meegaan op zijn bewegingen door mij in de lucht te laten wippen en mij daarna met mijn volle gewicht op zijn rug te laten neervallen. Ik staakte deze handelwijze slechts toen de Va-Ga mij beloofd had er een gematigder gangetje in te zetten. Orthis liep naast Ga-Va-Go, die als naar gewoonte aan het hoofd van de karavaan reed, terwijl de nieuwe gevangene, op de rug van een krijger vastgebonden, zich evenals ik te midden van het gros van de troep bevond. Op een gegeven oogenblik naderden onze respectievelijke rijdieren elkaar en ik zag het meisje een ondervragende blik op mij werpen. Haar nieuwsgierigheid scheen ten zeerste opgewekt door mijn klederen of liever door de ellendige overblijfselen van mijn uniform van weleer, die zo goed en zo kwaad als het ging mijn naaktheid bedekten. Daar zij dezelfde taal sprak als de Va-Gas — zoals de woorden, die zij met het opperhoofd had gewisseld, mij bewezen hadden — besloot ik mijn nieuw-verworven kennis te benutten om het schepsel enkele woorden toe te sturen.

— Ik beklaag U, zei ik, omdat U in de handen van deze stam gevallen is. Ik wou dat ik U helpen kon maar ik ben zelf een gevangene.

Zij antwoordde eerst door een hoofdknik en een oogenblik meende ik dat ons gesprek hiermede zou eindigen. Doch na een korte poos van stilzwijgen wendde zij zich opnieuw tot mij :

— Wie bent U ? vroeg ze mij.

— Ik ben een bewoner van de planeet Aarde.

— Waar is die planeet waarvan U spreekt ?

Deze vraag was des te meer natuurlijk daar ik het woord « Aarde » in mijn moedertaal had uitgesproken ; de taal der Va-Gas bevatte immers, en met reden, geen term om onze planeet aan te duiden.

— Het zal U voorzeker niet onbekend zijn, zei ik, dat er buiten de Va-Nah ene menigte van andere werelden bestaat : En de meest nabije van de Va-Nah heet in mijn taal Aarde. Deze wereld is veel groter dan de uwe. Van daar is het dat ik kom.

Het meisje schudde echter ongelovig het hoofd.

— Ik begrijp niet, zei zij verward. Daarna maakte zij een breed gebaar als wilde zij het heelal omvatten :

— Er zijn slechts overal rotsen hier in het binnenste van deze wereld die wij Va-Nah noemen.

Bij de onwetendheid van de maanbewoners kon ik een glimlach niet onderdrukken. En nochtans, om de waarheid te zeggen, hadden de aardbewoners zelf niet lange tijd geloofd dat alleen hun wereld een mensheid herbergde ? Tot in de XXIe eeuw waren er geleerden die het bestaan van een organisch leven op Mars loochenden en die de radioboodschappen van deze planeet loochenden door kosmische storingen poogden te verklaren (*).

— Hebt U ooit op Va-Nah een dergelijk wezen als ik gezien ? vroeg ik, daar ik van oordeel was dat deze vraag overtuigender was dan gelijk welk argument.

— Neen, antwoordde de maanbewoonster. Ik heb er nog geen gezien, maar er zijn streken waar ik nooit geweest ben.

— Geloof mij, zei ik, het is niet op Va-Nah dat ik het levenslicht gezien heb.

Ik bejverde mij om de gevangene enkele begrippen over het heelal bij te brengen. Ik sprak haar over de sterren, de zon en het planetenstelsel dat er omheen draait. Doch al spoedig bemerkte ik dat het begrip van een oneindige ruimte haar bevattingsvermogen te boven ging, zoals het overigens dit van de aardbewoners te boven gaat die er over praten zonder het te begrijpen.

Indien ik er echter niet in slaagde haar verstand te verlichten, toch gelukte het mij haar te doen nadenken.

— Misschien zijn er toch wel andere werelden buiten de Va-Nah, sprak zij met aarzelende stem. De grote Hoos, de reusachtige opening die naar het rotsland leidt, geeft misschien uit op andere werelden die op de Va-Nah gelijken. Het is langs de Hoos dat U hier gekomen bent, niet waar ?

— Zo is het, ik ben langs de Hoos gekomen, maar niet van een wereld die op de Va-Nah gelijkt. U leeft hier in het binnenste van een holle bal. Wij, aardbewoners, bewonen de buitenste oppervlakte van een gelijkaardige bol, die echter veel grotere afmetingen heeft. Allebei, zoals overigens alle hemellichamen, draaien ze in de ruimte.

De reactie van mijn toehoorder was geheel onverwacht. Zij begon te lachen met een vrijmoedige en vrolijke lach, zoals die van een kind. Ik

(*) De auteur veronderstelt hier dat er een tijd zal komen dat men mensen zal ontdekken op de maan en stelt zijn verhaal reeds in die tijd !!!

dacht dat, als mijn uitleggingen hun doel niet bereikten, mijn moeite toch niet te vergeefs was, daar ik er ten minste in geslaagd was de gevangene te verstrooien en haar een ogenblik haar droevig lot te doen vergeten....

Mijn theorie leek het meisje zo kinderachtig dat zij, in haar onschuldige naïviteit, zich beijverde mij de ongerijmdheid er van te bewijzen.

— Verbeeld U, sprak zij, dat ik een handvol keien omhoog werp. Volgens uw theorie zouden de kleinste onder hen rondom de grootste moeten beginnen te draaien en zo zou het blijven gedurende een tijdruimte die U eeuwigheid noemt. Welnu, als men keien in de lucht werpt vallen zij terug op de grond. Waarom zou het dan anders zijn met uw werelddollen ?

Ik begreep dat het nutteloos was verder aan te dringen. Het ontbrak mijn toehoorder beslist aan de eenvoudigste grondbeginselen om ineens te begrijpen wat de aardebewoners slechts na vele eeuwen begrepen hadden. Ik besloot dus de rollen om te keren en op mijn beurt te beginnen met de gevangene te ondervragen.

— Als ik U verzoeken mag, zeg mij dan hoe U hier gekomen bent en door welk mirakel U niet gekwetst werd toen men U de vleugels afrukte.

Nah-ee-Lah begon te lachen.

— Om de eenvoudige reden, antwoordde zij, dat die vleugels geen deel uitmaakten van mijn lichaam. Wij maken ze aan onze armen vast om te vliegen.

Nu was het mijn beurt om haar ongelovig aan te kijken.

— Het is dus mogelijk in de lucht te bewegen met behulp van vleugels die U naar believen vasthecht en losmaakt ?

— Wel zeker, antwoordde zij met het natuurlijkste gezicht van de wereld. Het is kinderlijk eenvoudig. Op onze rug maken wij een zak vast die gevuld is met een gas dat veel lichter is dan de lucht. Dit laat ons toe, ons in de lucht te verheffen en de vleugels dienen uitsluitend om ons te richten. Indien dit ongeval mij overkomen is, sprak zij opeens droevig, dan is het omdat er, aanstonds na mijn opstijgen te Laythe, een hevige wind opstak die mij in deze richting gedreven heeft. Ik was te zwak om er tegen te worstelen. Mijn voorraad gas raakte ten slotte uitgeput en ik was verplicht te landen te midden van de Va-Gas. De hoeveelheid gas die ik had meegevoerd was inderdaad slechts voor een beperkte tijd voorzien.

Zij had daareven een woord gebruikt dat naar alle waarschijnlijkheid « tijd » betekende, maar dat ik voor het eerst hoorde, daar de Va-Gas dit begrip in 't geheel niet kennen. Ik vroeg aan Nah-ee-Lah op welke wijze haar landgenoten de tijd meten, aangezien de natuur hen hierin niet hielp. De jonge maanbewoonster vertelde mij niet zonder fierheid dat de U-Gas, in tegenstelling met de viervoetige mensen, de tijd konden meten dank zij een natuurverschijnsel dat zij altijd hadden waargenomen, namelijk dat gedurende bepaalde perioden de bodem van de « gaten », dat wil zeggen de maankraters, verlicht waren, terwijl zij op andere tijdstippen in de duisternis gedompeld

waren. De periode die verliep tussen de opeenvolgende verschijningen van licht in de kraters was als een eenheidsmaat aangenomen en « ula » geheeten. Zij kwam natuurlijk met de maanmaand overeen. Het honderdste deel van een « ula » heette « ola » en was gelijk aan ongeveer 6 uren en 32 aardse minuten. Tien « ulas » maakten een « ke'd » uit, hetgeen als een maanjaar kon gelden en bestond uit 272 aardse dagen.

Ons gesprek werd plotseling onderbroken door een boodschapper, die aankondigde dat Ga-Va-Go en zijn geleide zo juist een groot dorp ontdekt hadden en dat het opperhoofd besloten had de strijd aan te binden met de inwoners.

Wij voegden ons haastig bij de voorhoede die ons opwachtte aan de voet van een heuvel waarachter zich de verzamelde viervoetige maanbewoners bevonden die tot een andere stam behoorden.

Ga-Va-Go gaf de vrouwen en kinderen — de gevangenen waren natuurlijk in deze groep begrepen — bevel zich achteraf te houden onder de bewaking van enkele krijgers die slechts moesten vooruitrukken wanneer het leger achter de heuveltop zou verdwenen zijn. Dan zouden wij op onze beurt het slagveld kunnen naderen om ons rekenschap te geven aan welke zijde de overwinning was. In geval de No-Vans de nederlaag zouden lijden, zouden de terugtrekkende troepen ons op een overeengekomen plaats weer oppikken. In het tegenovergestelde geval zouden wij ons bij de overwinnaars voegen.

Welhaast weerklonk de strijdkreet van de No-Vans in onze oren. Andere, niet minder woeste kreten beantwoordden hem ; die van de bewoners van het dorp. De krijgers die ons bewaakten stormden toen in galop vooruit en het gros van de karavaan, onze rijdieren inbegrepen, volgde hun voorbeeld. Slechts toen de top van de heuvel bereikt was, bleven wij staan.

Aan onze voeten strekte zich een groot dal uit. In het midden daarvan zag ik een uitgestrekt meer waarvan de tegenovergestelde oever in het woud verloren liep terwijl de boord die aan de heuvel grensde, begroeid was met enkele zeldzame bomen in de schaduw waarvan het dorp van de maanbewoners gelegen was.

Onder onze ogen ontrolde zich een tafereel van een onbeschrijfelijke wreedheid. De No-Van-krijgers omsingelden methodisch en in loopspas het dorp ; zij trachtten de belegerde bevolking in een samengedrongen menigte opeen te drijven om ze aldus beter met lanssteken te kunnen uitroeien. Reeds was de grond met lijken bezaaid. De vrouwen en kinderen hadden zich in de hutten verscholen in afwachting van de uitslag van het gevecht. De aangevallenen poogden herhaaldelijk de tang te doorbreken die zich steeds dichters om hen sloot. Den krijger die mij het toneel dat wij aanschouwden verklaarde, verzekerde mij dat, als zij er in gelukten, de vrouwen en kinderen zich bij hen zouden voegen om een bres in de vijandelijke kolonnen te slaan en zich daarna zouden inspannen om op hun beurt de aanvallers te omsingelen. In deze voorwaarden behoorde de overwinning bijna zeker aan de partij die de andere voorgoed zou kunnen omsingelen ; inderdaad, terwijl de verspreide krijgers moeilijk te treffen waren en de vijand spoedig vele lansen deden verliezen, vormden zij, wanneer zij in

een massa samengedrongen waren, een ideaal doelwit.

Hun pogingen om de rangen van de No-Vans te doorbreken mislukten en de aangevallenen veranderden plotseling van tactiek. Binnen in de groote kring vormden zij een nauwere, die zij snel begonnen te verbreden door hun aanvallers tegemoet te lopen. Op het eerste zicht had men kunnen denken dat de angst hun het hoofd deed verliezen, doch weldra besepte ik dat het hier een strategisch manoeuvre betrof dat tegelijk een grote sluwheid en een strenge tucht vereiste.

Inderdaad, terwijl zij aldus vooruitliepen hadden de verdedigers van het dorp, de Lu-Thans, zoals de naam van de stad luidde, opgehouden hun lansen te werpen en het was duidelijk dat de No-Vans weldra wapens zouden te kort komen, daar zij de hunne voor het meerendeel gebruikt hadden gedurende hun eerste stormloop. Door het tijdelijk opgeven van de verdediging, gaven de aangevallenen blijk van ongewone moed ; zij stelden zich met opzet bloot aan tegenstanders die des te geduchtiger waren, daar zij op dit ogenblik hun eigen leven niet hoefden te verdedigen.

De krijgslist overviel Ga-Va-Go naar alle waarschijnlijk niet onverwachts. Hij gaf een kort bevel en onmiddellijk stortten zijn soldaten zich op de tegenstanders en slingerden hun laatste lansen naar hen toe.

Bij deze nieuwe aanval leden de Lu-Thans zware verliezen. Een ogenblik heerste er verwarring in hun rangen, waar gekwetsten en lijken de bewegingen der overlevenden belemmerden. Toen gaf Ga-Va-Go zijn troepen het bevel hun korte dolken te trekken. De strijd onttaarde dadelijk in een bloedige vechtpartij van een ongehoorde wreedheid. Om te ontsnappen aan een ongenadig gevecht van man tegen man maakten

sommige krijgers wanhopige sprongen die hen dikwijls tot tien meter boven de grond verhieven. Het gekreun der stervenden en de smartkreten vormden een tragisch concert. Het bloed dat bij stromen vloeide, maakte de grond glibberig en deed de krijgers vallen.

— Wij mogen niet langer wachten, zei mij een Va-Ga. Tegen één Lu-Than zijn er nu drie van de onzen.

Hij sprak de waarheid en het was duidelijk dat de strijd zijn einde naderde. De plotselinge terugtocht van de Lu-Thans die zich in alle richtingen verspreidden verhaastte nog de laatste phase van de veldslag Sommigen onder de aangevallenen, een twintigtal ongeveer, slaagden er in te ontvluchten ; al de anderen waren gesneuveld. Ga-Va-Go achtte het onnodig de vluchtelingen na te zetten, aangezien er nu toch geen tekort aan vers vlees zou zijn. Toen wij ons bij het overwinnend leger gevoegd hadden, was ik getuige van een weerzinwekkend schouwspel. Nadat zij de vrouwen en kinderen van de overwonnelingen aan een wacht hadden toevertrouwd, wierpen de No-Vans zich op hun slachtoffers.

Toen zij goed en wel verzadigd waren, gingen de No-Vans tot het verdelen der gevangenen over. Ingevolge een voorrecht, eigen aan zijn hoge rang, deed Ga-Va-Go de eerste zijn keus. Tot mijn levendige verwondering werden de jonge mannen gespaard ; zij werden zelfs met een zekere voorkomendheid behandeld, evenals de vrouwen. Ik vernam dat het een gewoonte van de Va-Gas was hun krijgsgevangenen doodgewoon bij hun eigen stam in te lijven, zodat zij in het vervolg in niets van hun overwinnaars verschilden. De overwinning had bovendien vrij duur gekost, vermits bijna de helft van Ga-Va-Go's leger in de strijd gevallen was en de levende buit was juist voorbestemd om deze verliezen te vergoeden. De Va-Gas maakten zich ook nog meester van de wapens en harnassen van hun slachtoffers, zodat zij per slot van rekening aanzienlijk verrijkt uit deze bloedige ontmoeting kwamen.

Niettegenstaande hun vraatzucht hadden de Va-Gas niet al het vlees kunnen verorberen dat dit avontuur hun had bezorgd. De resten werden zorgvuldig ingepakt en begraven. Men zei mij dat het vlees op die wijze bijna voor onbeperkte tijd bewaard bleef.

ZEVENDE HOOFDSTUK.

OP ZOEK NAAR LAYTHE.

Toen de Va-Gas zich in het veroverd dorp hadden ingericht, werd ik gescheiden van Orthis, aan wie een hut werd toegewezen naast die van Ga-Va-Go, terwijl ik zelf aan het uiteinde van de kampeerplaats werd ondergebracht. Ik had natuurlijk geen vrienden bij deze woeste stam en ik sprak bijna met niemand, dan met de vrouw die mij als leerares in de taal diende. Zij was het die mij vertelde dat Orthis volkomen in de gunst van het opperhoofd stond. Ik vermoedde dat mijn medegevangene aan het opperhoofd der Va-Gas beloofd had hem naar zijn land te brengen waar hij (ik had het hem zelf bevestigd), vers vrees in overvloed zou vinden. Nah-ee-Lah werd bewaakt in een ander deel van het dorp en ik kreeg haar slechts zelden te zien. Ga-Va-Go deed altijd zijn gevangenen scheiden, waarschijnlijk met het doel een gebeurlijke samenzwering te voorkomen. Ik wist nu dat, indien Ga-Va-Go het meisje niet gedood had, hij dit geenszins uit menselijkheid had gedaan, maar omdat hij gehoopt had er een belangrijk losgeld voor te bekommen, namelijk een honderdtal jonge vrouwen uit Laythe, het land waarover de vader van Nah-ee-Lah regeerde.

Bij mijn eerste ontmoeting met de jonge gevangene, liet ik niet na haar inlichtingen te vragen over de wijze waarop men haar behandelde.

— Zij zijn uiterst voorkomend voor mij, verklaarde zij mij. Zij vrezen waarschijnlijk dat de losprijs hun zal ontsnappen.

— En gelooft U werkelijk dat uw vader U zal vrijkopen ?

— Ik weet er niets van. Ik weet zelfs niet op welke manier de Va-Gas mijn vader een boodschap zouden kunnen overbrengen, want zodra mijn landgenoten een van deze woeste viervoeters op het oog krijgen, doden zij hem. Aangenomen zelfs dat zij er in gelukken mijn vader hun voorwaarden te stellen, blijft het nog zeer te betwijfelen dat zij voldoening zullen bekommen. In ieder geval, moest ik in mijn vaders plaats zijn, ik zou hun zelfs geen gehoor verlenen. Het leven van de meisjes van mijn volk is niet minder kostbaar dan het mijne. Het zou een misdaad zijn er honderd op te offeren voor een enkele, al is het dan ook de dochter van de Jemadar.

Dit gesprek werd gevoerd aan de oever van een beek waar men ons toeliet heen te gaan om onze dorst te lessen. Om ons onderhoud zo lang mogelijk te rekken, stelde ik Nah-ee-Lah voor in het naburig bos vruchten te gaan plukken. Zij stemde hiermede volgaarne in, hoewel ze mij bekende geen honger te hebben. Dit verwonderde mij want, wat mij betreft, had ik in het kamp eerder voedsel te kort.

— Brengt men U vruchten in uw hut ? vroeg ik.

— Neen, antwoordde zij. Als ik er wil eten moet ik ze zelf gaan plukken ! Maar alvorens weg te gaan heb ik vlees gekregen.

— Vlees ! riep ik uit. Welk vlees ?

— Vlees van een Va-Ga natuurlijk. Welk vlees zou een U-Ga

anders eten ?

Ik geloof dat ik er niet in slaagde het gevoel van walg te onderdrukken dat mij aangreep bij de gedachte dat Nah-ee-Lah ten slotte een menseneetster was. Inderdaad, in mijn ogen van aardbewoner waren de Va-Gas nauwer met mensen dan met dieren verwant.

— Waarom zou ik er niet van eten ? zei het jonge meisje, dat mijn gedachten raadde. Hebt U mij niet gezegd dat de mensen in uw wereld speciaal dieren kweken voor hun vlees ?

— Jawel, antwoordde ik. Maar wij eten alleen het vlees van lagere diersoorten en nooit dit van onze gelijken.

— Juist zooals wij, verklaarde zij. De Va-Gas behoren tot een lager ras dan het onze, precies zoals de os, het zwijn en het schaap, waarover U mij gesproken hebt, op uw planeet op een lager plan staan.

— Komaan ! riep ik uit, mij niet langer kunnende bedwingen. De Va-Gas hebben toch een menselijk gelaat. En zij spreken zoals U.

— Dat is waar, gaf Nah-ee-Lah toe. Maar, tenzij men volkomen aan vlees verzaakt, moet men er als Va-Nah toe besluiten het vlees van Va-Gas te eten.

Hoe meer ik nadacht, hoe meer ik haar redenering moest bijtreden. Voor Nah-ee-Lah en haar stamgenoten waren de Va-Gas slechts vee en door hun vlees te eten overtraden zij ten slotte geen enkele natuurwet. Integendeel, daar de Va-Gas vijanden waren en hun wildheid enkel haat kon inboezemen, was het kannibalisme van de U-Gas nog meer gerechtvaardigd dan de zeden van de aardbewoners die de huisdieren, hun vrienden, doden om ze op te eten. Door schapen en koeien naar het slachthuis te zenden, door kippen en duiven te doden, na hen vertrouwen te hebben ingeboezemd en dagelijks voor hen te hebben gezorgd begaat de aardse mens wellicht een meer laakbare daad dan de maanbewoner die hetzelfde doet met zijn aartsvijanden. Doch niettegenstaande ik mij de gedachte eigen maakte dat Nah-ee-Lah zich met het vlees van de Va-Gas voedde, kon ik er toch niet toe besluiten haar hierin na te volgen, noch diezelfde dag noch de volgende dagen.

Terwijl wij over dit onderwerp redetwistten, verlieten wij het bos ; wij begaven ons juist naar de hut van de jonge gevangene, toen wij Orthis op onze weg ontmoetten.

— In uw plaats, zei hij mij, zou ik mij wel wachten belangstelling voor deze gevangene te laten blijken. Zo zult U Ga-Va-Go geen vertrouwen inboezemen.

Het was de eerste maal sedert onze aankomst in het dorp dat wij met elkaar spraken en zijn toon misnoegde mij ten zeerste.

— Ik zou U verzoeken, Orthis, wedervoer ik, U voortaan te onthouden mij raadgevingen te verstrekken.

Ik verwijderde mij met Nah-ee-Lah terwijl Orthis, in wiens ogen ik een verraderlijke vonk meende te zien oplichten, de hut van de aanvoerder binnenging. Iedere dag, als ik mij naar de rivier begaf, maakte ik een kleine omweg om voorbij de verblijfplaats van het meisje te gaan, in de hoop haar te ontmoeten. Daags na het onderhoud waarover ik zo juist sprak, toen ik in de nabijheid van haar hut kwam, hoorde ik stemmen waarvan de ene zonder enige twijfel die van de jonge

maanbewoonster was.

— Ga uit mijn ogen, ellendeling, riep Nah-ee-Lah met een stem waarin het misprijzen trilde.

— Wees toch redelijk, antwoordde een mannenstem waarin ik die van Orthis herkende. Laten wij vrienden zijn. Als je er in toestemt, hoef je niets meer te vrezen, want Ga-Va-Go spreekt slechts door mijn mond.

— Scheer je weg ! schreeuwde Nah-ee-Lah. Je bent al niet beter dan die schurk van een Va-Gas.

— Het is nutteloos tegen te stribbelen. Ga-Va-Go heeft mij jou tot vrouw gegeven.

Op dit oogenblik moest hij het meisje vastgrijpen, want ik hoorde haar roepen :

— Hoe waag je het mij aan te raken, mij, prinses van Laythe ! Je zult deze roekeloosheid duur betalen !

Ik wachtte geen oogenblik langer en viel de hut binnen. De arme kleine worstelde tegen Orthis die mij de rug toekeerde. Ik sprong op hem toe, greep hem bij de schouders, deed hem zijn prooi loslaten en draaide hem naar mij om.

— Hier buiten ! beval ik, en wee U als ik U hier nog aantref om dit kind te tergen.

Hij wierp mij de hatelijke blik toe die ik zo goed kende.

— Wij zijn niet meer op de aarde, snauwde hij mij toe, waar U er in geslaagd bent mij stelselmatig alles te ontnemen wat ik begeerde. Ik waarschuw U dat uw leven niet veel waarde heeft als U tracht mij in de wielen te rijden. Het opperhoofd heeft mij deze gevangene ten geschenke gegeven en ik kom slechts nemen wat mij toebehoort. Het hangt alleen van mij af, haar te doen verdwijnen of haar het leven te laten. Zelfs als haar vader de losprijs zou afwijzen. Indien U haar de raad geeft mij te weerstaan, verhaast U slechts haar dood. Nu weet U ten minste wat U te doen staat.

Orthis had deze woorden in de Va-Nahtaal uitgesproken, zodat ook Nah-ee-Lah haar toestand had kunnen begrijpen. Ik ondervroeg haar met een blik.

— Die man weet niet dat de eer van een prinses van Laythe kostbaarder is dan haar leven, antwoordde zij trots.

— U hoort het antwoord, Orthis, sprak ik. Nu weet U eveneens wat U te doen staat. Ik geloof dat wij elkaar niets meer te zeggen hebben. Ga van hier weg !

Hij verbleekte van woede en een oogenblik meende ik dat hij zich op mij zou werpen. Doch, laf zoals altijd, stelde hij zich tevreden, mij een verpletterende blik toe te werpen en ging heen zonder een woord te spreken.

— Ik kan moeilijk geloven, zei Nah-ee-Lah die nog niet geheel van haar ontroering bekomen was, dat U rasgenoten bent, zo verschillend komt U mij beiden voor. U bent de enige die hier mijn verdediging opneemt en ik voel voor U slechts dankbaarheid en vriendschap. Ik vrees echter dat U zich hiermede aan een al te groot gevaar blootstelt. De vrouw die mij te eten brengt heeft mij gezegd dat Ga-Va-Go volkomen onder de invloed staat van uw gezelschap, die hem het geheim van

uw gevreesde wapens beloofd heeft . Naar het schijnt zal hij hem leren er andere te vervaardigen die hem onoverwinnelijk zullen maken en hem zullen toelaten al de Va-Nahs te overheersen, het land van de U-Gas inbegrepen.

— Hij heeft het op zich genomen Ga-Va-Go naar het vreemde toestel te leiden dat U uit uw wereld naar hier gebracht heeft en waarin, naar het schijnt, een belangrijke hoeveelheid wapens geborgen zijn die veel gerucht maken en ter plaatse doden. Hij heeft zelfs aan Ga-Va-Go beloofd hem naar uw wereld mee te nemen en hem daar tot koning te laten uitroepen.

— Dat is slechts een bedrieglijke belofte, zei ik, en die mij van wege Orthis helemaal niet verwondert. Hij hoopt zich aldus in veiligheid te brengen en tijd te winnen. Het is een gevaarlijk man, Nah-ee-Lah ; U moet hem wantrouwen. Ik heb hier in de buurt een verlaten hut ontdekt. Ik zal er mijn intrek nemen om U desnoods hulp te kunnen bieden. Het zal voldoende zijn dat U roept opdat uw stem mij zou bereiken.

— U bent zeer goed, zei Nah-ee-Lah, de ogen neerslaand. U bent zoals de edelen van Laythe aan het hof van Jemadar Sagroth, mijn vader. Maar zulke zijn er niet veel meer in Va-Nah sedert de kalkars de oude beschaving van de Jemadars verwoest hebben. Er zijn meerdere duizenden kelds. Laythe is het enige land waar men aan de oude tradities vasthoudt. Zeer graag zou ik U naar die stad brengen, waar U rustig en gelukkig zoudt kunnen leven, terwijl hier...

Verder kon zij niet gaan (en zou zij overigens wel in staat geweest zijn het onzekere lot dat ons wachtte te bepalen ?) want de gordijnen van de deur werden weggeschoven en een No-Van-krijger trad binnen, gevolgd door drie anderen. Allen waren met lansen gewapend.

— Hier is hij, sprak de eerste, op mij wijzend.

Toen, zich tot mij wendend :

— Kom.

— Waar wilt U met mij heen ? vroeg ik.

— Dat zult U wel zien. Men beknibbelt de bevelen van Ga-Va-Go niet.

Zij haakten de omgebogen uiteinden van hun lans achter mijn nek en mijn knieën vast en trokken mij aldus buiten de hut. Van op de drempel wierp ik het meisje een blik toe. Zij was onbeweeglijk blijven staan, de ogen wijd open van verstomming.

— Vaarwel Juliaan, fluisterde zij.

— Moed ! zei ik. Alles is nog niet verloren. Vergeet vooral niet mij te roepen als u hulp nodig hebt.

Meer kon ik niet zeggen want ik werd ruw naar buiten getrokken en naar een andere hut gebracht waar ik zorgvuldig geboeid en daarna op de grond geworpen werd.

Ik was niet beducht dat deze menseneters mij zouden verslonden hebben, daar Orthis naar mijn voorbeeld Ga-Va-Go bevestigd had dat het vlees van onze soort vergiftig was en zelfs in de onderstelling dat onze verklaringen hem niet overtuigd hadden, was het weinig waarschijnlijk dat hij ze aan de waarheid wilde toetsen.

De Va-Gas maakten leder van de huid hunner doden. De beste gedeelten werden voorbehouden voor het vervaardigen der harnessen, de andere werden in repels gesneden en als riemen gebruikt. Deze zijn gewoonlijk zeer sterk, behalve wanneer het leder niet voldoende gelooid werd. Ik rekende op een dergelijke fout in de fabricatie om mij te bevrijden.

Nauwelijks hadden de krijgers mij alleen gelaten of ik begon met armen en benen te werken om mijn boeien los te maken. Na tien minuten van bovenmenselijke krachtsinspanning voelde ik eindelijk dat de lederen riempjes uitrokken. Ik moest een ogenblik ophouden want het zweet stroomde letterlijk van mijn voorhoofd en ik was geheel buiten adem. Na een korte verpozing hervatte ik mijn pogingen, maar het duurde niet lang eer ik besepte dat deze riemen, niettegenstaande hun rekbaarheid, niet zo gemakkelijk zouden stukknappen. Ik vroeg mij zelfs af wat ik zou aanvangen met de vrijheid die ik besloten had ten allen prijze te heroveren. Het zou stellig niet gemakkelijk zijn te vluchten gedurende de eeuwig-klaarlichte dag, als men niet, zoals op aarde, op de medeplichtigheid van de duisternis kan rekenen : Maar het was oneindig beter de gevaren van een dergelijke onderneming te trotseren dan hopeloos te blijven wachten in deze gevangenis.

Terwijl ik mijzelf een ogenblik rust gunde om weer op adem te komen, hoorde ik opeens een eigenaardig geluid dat van buiten kwam en mij niet geheel onbekend scheen. Ik spitste de oren en begreep dat een maanonweer reeds in de verte gromde. Daar de wind in geweld toenam, stelde ik mij de No-Vans voor ten prooi aan de angst en zich in hun hutten verschuilend. Het was de Voorzienigheid zelf die mij dit onweder toezond. Met verdubbelde krachtsinspanningen trachtte ik mijn boeien los te krijgen, toen ik plotseling, te midden van het gehuil van de Wind, duidelijk een zwak geroep hoorde.

Met de snelheid van de bliksem flitste mij een gedachte door het hoofd : het was Nah-ee-Lah die om hulp riep. Zij was dus in gevaar. Ontzettende beelden rezen vóór mijn koortsachtige geest op. Ik zag de schone maanbewoonster worstelen met de mensenetende viervoeters. Ik zag haar teder en blank vlees gruwelijk uiteenrijten om de monsterachtige gulzigheid van Ga-Va-Go te verzadigen. Maar vreselijker dan dit alles en zich koppig in mijn verbeelding vastankerend, was het beeld van Orthis die het geschenk van het opperhoofd kwam opeisen. Ik geloof dat het deze laatste gedachte was die mij letterlijk gek van razernij maakte en aan mijn spieren een herculische kracht bijzette. De lederen boeien schenen onder de druk van mijn ledematen in katoenen draden te veranderen en het volgende ogenblik voelde ik mijn polsen en enkels van alle kluisters bevrijd. Ik stormde naar de deur en liep naar buiten zonder acht te slaan op de geweldige stortregen. In enkele sprongen legde ik de afstand af die mij van de hut van Nah-ee-Lah scheidde, rukte het gordijn weg en viel het vertrek binnen. Mijn voor gevoel had mij niet bedrogen. De prinses verweerde zich wanhopig tegen Orthis die trachtte haar buiten de hut te slepen. Toen hij mij zag, slaakte hij een kreet van woede, liet het meisje los en keerde zich naar mij toe. De haat die hij mij altijd had toegedragen had nu zijn hoogtepunt bereikt. Hij stortte zich als een waanzinnige op mij en een seconde lang meende ik dat ik er niet in slagen zou zijn woedende slagen af te weren. Doch spoedig had ik deze vrees overwonnen en ik ontplooidde al mijn vindingrijkheid van bokser. Doch in deze match zonder genade kwam geen enkele spelregel de razernij verzachten van de strijd die slechts eindigen zou wanneer één van ons beiden voor goed buiten gevecht zou gesteld zijn. Ik was vast besloten te verhinderen dat ik het zou zijn. En inderdaad, toen Orthis, in weerwil van zijn hardnekkig volhouden, misschien voor de twaalfde maal knock-out werd geslagen, gaf hij geen teken van leven meer. Bleek en roerloos als een lijk lag hij nu aan mijn voeten. Toen ik mij verzekerd had dat het geen eenvoudige list was van zijnentwege, wendde ik mij tot de gevangene.

— Kom, Nah-ee-Lah. Nu of nooit is dit het ogenblik om te vluchten. De Va-Gas zitten in hun hutten versholven en zij zullen zich wel wachten ze te verlaten alvorens het onweder bedaard is. Wij echter moeten het moedig trotseren.

Zij sidderde bij de gedachte dat zij zich aan deze stortregen zou moeten blootstellen. Hoewel minder bijgelovig dan de Va-Gas, koesterde de jeugdige maanbewoonster een afgrijselijke angst voor de ontketende natuurkrachten. Het was echter het ogenblik niet om te aarzelen en ze begreep het ten volle. Toen ik haar de hand toestak, gaf zij mij de hare en beiden stortten wij ons in het maanonweder.

ACHTSTE HOOFDSTUK

IN DE MOND VAN DE KRATER

Zonder moeite slaagden wij er in onopgemerkt door het dorp te trekken waarvan de bevolking, door angst aangegrepen, zich in de hutten verscholen hield. Geen macht ter wereld zou in staat geweest zijn ze er uit te krijgen zolang de woeste Zo-Al zijn woede botvierde. De prinses leidde mij naar een hoogvlakte en vervolgens langs een steile weg in de bergketen. Niettegenstaande haar pogingen om haar ontroering te verbergen, bemerkte ik dat de arme kleine er niet in slaagde de vrees die haar bekleemde te overwinnen. Mijn achting voor haar werd er des te groter om, want blijkt van moed geven als men ten prooi is aan een dodelijke angst, is misschien wel de grootste heldenmoed die bestaat. De mens die zich als een held gedraagt zonder vrees te kennen, heeft voorzeker minder verdienste dan de lafhartige die zijn zwakheid overwint.

Wij waren reeds tamelijk ver van het dorp verwijderd en hadden een weg bereikt die het beheerste, toen ik mij plotseling rekenschap gaf van het gevaar dat wij liepen door ons aldus op weg te begeven zonder wapens noch enig ander beschermingsmiddel. Ik deelde mijn onrust aan Nah-ee-Lah mede en deed haar begrijpen dat het geraadzamer zou zijn naar het dorp terug te keren om er mijn vuurwapens en mijn kogels te halen. Het meisje poogde er mij van af te brengen en mij te overtuigen dat mijn plan bij voorbaat tot mislukking gedoemd was, daar ik mij aldus slechts in de muil van de wolf zou werpen.

— En toch, Nah-ee-Lah, drong ik aan, kunnen wij deze wilde streek niet doortrekken zonder enig verdedigingsmiddel, de minste ontmoeting met een inboorling zou voor ons een gewisse dood betekenen.

— In dit deel van Va-Nah hebben wij alleen de Va-Gas te vrezen, antwoordde zij. Een ander gevaarlijk dier kennen wij niet, behalve de tar-no, die trouwens zeer zeldzaam is. Welnu, tegen de Va-Gas zouden onze wapens ons van weinig nut zijn. En het gevaar dat wij een tar-no ontmoeten is veel minder groot dan dat van in de handen van Ga-Va-Go te vallen als u zou trachten uw wapens uit zijn hut te halen. Deze moet inderdaad vol krijgers zijn.

Ik moest mij bij haar redenering neerleggen en ik verzaakte er aan mijn geweer en mijn revolver te gaan halen, in weerwil van de tegenzin die ik ondervond bij de gedachte dat ik mij aldus met opzet in een toestand van ondergeschiktheid bracht ten overstaan van mogelijke tegenstanders.

Uit de gezegden van Nah-ee-Lah kon ik besluiten dat de enige plaats van de Va-Nah waar wij in veiligheid zouden zijn, de stad Laythe was, het koninkrijk van haar vader. Natuurlijk zou ik zelfs daar op moeilijkheden stuiten, want de landgenoten van mijn gezellin, door de ondervinding geleerd, wantrouwden de vreemdelingen. Doch, sterk door de steun van de prinses, zou ik ten slotte niets ernstigs te duchten

hebben wanneer ik mij eenmaal onder de haren bevond.

Het onweder leek ons eindeloos lang te duren en inderdaad, toen het had opgehouden en wij eindelijk, in een weer klaar en helder geworden atmosfeer, met de blik de grote uitgestrektheden konden overschouwen, stelden wij vast dat wij reeds ver verwijderd waren van de vallei der Va-Gas, die nu reeds buiten ons gezichtsveld lag.

— Meent u, vroeg ik aan mijn gezellin, dat de No-Van ons zullen achtervolgen ?

— Voorzeker, antwoordde zij. Maar even zeker is het dat het hun even moeilijk zal vallen ons te ontdekken als een druppel water in een oceaan terug te vinden. Zij zijn bewoners van de vlakke terwijl ik een dochter van de bergen ben. Ginder, sprak zij, de verwijderde vallei aanwijzend, was ik een gemakkelijke prooi voor hen, maar hier vrees ik hen niet meer.

— Zijn wij ver van Laythe ? vroeg ik.

— Ik weet het zelf niet. Onze stad is niet gemakkelijk te vinden, want zij is goed in de bergen verborgen. Daaraan heeft zij het overigens te danken dat zij is blijven bestaan, terwijl al de andere oude steden door de Kalbars verwoest werden...

Zij bracht mij te midden van machtige maanbergen en van geweldige kraters, reusachtige gapende afgronden die soms twee tot drie kilometer breed waren en waarop tunnels uitgaven die de korst van de maan doorboorden. De meeste van deze kraters kwamen in de bergengten uit, hoewel sommige uitmondten op hoogvlakten en soms ook op de bergtoppen. Ik meen te kunnen bevestigen dat het die der valleien zijn die eertijds als doortocht dienden aan de witgloeiende massa van de maankern die op de oppervlakte werd uitgeworpen.

Nah-ee-Lah zegde mij dat de geheime ingang van Laythe juist boven de rand van een dezer kraters gelegen was. Zij onderzocht dan ook nauwkeurig al degene die zich op onze weg bevonden. Ik beken dat deze onderzoekingen mij nutteloos voorkwamen, want zonder een juiste aanduiding scheen het mij onmogelijk zich te oriënteren in deze echte warboel van ravijntoppen en onpeilbare kraters. Het meisje was echter hoopvol gestemd alsof zij een duidelijk spoor volgde. Op deze hoogte was de plantengroei zeer verschillende van die der vlakten, maar er was geen gebrek aan vruchten en eetbare bessen en wij hadden dus geen voedsel te kort. Wanneer wij door de vermoeidheid verplicht werden onze tocht te onderbreken, verscholen wij ons in een of andere grot. Nah-ee-Lah stond er echter op dat de ingang met grote stenen zou versperd worden, uit vrees dat wij het bezoek van een tar-no zouden ontvangen. De ontmoeting van zulk een dier, al was die dan ook weinig waarschijnlijk gezien hun uiterste zeldzaamheid, maakte een werkelijk gevaar uit, want, als men Nah-ee-Lah geloven mocht, waren het niet alleen vraatzuchtige en bloeddorstige beesten, doch waren zij bovendien zo wild dat zij zonder onderscheid ieder levend wezen aanvielen dat het ongeluk had zich op hun weg te bevinden. Daarenboven kon de aanraking met hun klauwen dodelijk zijn, daar deze gewoonlijk besmet waren met giftige stoffen door het verscheuren van het vlees van rylocs of vliegende padden. Het eigenaardigste van het geval was echter dat de

tar-no's volkomen gevrijwaard waren tegen het vergif van deze dieren en ongestraft hun vlees konden verslinden, waarvan het eten bij de vertegenwoordigers van andere diersoorten de dood veroorzaakte. Nah-ee-Lah deed haar best om mij een tar-no te beschrijven, doch alles wat ik uit haar verklaringen kon opmaken was dat dit dier op geen enkel ander van de mij bekende soorten geleek en dat het een viervoeter was van ongeveer een halve meter hoog en voorzien van lange en scherpe klauwen.

Om mij bij het beklimmen der bergen te helpen en ook bij wijze van wapen, had ik mij voorzien van een dikke stok die ik had afgebroken van een boom waarvan het hout bijzonder stevig was. Het was natuurlijk een dolzinnig vraagstuk met zulk een primitief wapen een wilde en onbekende wereld te trotseren, maar ik had geen andere keus. Ik nam mij trouwens voor mij een slinger en pijlen te vervaardigen zodra ik in staat zou zijn mij de nodige materialen aan te schaffen ; ook zou ik mijn stok tot een lans omvormen. Het ontbrak mij echter aan tijd om al deze verbeteringen aan te vatten, daar Nah-ee-Lah er slechts in toestemde onze gejaagde tocht naar haar geboortestad te onderbreken, wanneer wij letterlijk omvielen van de slaap. Het optimisme waarvan de jonge prinses blijk gaf, zegevierde over alle beproevingen en over alle ontgoochelingen. Telkens als wij de beklimming van een berg begonnen, was zij er van overtuigd dat de stad Laythe daarachter zou liggen en al haar vroegere teleurstellingen slaagden er niet in haar vertrouwen in het minst te schokken. Haar geestdrift was zo groot dat ze ten slotte aanstekelijk op mij inwerkte, hoewel ik in de grond vrij ongelovig bleef wat betreft onze kansen om Laythe te vinden.

Eens, toen wij langs een ravijn waren gegaan, kwamen wij in een dal uit waar ik tussen het struikgewas meende iets te zien bewegen. Toen ik naderbij kwam hoorde ik opeens een kreet die mij het bloed in de aderen deed verstijven : het volgende ogenblik zag ik een monsterachtig dier uit het kreupelhout te voorschijn komen : het had de gestalte van een leeuw maar het uitzicht van een kruipdier. Ik begreep onmiddellijk dat ik een tar-no tegenover mij had.

— Laten wij vluchten ! gilde Nah-ee-Lah, mij bij de arm grijpend.

Maar ik dacht er niet aan. Onze enige toevlucht was de smalle ravijn waarlangs wij gekomen waren en waar het ondier ons spoedig zou ingehaald hebben. Ik bleef dus als aan de grond genageld staan, met mijn stok in de hand, zonder precies te weten hoe ik de nakende aanval van de tar-no zou afweren. Doch opeens nam ik een roekeloos besluit : ik stormde op het dier los en sloeg het uit al mijn kracht op de kop. Ik kon de beenderen horen kraken onder de slag van mijn primitief wapen. Met een ijselijk gebrul stortte het beest neer. Mijn triomf was echter niet van lange duur. De tar-no richtte zich weer op en wierp zich met de lenigheid van een tijger op mij. Ik had opnieuw mijn knots gezwaaid en weer hoorde ik een eigenaardig gekraak van gebroken beenderen. Vervolgens viel het dier met bebloede kop op de grond neer. Maar voor de derde maal stond het weer op en met een gebrul van pijn en razernij kwam het afschuwelijk monster op mij aanrennen. Van tactiek veranderend, bracht ik het ditmaal een slag op de poot toe en het beest

wankelde.

Ik zou niet kunnen zeggen hoelang dit gevecht op leven en dood duurde. Als bij mirakel ontsnapte ik aan de steeds woedender aanvallen van de tar-no die onder de slagen van mijn knuppel in een bloederige vormeloze vleesmassa veranderd was. In weerwil van zijn ellendige staat en zijn twee gebroken poten hield hij niet op mij aan te vallen en dit duurde tot op het ogenblik waarop een genadeslag een einde aan zijn doodstrijd stelde.

Vrijwel uitgeput door dit lijf-aan-lijfgevecht, zocht ik met de blik naar Nah-ee-Lah en tot mijn grote verbazing zag ik haar op twee stappen afstand achter mij staan.

— Ik dacht dat u gevlucht waart.

— Neen, antwoordde zij. Vermits u gebleven bent, ben ik ook gebleven. Om de waarheid te zeggen, had ik niet gedacht dat u er in geslaagd zou zijn het monster te doden.

— U had gedacht dat hij mij zou doden.

— Ik was er bijna zeker van. En ik begrijp nog niet hoe u die vreselijke tar-no met een gewone stok hebt kunnen verslaan.

— Maar als u dacht dat ik niet levend uit dit gevecht zou komen, waarom bent u dan niet gevlucht ?

Zij wierp mij een blik vol verwijt toe.

— Geloof u dan dat ik van het leven zou houden als u dood waart ?

Ik durfde uit dit antwoord de gevolgtrekking niet halen welke iedere man van mijn geboorteplaneet er zou uitgehaald hebben. De mentaliteit van de maanbewoners had voor mij nog meer dan een geheim en deze verklaring verborg misschien iets geheel anders dan een liefdeverklaring.

— U hebt zeer onvoorzichtig gehandeld, Nah-ee-Lah, zei ik, want

als de tar-no mij had kunnen overwinnen, zou hij niet nagelaten hebben daarna u aan te vallen.

Opnieuw voelde ik haar grote droevige ogen, waarvan de taal mij echter dit maal niet ontging, zich op mij vestigen. Ik gaf er echter de voorkeur aan haar op dit ogenblik geen verdere uitleg te vragen.

Na deze uitputtende strijd ware een weinig rust niet overbodig geweest, maar ik zag dat Nah-ee-Lah ongeduldig was om haar weg voort te zetten, daar zij als naar gewoonte overtuigd was dat wij nog amper een uur van de krater van Laythe verwijderd waren. Ik had dus de moed niet haar een oponthoud voor te stellen. Bijna lopend vertrok zij voorop en weldra hoorde ik inderdaad blijde kreten. Ik rende haar achterna en vond haar, stralend van geluk, aan de rand van een krater.

— Hier is het, Juliaan. Wij zijn thuis of toch bijna.

Ik kon mijn oren niet geloven. Ik had reeds de hoop opgegeven Nah-ee-Lah haar vaderstad nog terug te zien vinden en hoewel het mij pijn deed haar vreugde te verstoren kon ik niet nalaten mijn ongelovigheid te laten blijken.

— Och kom, Nah-ee-Lah, zei ik, al deze kraters lijken zo goed op elkaar dat men er zich in vergist. Hoe kunt u er zeker van zijn dat deze de goede is ?

— O, Juliaan, u hoeft er niet aan te twijfelen. Ik verzeker u dat het hier is. Toen, zich lichtjes over de krater neerbuigend :

— Ziet u dat klein platform daar beneden ? Het is de opening van een tunnel die in de krater uitmondt op ongeveer zes meter boven den grond. Die tunnel leidt naar Laythe.

— Maar hoe zullen wij er geraken, Nah-ee-Lah ?

Zij dacht een ogenblik na en haar schoon gelaat betrok.

— Natuurlijk zal het wat moeilijk zijn, maar wij zullen wel een middel vinden.

— Wij hebben zelfs geen koord, merkte ik sceptisch op.

— Luister goed, zei Nah-ee-Lah levendig. Vroeger, toen mijn volk het gebruik van kunstmatige vleugels nog niet kende, maakte men, om uit die tunnel te geraken, en om er weer in te komen, gebruik van lange gebogen stokken die men aan de rand van de krater vasthaakte. Er moeten er nog verscheidene te vinden zijn aan de ingang van de tunnel.

— Welnu, antwoordde ik, als uw voorouders zich van lange stokken bedienden, is er geen enkele reden waarom wij het ook niet zouden doen. Het komt er alleen maar op aan een stok te vinden die tegelijk lang en stevig genoeg is. Bomen zijn er genoeg, zei ik, het woud aanwijzend dat de krater omringde, maar het zal moeilijk zijn er een te vellen.

— Minder moeilijk dan u denkt, antwoordde de prinses. Wij zullen natuurlijk veel geduld nodig hebben, maar ik belast er mij mee een werktuig te vinden. Sommige stenen hebben een zeer scherpe snede.

Een uur later waren wij voorzien van enkele stukken vulcanisch glas ; wij lieten onze keus vallen op een jonge boom waarvan de stam iets dikker dan tien centimeter diameter was en zetten ons aan de arbeid. Het was voorzeker een langdurige en vermoeiende onderneming een boom met zulke onvolmaakte werktuigen af te zagen, maar onze

pogingen waren niet te vergeefs. Na verloop van enkele tijd stortte de boom met gedruis neer. Nu moesten wij hem nog van zijn takken ontdoen en een middel vinden om het bovineind van onze stok gedurende onze afdaling aan de rand van de krater vast te maken. Het eerste deel van deze taak was betrekkelijk gemakkelijk, maar het tweede stelde een probleem dat op het eerste gezicht onoplosbaar scheen.

Misschien had ik met mijn klederen koorden kunnen vervaardigen, maar de gedachte dat ik naakt het gure klimaat van deze bergstreek zou moeten trotseren, deed mij van dit voornemen afzien. Een andere oplossing kwam mij vóór de geest die echter de spieren van Nah-ee-Lah en mijn eigen zenuwen op een harde proef zouden stellen. Ik liet de stok in de krater neer en plaatste het ondereind er van op het kleine platform van de tunnel ; daarna wendde ik mij tot de jonge prinses :

— Ga languit op de grond liggen, Nah-ee-Lah, en houd het uiteinde van de stok zo stevig als u kunt met de twee handen vast. Ik denk dat u sterk genoeg bent om dit vol te houden terwijl ik naar beneden ga. Als ik eenmaal beneden ben, reik ik u een van de gebogen stokken aan die, naar u zegt bij de ingang van de tunnel liggen. Vind ik er geen, dan kan ik steeds deze stok van beneden vasthouden terwijl u zich naar mij laat toeglijden.

Nah-ee-Lah boog zich over de krater heen en sidderde.

— Ik meen wel het bovineind onbeweeglijk te kunnen houden, sprak zij, op voorwaarde dat het ondereind niet van het platform afglijdt.

— Ik zal mijn uiterste best doen om dit te beletten, zei ik, zelf bevend bij de gedachte wat er zou gebeuren indien de gedachte van de jonge maanbewoonster bewaarheid werd.

Doch Nah-ee-Lah maakte zich moedig gereed om haar gevaarlijke rol te spelen. Zij ging languit neerliggen en met opeengeklemd tanden klampte zij zich vast aan het uiteinde van de stam die tegen de loodrechte wand van de krater steunde.

Het oogenblik waarop ik als een touw aan de stok hing om mij in de onpeilbare afgrond te begeven die op de oppervlakte van de maan uitkwam, was ongetwijfeld het indrukwekkendste dat ik tijdens mijn verblijf op deze vreemde planeet beleefd heb.

— Moed, Juliaan, fluisterde Nah-ee-Lah mij met verstikte stem toe. Ik zal standhouden.

— Heb vertrouwen, Nah-ee-Lah, antwoordde ik. Wij moeten slagen.

Ik liet mij voorzichtig langs de stok in de vreselijke afgrond glijden, mij inspannend om niet aan het gevaar te denken en al mijn fysieke en morele vermogens samen te trekken op de hachelijke krachtproef waarvan mijn leven en dat van Nah-ee-Lah afhing. Ik was nog slechts een meter van het platform verwijderd toen een te heftige beweging die ik had gedaan het evenwicht in gevaar bracht. Ik voelde de stok zich naar de rand van de afgrond verplaatsen. Boven mij weergalmde een kreet van angst en het uiteinde van mijn geïmproviseerde ladder verloor zijn steunpunt. Ik voelde mij opeens in

de ruimte zweven. Het duurde slechts een seconde. Mijn voet raakte weldra de grond van het platform en ik bevond mij aan de ingang van de tunnel. Nauwelijks drong het tot mij door dat ik gered was toen de stem van Nah-ee-Lah mij van boven bereikte :

— Juliaan, Juliaan ! Ik val...

Ik sloeg de ogen op en mijn bloed versteeft van ontzetting. Boven mij, nog steeds vastgeklemd aan de stok die haar had meegesleurd, hing het lichaam van Nah-ee-Lah met het hoofd naar omlaag en met de voeten aan de grond vastgehaakt. Op het ogenblik zelf waarop ik haar bemerkte, liet zij de boomstam los die mij rakelings voorbijschoot om dan in de diepte van de krater neer te vallen.

— Tracht stand te houden, Nah-ee-Lah, schreeuwde ik. Ik ga een stok halen.

Inderhaast doorzocht ik de ingang van de tunnel doch zonder de werktuigen te vinden waarover Nah-ee-Lah gesproken had. Ik drong een eindje verder in de tunnel door, maar zonder meer resultaat. Plotseling, toen ik op het punt stond met ledige handen naar het platform terug te keren, bemerkte ik in een holte een tiental dikke gebogen stokken. Ik greep er een van, liep naar buiten en, de ogen opslaand, zag ik het hoofd van Nah-ee-Lah boven de afgrond hangen. Enkele minuten later was het gebogen uiteinde van de stok aan de rand van de krater vastgemaakt en liet Nah-ee-Lah zich naar mij toeglijden. Zodra ik haar kon bereiken nam ik haar in de armen en, haar nog steeds dragend, begaf ik mij in de tunnel. Op dit ogenblik voelde ik voor de eerste maal dat het tengere lichaam dat ik tegen mijn borst drukte het duurbaarste was dat op de ganse wereld voor mij bestond.

NEGENDE HOOFDSTUK

EEN ONTMOETING MET DE KALKARS

Van de plaats af waar wij er waren binnengedrongen, begon de tunnel onmerkbaar te stijgen. Haar wanden waren bekleed met een stof die ongetwijfeld radium bevatte, want er heerste een zekere klaarte, zelfs tot ver van de opening van de krater. Een lange wijl stapten wij zwijgend voort ; vervolgens richtte ik mij tot mijn gezellin :

— Het moet wel een grote vreugde voor u zijn, sprak ik, nu u deze vertrouwde weg volgt aan het einde waarvan uw geboortestad ligt.

— Ik ben inderdaad zeer gelukkig naar Laythe terug te keren, antwoordde de prinses, maar u vergist zich als u meent dat deze weg mij vertrouwd is. Ik ben slechts éénmaal, toen ik nog een kind was, langs hier geweest toen ik mijn vader op zijn jaarlijkse inspectie vergezelde. Practisch wordt hij nu nog uiterst zelden gebruikt.

— Maar u kent er waarschijnlijk de lengte van ?

— Ongeveer wel. In ieder geval hebben wij nog een lange weg voor ons.

Nadat wij vier of vijf kilometer zwijgend hadden afgelegd, bevonden wij ons aan een draai waar de onderaardse gang zich splitste.

— Dat begrijp ik niet, mompelde Nah-ee-Lah, terwijl zij plotseling stilhield. De tunnel van Laythe heeft geen vertakkingen.

— Zou het mogelijk zijn dat wij een verkeerde weg genomen hebben ? vroeg ik dodelijk beangst.

— Daareven nog zou ik gezworen hebben dat dit wel degelijk de tunnel van Laythe was, maar nu begin ik te twijfelen.

Wij keken elkaar verslagen aan.

— Welke van de twee gangen moeten wij volgen ? vroeg ik.

Doch Nah-ee-Lah schudde mistroostig het hoofd.

Op dit ogenblik meende ik een gerucht te horen dat uit een der vertakkingen van de tunnel kwam.

— Luister, zei ik, wat zou dat wel zijn ?

Op zowat honderd stappen van de ingang, draaide de gang opeens naar rechts. Een poosje later zagen wij aan die draai een menselijke gestalte te voorschijn komen. Bij dat gezicht deinsde Nah-ee-Lah instinctmatig achteruit.

— Het is een Kalkar, fluisterde zij. Als hij ons ontdekt, zijn wij verloren.

— Als hij alleen is, kunnen wij hem gemakkelijk meester, wedervoer ik.

— O neen, ongetwijfeld zijn er verscheidene. Trachten wij ons in de andere gang te verbergen. Misschien zullen zij ons in het voorbijgaan niet bemerken.

Nauwelijks had Nah-ee-Lah deze woorden uitgesproken of haar voorspelling werd bewaarheid door het geroezemoes van een gesprek dat ons van uit de naburige grot bereikte.

Haastig snelden wij de gang binnen die ons op het eerste gezicht verlaten toescheen, om ons buiten het bereik van de Kalkars te stellen.

— Ik heb mij van krater vergist, mompelde Nah-ee-Lah. Nu is iedere twijfel uitgesloten. De Kalkars dringen nooit de tunnel van Laythe binnen. Het lijkt wel alsof het mij niet gegund is mijn geboortestad terug te zien. Alles wel ingezien is het misschien beter zo.

Deze raadselachtige verklaring bevreedde mij ; ik kon dan ook mijn verwondering niet verbergen.

— Hoezo, Nah-ee-Lah, wenst u dan niet meer naar uw land terug te keren ?

— Ik verlang integendeel niets lievers, maar... Ko-tah wil mij huwen. Hij is zeer machtig en zijn grote eerzucht is eens Jemadar te worden. Dit is echter onmogelijk, tenzij hij de dochter van de Jemadar trouwt. En daarom is het dat hij mij met voortdurende attenties achtervolgt.

— En u, Nah-ee-Lah, wilt u zijn vrouw zijn ?

— Neen, antwoordde zij, vastberaden met het hoofd schuddend. Nu niet meer. Vroeger... voegde zij er aarzelend aan toe, vóór ik Laythe verliet, was het mij onverschillig. Maar nu weet ik dat ik er voor niets ter wereld zal in toestemmen hem tot echtgenoot te nemen.

— En hoe denkt uw vader er over ? vroeg ik. Is hij de gedachte van uw huwelijk met Ko-tah gunstig gestemd ?

— Hoe zou hij het niet, vermits Ko-tah de machtigste van zijn onderdanen is ? Moest mijn vader hem mijn hand weigeren, Ko-tah ware in staat een opstand tegen hem te ontketenen en hem te doen vermoorden om zichzelf tot Jemadar uit te roepen. En hij zou er zonder twijfel in gelukken, daar hij van een vermaarde familie afstamt en er prinselijk bloed in zijn aderen vloeit.

— Arme kleine ! zuchtte ik meer tot mijzelf dan tot mijn gezellin. En mij tot haar wendend : Wat betreur ik het, Nah-ee-Lah, dat ik u niet naar mijn planeet kan meenemen !

— Het zou mijn vurigste verlangen zijn, Juliaan, antwoordde zij eenvoudig.

Op dit ogenblik liet een verdacht gerucht zich achter ons horen. Ongetwijfeld waren het de Kalkars die ons volgden. Hand aan hand zetten wij het op een lopen zonder precies te weten waar deze eindeloze onderaardse gang ons zou heenleiden. Het duurde niet lang eer wij zekerheid omtrent dit punt kregen. Enkele honderden meters verder bleek het dat de tunnel doodliep in een ruime grot, bemeubeld met een grote tafel en enkele gebeeldhouwde stoelen. Met uitzondering van de versiering, ingegeven door de planten- en dierenwereld van de maan, verschilden deze meubelen weinig van de aardse. De vierpotige en met een rugleuning voorziene zetels waren stevig en gemakkelijk.

Een blik in het rond overtuigde mij dat er nergens een andere uitweg was.

— Er blijft ons niets anders over, Nah-ee-Lah, dan ze hier af te wachten en ons zo goed mogelijk voor te bereiden om hun aanval af te slaan als wij er niet in slagen hem te ontwijken. Misschien willen zij ons ten slotte geen kwaad ?

— Men ziet wel, Juliaan, dat u de bewoners van Va-Nah niet kent. Een U-Ga die het ongeluk heeft in de macht van de Kalkars te vallen, blijft hun slaaf tot het einde van zijn leven. En het lot van de vrouwen is dubbel droevig.

Nauwelijks had zij deze woorden uitgesproken, toen een man op de drempel van de grot verscheen. Hij was gekleed in een lederen tuniek ; aan zijn gordel bemerkte ik een mes en in zijn rechterhand droeg hij een lans. Wat mij vooral in zijn gelaat opviel, waren zijn zeegroene, sterk vooruitspringende ogen en zijn wrede blik. Zijn ruige haren waren strokleurig. Als een atleet gebouwd, ging er nochtans een indruk van logheid van hem uit, die nog onderlijnd werd door zijn licht gebogen gestalte.

De eerste Kalkar, de aanvoerder ogenschijnlijk, werd gevolgd door enkele mannen wier uiterlijk dezelfde kentekens vertoonde.

De groep der Kalkars trad langzaam op ons toe. Wat speet het mij op dit ogenblik dat ik mijn revolver niet bij mij had ! Wat benijdde ik mijn tegenstanders hun lansen en hun dolken !

— Blijft staan ! riep ik. Luistert eerst naar ons. Het is bij vergissing dat wij deze tunnel zijn binnengegaan. Wij zoeken de weg naar Laythe, de stam van mijn gezellin. Laat ons vertrekken !

— U bent wel een eigenaardig schepsel, gaf de aanvoerder der Kalkars mij als enig antwoord. Ik heb er nooit een dergelijk te Va-Nah gezien. Het schijnt mij toe dat u de bondgenoot van die van Laythe zijt en dat is mij voldoende.

— U zult ons dus niet in vrede laten vertrekken ?

— Noch in vrede noch anderszins, wedervoer de Kalkar met een stompzinnige lach.

Onder het spreken had ik mijn handen op een stoel gelegd en na het onbeschaamde antwoord van de Kalkar hief ik hem op, deed hem vlug boven mijn hoofd cirkelen en slingerde hem uit al mijn kracht naar

het hoofd van de aanvoerder.

Gebruik makend van de verwarring die de andere Kalkars aangreep, die hun neergestorte aanvoerder omringden, trok ik Nah-ee-Lah mee naar de opening van de grot die uitgaf op de tunnel waarlangs wij zoëven gekomen waren. Daar gekomen begonnen wij zo hard mogelijk te lopen. De kreten van de Kalkars vertiendubbelden slechts onze krachten. Ik hoopte dat ik er door mijn stoutmoedigheid in geslaagd was de Kalkars tijdelijk vrees aan te jagen en dat wij, wanneer zij zichzelf weer meester geworden waren en onze achtervolging inzetten, reeds een aanzienlijke voorsprong op hen zouden gewonnen hebben.

Toen wij bij de stapel gebogen stokken gekomen waren in de nabijheid van de uitmonding van de tunnel, slaakte ik een zucht van verlichting. Ik greep ze alle en zette mijn vlucht voort. Nah-ee-Lah volgde mijn voorbeeld. Aan de ingang van de krater wierp ik de stokken in de afgrond, behalve een enkele die ik tegen de rand van de krater plaatste terwijl ik het omgebogen uiteinde op de grond vastmaakte. Daarna wendde ik mij tot Nah-ee-Lah en verzocht haar naar boven te klimmen.

— U hadt er minstens twee moeten overhouden, merkte zij op. Dan hadden wij beiden tegelijk kunnen opklimmen. Maar wees gerust, ik zal trachten er haast bij te zetten.

En dit waren geen ijdele beloften. Ik daag alle sportlui ter wereld uit om blijk te geven van een handigheid die de vergelijking kan doorstaan met die welke door de maanprinses werd aan de dag gelegd toen zij de lange stok naar de boord van de krater beklom. In een tijdsverloop van enkele ogenblikken had zij de top bereikt.

Geheel in beslag genomen als ik was door mijn gezellin met de blik te volgen, was ik onze achtervolgers volkomen vergeten. De wilde kreten die achter mij weerklonken riepen mij echter tot de werkelijkheid terug. Maar op dat ogenblik gebeurde er iets dat mij opnieuw mijn eigen gevaar deed vergeten. Juist toen Nah-ee-Lah de hand op de rand van de krater legde raakte de haak los en de stok, die door niets meer werd tegengehouden, dreigde in de afgrond te vallen. Misschien had ik hem nog kunnen grijpen, maar al mijn gedachten gingen op dit gevaarvol ogenblik naar Nah-ee-Lah. Zou zij er in slagen de oppervlakte te bereiken of zou haar lichaam op zijn beurt in de onpeilbare diepten van de krater neerploffen? Van verre kon ik zien hoe haar spieren zich in een uiterste poging spanden om zich aan de rand van de krater vast te klampen. Op dit ogenblik voelde ik een zware hand op mijn schouder neerkomen en ik werd meegesleurd in de tunnel.

TIENDE HOOFDSTUK

IN DE STAD VAN DE KALKARS

Van de ogenblikken die nu volgden is mij slechts een vage herinnering bijgebleven. Ik weet alleen nog dat ik vruchteloos trachtte te ontkomen aan de Kalkar, dezelfde die ik met mijn stoel gewaarschuwd had en die, nu hij mij onverhoeds had overvallen, gemakkelijk spel had. Ik had hem nochtans geruime tijd het hoofd kunnen bieden, als niet een klein ongeluk mij voor goed buiten gevecht had gesteld. Toen ik mijn aanloop nam om mijn tegenstrever omver te werpen, stiet ik met het hoofd tegen de wand van de tunnel ; waarschijnlijk moet ik tegen de rots aangebotst zijn, want ik viel onmiddellijk buiten kennis neer.

Toen ik opnieuw de ogen opende bevond ik mij in het midden van acht Kalkars van wie er twee mij bij de handen voortsleepten. Hij die mij had gevangen genomen was zichtbaar uiterst tevreden over zichzelf en toen hij bemerkte dat ik weer tot bewustzijn gekomen was, sprak hij grinnikend :

— Wel, nu kan je zien dat het nutteloos is Gapt te weerstaan. Maar je bent wel te verontschuldigen : je wist immers niet met wie je te doen hadt.

— Wat doet het er toe ? antwoordde ik. Mijn doel is bereikt, mijn gezellin is kunnen ontvluchten.

— Ze mag van geluk spreken, want als ik vroeger aangekomen was, zou ze ons niet ontsnapt zijn.

— Ik ben overigens zinnens spoedig haar voorbeeld te volgen, zei ik vrijmoedig.

De Kalkar barstte in lachen uit.

— Ik raad je aan alle hoop op te geven. Wij brengen je nu naar onze stad. Als je eenmaal daar bent, blijft je geen andere uitgang meer over dan deze gang. En wij zullen er wel zorg voor dragen je te beletten deze weg te herkennen.

Mijn vijanden konden natuurlijk niet weten dat mijn lange jaren dienst bij de Vredesvloot het oriënteringsvermogen in mij buitengewoon scherp ontwikkeld hadden. Het deed mij genoeg dat zij mij hun inzichten hadden bekend gemaakt, want ik wist nu dat ik deze eigenschap in mij moest wakker houden en de minste verandering van richting in mijn geheugen moest prenten.

Een blik om mij heen volstond om er mij rekenschap van te geven dat ik mij in de tunnel bevond die ik met Nah-ee-Lah in de twee richtingen doorlopen had en dat wij bijgevolg een weg in rechte lijn gevolgd hadden gedurende de tijd dat ik bewusteloos geweest was.

— Wij doen niet eens de moeite onze gevangenen op te sluiten, zei Gapt. Wij stellen ons tevreden met hun het merk van hun eigenaar met een gloeiend ijzer in het voorhoofd te branden.

— Een aangenaam vooruitzicht, zei ik bij mijzelf. Daarna hernam ik met luide stem :

— En waarschijnlijk zal ik aan u toebehoren ?

— Niet noodzakelijk. Dat hangt af van de beslissing van de « Raad der Vier en twintig ».

Zwijgend zetten wij onze weg voort. Voor het oogenblik leek het mij overigens niet nodig verdere inlichtingen van mijn bewakers te bekomen, daar ik al mijn aandacht samentrok op de weg die men mij volgen deed om aldus de nodige aanwijzingen te onthouden die mijn voorgenomen vlucht konden vergemakkelijken. De tunnel die wij volgden had overigens gedurende lange tijd geen enkele vertakking. Eindelijk kwamen wij aan een soort van in de rots uitgehouwen trap die naar een uitgestrekte grot leidde waarin een tiental gangen uitkwamen. Daar werd ik geblinddoekt en enkele malen op mijzelf rondgedraaid. Deze list was echter niet bij machte mijn oriënteringszin van de wijs te brengen en toen wij ons opnieuw op weg begaven, zou ik gezworen hebben dat de gang waarin wij nu binnenstapten die was welke tegenover de ingang van de grot uitmondde, want ik had zeer duidelijk de indruk dat men mij in mijn aanvankelijke stand had teruggeplaatst.

Na die kleine afleiding die er op berekend was om mij op een dwaalspoor te brengen, zetten wij onze weg voort en nadat wij juist 97 stappen in de nieuwe gang hadden gedaan, sloegen wij rechts af om een nieuwe grot binnen te gaan, zoals ik uit de plotseling veranderde weerklank der stemmen kon opmaken. Om mij eens te meer het spoor bijster te maken, deden de Kalkars mij verscheidene malen rond het vertrek gaan om dan weer een gang binnen te lopen. Maar ook ditmaal slaagde hun list er niet in mij te misleiden, want ik was er van overtuigd dat wij ons opnieuw, in dezelfde gang begaven en dat de wandeling die wij zojuist gemaakt hadden vanaf de grote grot niets anders dan een behendige toneelschikking was. Bij de trap teruggekeerd, deden de Kalkars mij de blinddoek af, overtuigd dat ik volkomen verdwaald was in wat zij veronderstelden voor mij een onontwarbare doolhof te zijn.

Wij volgden nog enkele gangen die af en toe door onderaardse vertrekken liepen waarvan de wanden, te oordeelen naar de klaarheid die er heerste, met een radio-actieve stof bekleed waren. Opeens mondde de onderaardse weg uit op een terras in open lucht waar mijn ogen voor het eerst een maanstad ontwaarden. Zij was gebouwd rondom een krater waarvan zij door een omwalling gescheiden was en strekte zich over een straal van meer dan een kilometer uit. Het brede terras diende voor de teelt van fruitbomen en als weilanden, want de Kalkars kweekten Va-Gas op voor hun vlees zoals wij het doen met ossen en schapen. De huizen hadden alle twee verdiepingen, doch hier en daar stak een toren ongeveer tien meter boven de hem omringende daken uit.

In een van die huizen werd ik door Gapt en zijn mannen binnengeleid. Wij troffen er verscheidene Kalkars aan. Een van hen, die vóór een tafel zat, zag er zeer oud uit. Aan hem was het dat Gapt de omstandigheden verhaalde waarin hij mij had gevangen genomen, evenals de vlucht van Nah-ee-Lah. De grijsaard stelde mij enkele vragen en onthield zich van alle commentaar toen ik hem mededeelde dat ik van de wereld aan de buitenkant van de Va-Nah kwam. Nadat hij aandachtig mijn klederen had onderzocht, wendde hij zich tot Gapt :

— De « Raad der 24 » zal hem opnieuw ondervragen. In

afwachting, sluit hem op in kamer 8 van sectie 20, om hem ter beschikking van de 24 te houden.

Daarna richtte hij zich tot mij :

— Ik waarschuw u dat het nutteloos is ontvluchtingspogingen aan te wenden. Zelfs als u er in slagen zou te ontsnappen, zouden wij u spoedig inhalen en u zoudt met een vreselijke dood gestraft worden.

Gapt en zijn soldaten begeleidden mij tot aan mijn gevangenis. Daartoe moesten wij terugkeren in dezelfde onderaardse gang waarlangs wij gekomen waren. Een groot deel van de stad der Kalkars lag onder de oppervlakte van de grond en, dank zij het lichtschijnsel van de wanden, kon zij het best zonder daglicht stellen. Na 400 schreden sloegen wij een smallere gang in waarin talrijke deuren uitkwamen. Men deed mij een er van binnengaan, waarna ik alleen gelaten werd. Men drukte mij nogmaals op het hart dat ik niet moest pogen te ontvluchten.

Ik bevond mij in een zwak verlicht, rechthoekig vertrek. Toen ik een blik om mij heen wierp, ontdekte ik dat ik niet alleen was, zoals ik gedacht had ! Op een bank tegen de muur zat een man met fijne gelaatstrekken en zwart haar. Hij bekeek mij met onverholen verbazing en zei toen :

— Bent u ook een slaaf ?

— Neen, antwoordde ik, ik ben geen slaaf maar een gevangene.

— Dat komt op hetzelfde neer, merkte hij droevig op. Maar van waar komt u ? U lijkt niet op de bewoners van Va-Nah.

— Ik kom van zeer ver, wederveroer ik en trachtte mijn lotgenoot met enkele woorden van mijn ware herkomst op de hoogte te brengen. Doch in weerwil van het levendig verstand dat in zijn blikken te lezen stond, kon hij mij niet beter begrijpen dan de andere maanbewoners.

— En u ? vroeg ik op mijn beurt. Wie bent u ? U bent voorzeker geen Kalkar.

— Neen, ik ben afkomstig uit Laythe. Op zekere dag, toen ik mijn stad verlaten had, ben ik in de handen van de Kalkars gevallen.

— Maar waarom die vijandschap tussen twee stammen ? vroeg ik. Waarom bestrijden broeders van hetzelfde ras elkaar zo verwoed ?

— Uw vraag bewijst dat de Va-Nah aangelegenheden u nog geheel onbekend zijn. Hoewel zij tot hetzelfde ras als wij behoren, zijn de Kalkars onze ervijanden. Eertijds maakten wij slechts een enkel volk uit. Wij waren rijk, wij bezaten mooie huizen en onze wijzen waren de bewaarders van een veelomvattende wetenschap. Op zekere dag kwam een deel van de bevolking in opstand omdat het ons vredesideaal, onze zachte zeden en onze gehechtheid aan de schoonheid te verwijfd vonden. Zij wilden beproeven de gehele Va-Nah te veroveren en de andere soorten te onderwerpen, namelijk de Va-Gas, om zich van hun rijkdommen meester te maken. Onze Jemadars, dat wil zeggen onze machthebbers, verzetten zich lange tijd tegen deze beweging die er naar streefde gans het geestelijk erfdeel van onze natie te vernietigen en het rijk van de brutale macht en van het geweld uit te roepen. Zij moesten echter in deze strijd het onderspit delven en met hen verdwenen ook al de schatten van onze prachtige beschaving. Laythe is op dit ogenblik het laatste toevluchtsoord van de edelste vertegenwoordigers van ons volk.

Als u die stad zult zien, zult u mij begrijpen. Maar zult u haar ooit zien ?

— Ik reken er stellig op ! zei ik met overtuiging. Ik ben niet van plan lang bij deze wilden te blijven.

— U kunt die hoop wel onmiddellijk laten varen, sprak de gevangene. Zelfs als wij er zouden in gelukken buiten deze stad te komen, zouden wij in het onderaardse labyrint verdwalen.

— En verondersteld dat wij deze krater kunnen verlaten, gelooft u dan naar Laythe te kunnen terugkeeren ?

— Dat zou vrij gemakkelijk zijn, want ik ben volkomen met de streek vertrouwd, zoals overigens alle jagers van Ko-tah.

Mijn lotgenoot behoorde dus tot de partij van hem die naar de hand van de arme Nah-ee-Lah dong. Ik wenschte mijzelf geluk dat ik hem niet gesproken had over de vriendschap die mij met de prinses verbond.

— Wie is Ko-tah ? vroeg ik, onwetendheid voorwendend.

— De machtigste der edelen van Laythe. Hij zal eenmaal Jemadar zijn, want de dood van Nah-ee-Lah, dochter van de huidige Jemadar, die hij moest huwen, zal hem niet beletten zijn heerszucht te voldoen.

— Als ik goed begrepen heb, steunt u dus een vijand van uw vorst. Wat verwijt u hem dan ?

— Volstrekt niets, antwoordde mijn gezel. Sagroth, de Jemadar, is een rechtvaardige en goede vorst en zijn dochter die gestorven is was de schoonste en de edelste van alle schepselen. Maar het volk geeft er zich zeer goed rekenschap van dat Ko-tah de macht aan zijn kant heeft en het tracht bij voorbaat zijn gunst de winnen. Dit is ten minste het geval voor mij en het is ver van uitzonderlijk !

— En desnoods zou u zelfs weigeren de prinses te verdedigen, in weerwil van de bewondering die u haar toedraagt ?

— Dat is een onwaarschijnlijke onderstelling vermits enerzijds de prinses niet meer leeft en ik anderzijds tot het einde van mijn leven tot de slavernij veroordeeld ben.

De neerslachtigheid en de onderwerping van Nah-ee-Lah's stadsgenoot bedroefde mij ten zeerste. Ik wachtte dus niet langer om hem te verklaren dat ik er zeker van was de weg naar de krater terug te vinden.

Hij kon zijn oren niet geloven, zo ingewikkeld had de oneraardse doolhof hem toegeschenen toen men hem er geblinddoekt in rondgeleid had.

Terwijl wij onze kansen tot ontsnapping bespraken, brachten twee slaven ons enkele rauwe groenten en vruchten. Ik stelde vast dat zij niet gewapend waren en dat hun kleding aanmerkelijk verschilde van die der vrije mannen. Dit spoorde mij aan niet van hun bezoek gebruik te maken om mijn plan uit te voeren en een gunstiger gelegenheid af te wachten. Nadat ik enig voedsel genomen had wilde ik mij op de grond van onze cel uitstrekken, daar ik mij uiterst vermoeid voelde ; doch Moh-Goh, zo heette mijn gezel, verklaarde mij dat wij over een slaapkamer beschikten. Hij schoof de dikke voorhang weg, die achter in het vertrek hing en wij traden een kleine kamer binnen die bijna volkomen duister was. Later zou ik vernemen dat alle slaapkamers zonder licht waren, daar de muren er van niet bekleed waren met die bijzondere stof welke, dank zij haar radio-actieve bestanddelen, de oneraardse gangen verlichtte.

In een hoek van het vertrek vond ik op de tast een hoop droge kruiden, als een primitief bed dat niets gemeens had met mijn mollige legersteden van de Barsoum maar dat mij verre van onwelkom was na de vele nachten die ik op de grond had doorgebracht.

Ik zou niet kunnen zeggen hoe lang mijn slaap duurde. Het was Moh-Goh die mij wakker maakte door mij bij de schouders te schudden.

— Men wacht ons om ons vóór de raad der Vier en Twintig te brengen, riep hij mij toe.

— Dat ze mij met rust laten met hun raad, bromde ik, woedend omdat ik zo plots uit mijn slaap werd opgeschrikt.

— Het is niet nodig ons hun gramschap op de hals te halen, merkte Moh-Goh op. Men weerstaat de Vier en Twintig niet ongestraft.

— Maar waarover gaat het nu eigenlijk ? Wat is die fameuze raad waarmee men mij de oren dol raast sinds ik hier aangekomen ben ? vroeg ik.

— Het is de wetgevende raad van de stad Kalkar, antwoordde mijn nieuwe vriend. Zijn macht is onbeperkt.

Ik sprong te been en ging naar de verlichte cel. Daar bevonden zich twee Kalkar-soldaten die ons met klaarblijkelijk ongeduld opwachtten.

Ze zijn slechts getweeën ! Die gedachte flitste mij als een bliksem door de geest. Zij stonden naast de ingang deur terwijl Moh-Goh aan mijn zijde tegenover hen stond.

— Ze zijn slechts getweeën ! fluisterde ik hem toe. Ik belast mij met de ene.

— Ik neem die van rechts voor mijn rekening, zei Moh-Goh.

Na dit kort gesprek begaven wij ons met een natuurlijke stap die onze bedoelingen niet verraadde naar de soldaten toe. Daarna wierpen wij ons plotseling op hen. De verwickelingen van het gevecht dat Moh-Goh met zijn tegenstrever leverde kon ik niet volgen, daar ik geheel door de mijne in beslag genomen werd. Nadat ik hem een vuistslag op de kin had toegediend die hem op de grond deed neervallen, greep ik zijn dolk en plaatste die op zijn hart.

— Als je weerstand biedt ben je dood ! zei ik hem.

Ik wierp een blik op Moh-Goh die het verkieslijker gevonden had zijn tegenstander onmiddellijk te doden met het wapen dat hij hem ontrukkt had. Mijn gewetensbezwaren moesten hem belachelijk toeschijnen.

Terwijl ik de Kalkar onder de bedreiging van de dolk hield, ontkleedde Moh-Goh hem en deed hetzelfde met het lijk. Ons op onze beurt van onze klederen ontdoen, enkele boeien en een mondprop vervaardigen, de ene gebruiken om onze gevangene te binden en de andere om hem het schreeuwen te beletten, dit alles was het werk van enkele minuten. Daarna trokken wij de klederen van de Kalkars aan, namen hun wapens en stapten de gang binnen.

Wij moesten vlug handelen, want de raad der Vier en Twintig zou waarschijnlijk al spoedig het wegblijven van zijn boodschappers bemerken en het bezoek aan onze cel zou onze vlucht aan het licht brengen. Gelukkig liet onze vermomming ons toe, zonder de aandacht te trekken door de onderaardse zone te geraken die door de Kalkars bezocht werd. Zonder moeite vond ik de grot terug waar men mij geblinddoekt had en zonder te aarzelen stapte ik de tunnel binnen welke tegenover degene lag waaruit wij zoëven gekomen waren.

Al lopend bereikten wij de opening van de tunnel die op de krater uitmondde. Opeens gaf ik mij rekenschap van de nutteloosheid van onze vlucht : er waren geen omgebogen stokken meer die ons zouden toelaten naar de oppervlakte te klimmen.

Ik deelde Moh-Goh het slechte nieuws mede. Hij scheen het echter niet zwaar op te nemen.

— O, wij kunnen de stok vervangen door een andere geïmproviseerde ladder. Maar wij moeten ons haasten want men zal ons weldra op de hielen zitten.

Bij deze woorden nam hij de twee lansen die wij aan onze slachtoffers ontnomen hadden en mij hun omgebogen punten tonend

sprak hij :

— Wij zullen de ene aan de andere vastmaken en er deze koord aanhechten, zei hij, wijzend op de sterke koord die deel uitmaakte van de uitrusting van de Kalkar-soldaat en waarvan wij ons meester hadden gemaakt.

Onmiddellijk gingen wij aan het werk en enkele minuten later waren wij in het bezit van een uitstekende lange stok waarvan de scherpgepunte haak gemakkelijk in de grond moest dringen. Maar op het ogenblik toen wij naar boven wilden klimmen, hoorden wij kreten die uit de tunnel kwamen.

— Wij zijn verloren ! mompelde Moh-Goh. Het was te mooi om waar te zijn !

ELFDE HOOFDSTUK

AANKOMST TE LAYTHE

Onze achtervolgers hadden nog enkele honderden meters af te leggen alvorens ons te bereiken, maar wij beschikten niet meer over de nodige tijd om ons toestel vast te maken en ons om de beurt naar boven te hijsen tot aan de rand van de krater. Onze toestand scheen wanhopig. Ik bleef een ogenblik bijna besloten de koord vast te maken die onze ladder verlengde en waarvan ik het andere uiteinde om mijn middel had gebonden. Voorzeker had ik kunnen beproeven de stok vast te haken en beginnen te klimmen met enige kans om aan onze achtervolgers te ontsnappen, maar in dit geval was Moh-Goh verloren. Anderzijds, om hem de eerste te laten opstijgen had ik mijn koord moeten losknopen en ze om zijn middel vastmaken ; aldus zou ik een kostbare tijd verloren en zijn redding nog twijfelachtiger gemaakt hebben.

Al die gedachten doorkruisten mijn geest met de snelheid van een bliksemschicht, om plaats te ruimen voor een gedachte die zich opeens met een dwingende kracht aan mij opdrong. Mijn besluit was spoedig genomen. Met een plotseling gebaar maakte ik de koord van de lansen los, deinsde een stap achteruit om mijn aanloop te nemen en al mijn spieren spannend sprong ik de lucht in.

Op dit beslissend ogenblik waarop mijn leven aan een draadje hing, rees een beeld in mijn geest op. Dit van mijn familie die op de verre planeet was achtergebleven ? Of een herinnering uit mijn jeugd ? Toch niet. Het beeld dat ik in het aanschijn van de dood opriep was dit van een goddelijk mooi gelaat, omlijst door gitzwarte haren. Ja, het was het beeld van Nah-ee-Lah dat ik in de eeuwigheid zou hebben meegedragen indien ik op dat ogenblik gestorven was.

Mijn uur was echter nog niet geslagen. Mijn sprong bracht mij tot aan de rand van de krater waaraan ik mij uit alle kracht vastklampte. Ik kon mij tot aan de oppervlakte optrekken. Zonder mij een seconde rust te gunnen, greep ik de koord met de twee handen vast en wierp ze Moh-Goh toe.

— Vlug ! Vlug ! riep ik. Bind u aan deze koord vast, ik zal u ophalen.

— Ik heb geen tijd meer om ze vast te maken, maar ik zal ze goed vasthouden. Vooruit maar !

Ik trok uit al mijn krachten en het volgende ogenblik stond Moh-Goh op zijn beurt op de rand van de krater. Een korte wijl staarde hij mij zwijgend aan, terwijl een zonderlinge uitdrukking zich op zijn gelaatstrekken aftekende. Vervolgens schudde hij het hoofd.

— Ik kan maar niet begrijpen, mompelde hij, door welk wonder u tot hier hebt kunnen springen.

— Om de waarheid te zeggen dacht ik zelf niet dat zulks mij gelukken zou. Maar ik heb gedacht dat de dood beter was dan de slavernij.

Van uit de tunnel bereikten ons de woedende kreten van de Kalkars. Moh-Goh nam een steen en alvorens ik zijn bedoeling kon begrijpen wierp hij hem in de groep van onze achtervolgers. Dit was een daad van volkomen nuttelooze wreedheid en ik verzocht mijn gezelschap niet meer te herbeginnen. Wij waren in veiligheid en zelfs in de onderstelling dat de Kalkars op hun beurt zouden trachten naar boven te klimmen, zou de tijd die hun beklimming, bij gebrek aan lange stokken, zou vergen, ruimschoots voldoende zijn om ons buiten hun bereik te stellen.

Welke ook hun bedoelingen waren, trokken de Kalkars zich in de tunnel terug. Wij van onze kant zetten onze weg voort en voor het eerst sedert lange tijd voelde ik mij enigszins veilig, dank zij de wapens die ik uit de stad Kalkar had meegebracht. Bovendien leerde Moh-Goh mij de kunst om stenen te werpen, een kunst waarin hij evenals de meerheid van zijn volksgenoten uitmuntte. Kortom, ik voelde mij nu in staat om de geduchtste vijand te trotseren.

Ik wil hier niet in bijzonderheden onze lange tocht naar de stad Laythe verhalen. Ik zou niet kunnen zeggen hoe lang hij duurde. Eindelijk, nadat wij met moeite een helling hadden beklommen, bevonden wij ons op een hoogvlakte van waar wij konden zien wat mij op het eerste gezicht als een puntige berg voorkwam die zich op meer dan duizend meter boven de hoogvlakte verhief.

— Dat is Laythe, zei Moh-Goh. De krater waarlangs wij moeten nederdalen om in de tunnel te komen die naar de stad leidt bevindt zich aan de overzijde.

Terwijl wij de stad naderden waarvan wij de basis moesten omtrekken om in de tunnel te geraken, kon ik mij een beter gedacht vormen van de bouwmethode der maanstedes. De voet van Laythe was ongeveer cirkelvormig en had een diameter van bijna 8 kilometer. Het was een uitgedoofde vulkaan waarvan de top eertijds ten gevolge van een vreselijke uitbarsting moest afgerukt zijn. Evenals de stad Kalkar bestond ook Laythe uit verscheidene boven elkaar gelegen steden waarvan de hoogste een kilometer boven de hoogvlakte lag. Deze torenvormige stad was omringd door smalle terrassen waarop ik menselijke gestalten zag bewegen. Het geheel gaf mij de indruk van een reusachtige bijenkorf. De bewoners van Laythe schenen ons op hun beurt te hebben bemerkt want zij gingen in groepen op de rand van de terrassen staan terwijl zij ons druk redetwistend aankeken.

— Zij houden ons natuurlijk voor Kalkars, merkte Moh-Goh op. Het is beter dat wij de tunnel binnengaan. Daar zal het mij gemakkelijker vallen uitleg over onze kleding te verstrekken.

— Maar als zij ons voor Kalkars houden, lopen wij de kans aangevallen te worden.

— Wel neen ! wedervoer Moh-Goh. De Kalkars komen wel eens langs hier, juist omdat zij weten dat zij niet zullen verontrust worden, ten ware zij zouden trachten de stad binnen te dringen. Wij houden er niet van ze uit te dagen omdat zij veel talrijker zijn dan wij.

Eindelijk kwamen wij aan de krater die naar de onderaardse gang van Laythe leidde. Daar bond Moh-Goh zijn koord om een boomstam en liet zich in de diepte glijden. Ik volgde zijn voorbeeld en toen ik weer bij

hem was, begaven wij ons op weg.

Gezien het vijandig onthaal dat de bewoners van de Va-Nah mij tot nog toe hadden voorbehouden, had ik onderweg naar Laythe wel enigszins lust om naar huis terug te keren. Moh-Goh verzekerde mij echter dat zijn stadgenoten mij met open armen zouden ontvangen en dat ik voortaan niets meer zou te vrezen hebben. Hij beloofde zelfs een belangrijke betrekking bij het gevolg van Ko-tah voor mij te bekomen. Doch in weerwil van dit alles was ik bedroefd want ik had gedroomd door de poort van de stad Laythe te schrijden in gezelschap van Nah-ee-Lah. Als ik alleen maar de zekerheid had gehad dat zij in leven was, zou al mijn moeite niet vruchteloos zijn geweest. Maar zwervend onder de vijandelijke stammen hing haar leven van zeer weinig af. Ik durfde niet hopen dat zij haar geboortestad had kunnen terugvinden, zo onwaarschijnlijk scheen het mij toe.

Nadat wij verscheidene kilometers in de onderaardse gang hadden afgelegd, kwamen wij uit op een benedenterras in het hart van de stad, waar een groep krijgers ons de weg versperde. Moh-Goh, die zich daaraan verwachtte, had zijn lans gereed gehouden en begon die nu boven zijn hoofd te zwaaien. Ik volgde zijn voorbeeld. Wel bekwam het

ons, want zonder dit signaal dat dit van de onderhandelaars was, zouden de krijgers zich op ons hebben geworpen zonder ons de tijd te laten ons te verklaren.

Ik zou bovendien vernemen dat de schildwachten die bij de ingang van de tunnel de wacht houden een zuiver vormelijke taak vervullen, daar deze onderaardse verbindingsweg practisch niet meer gebruikt wordt.

— Wat doen jullie hier, Kalkars ? vroeg ons een der krijgers.

— Wij zijn geen Kalkars, antwoordde mijn gezel. Ik ben Moh-Goh, de Paladar, en deze man is mijn vriend. Is het mogelijk dat u mij niet herkent, Moh-Goh, de Kamadar ?

— Op mijn woord, het is werkelijk Moh-Goh ! riep de aangesprokene uit. Wij dachten dat u dood waart.

— Zonder deze vriend zou ik inderdaad van de wereld verdwenen zijn, verklaarde Moh-Goh op mij wijzend. Ik was door de Kalkars gevangen genomen en opgesloten in de stad 337.

— Wat ? Zijt u uit een Kalkarstad ontsnapt ? riep Ko-Vo ongelovig uit. Dat is onmogelijk. Daar is nog niemand in geslaagd.

— En toch hebben wij het klaargespeeld, dank zij mijn vriend Ju-Len die u hier ziet, antwoordde Moh-Goh, mijn naam uitsprekend op de manier der maanbewoners.

En hij verhaalde in bijzonderheden de wederwaardigheden van onze ontvluchting.

De krijgers luisterden, hoofdschuddend van verbazing.

— Wie is uw vriend juist en van waar komt hij ?

— Hij komt van een ver land buiten de Va-Nah. Hij noemt het de Aarde.

Op Moh-Goh's verzoek gaf de Kamadar Ko-Vo aan een kleine troep opdracht ons tot bij het huis van Moh-Goh te vergezellen, want onze klederen zouden ons nog meer dan één onaangenaam misverstand op de hals kunnen halen.

De woorden zoals Paladar, Kamadar en andere waarmede de Laythiërs hun naam lieten vergezeld gaan, waren adellijke titels welke overeenstemden met die van baron, markies, enz... Toen men mij naar mijn titel vroeg, had ik schertsend geantwoord dat ik in mijn land die van graaf droeg, wat mij de titel van Jevadar bezorgde alsmede een behandeling die rang waardig.

Terwijl Moh-Goh aan Ko-Vo uitleg verstrekke, had ik het gedeelte van de stad bekeken dat mijn ogen konden omvatten. De krater waarrond Laythe gebouwd was, mat meer dan vijf kilometer diameter. De huizen die op de boven elkaar liggende terrassen stonden waren naar de krater toegekeerd en hun bouwtrant was oneindig beter dan die van de Kalkar-gebouwen. De brede vestingen waren zorgvuldig bebouwd en op de weide zag ik, evenals bij de Kalkars, de Va-Gas rustig glazen. Later vernam ik welk lot hun te wachten stond, namelijk dat van de aardse veestapel. Door een strenge teeltkeus en vernuftige fokkerij-methodes waren de Laythiërs er in geslaagd een kudde samen te stellen van Va-Gas die iedere verbeeldingskracht misten en waarvan de reeds door de natuur weinig ontwikkelde verstandelijke vermogens tot een

strikt minimum herleid waren. En dit was ten slotte een dienst welke zij bewezen aan deze schepsels die voor het slachthuis bestemd waren.

In de woning van Moh-Goh werden wij met uitbundige vreugde begroet door zijn familieleden ; zijn vader, zijn moeder en zijn twee zusters, wondermooie meisjes zoals de meeste vrouwen van Laythe. De mannen zagen er allen flink uit en hun gezichten onderscheidden zich door de regelmatigheid van hun trekken.

Het familieleven en de vriendschapshanden die ouders en kinderen, broeders en zusters onderling verenigden, herinnerden mij treffend aan de gevoelens die op de aardse planeet heersen.

De gastvrijheid die mij te beurt viel getuigde voor de edele en onbaatzuchtige gevoelens van mijn gastheren. Nadat Moh-Goh hun onze ontvluchting had verteld, sloofden zij zich voor ons uit, bereidden ons een bad en vervolgens een smakelijke maaltijd. Toen wij uitgerust waren en de plunjes van onze Kalkar-bewakers tegen klederen naar de mode van Laythe hadden omgewisseld, gingen wij Ko-tah om een audiëntie vragen. Ik was toegerust als een echte Jevadar en gewapend met een korte lans en een werpspies, terwijl een dolk en een zwaard aan mijn gordel hingen. De kleur van mijn haren uitgezonderd, zou ik zeer goed voor een Laythiër hebben kunnen doorgaan.

De woning van Ko-tah zag er werkelijk prinselijk uit. Te midden van een heerlijk landschap, verhief zij zich boven een breed terras en was alom bezet met slottorens en hoektorentjes. Gans de voorgevel was versierd met half verheven beeldhouwwerk dat van een zeer ontwikkelde kunstzin getuigde. Gewapende wachters stonden vóór de grote ingangspoort. Bij onze komst weken zij opzij en weldra bevond ik mij vóór Ko-tah de Jevadar. Zoals de meeste van zijn medeburgers was hij een zeer mooie man. Hoogstens werd de harmonie van zijn gelaat verstoord door een uitdrukking van hoogmoed en begeerlijkheid die hem mij bij de eerste aanblik antipathiek maakte. Hij moest mijn gedachten geraden hebben, want in weerwil van zijn hoffelijkheid gaf ik er mij volkomen rekenschap van dat hij voor mij geen ware vriendschap koesterde. Dit alles belette hem niet mij in zijn kasteel weelderige appartementen ter beschikking te stellen die een Jevadar waardig waren. Ik zou ongelijk gehad hebben daaruit af te leiden dat hij mij aangenaam wilde zijn. Te Laythe zoals op de Aarde betwisten de hoogwaardigheidsbekleders van een land zich doodgewoon altijd de eer een voorname vreemdeling onder hun dak te herbergen. En mijn titel van Jevadar en vooral de lof die Moh-Goh mij had toegezwaaid, deden mij nu juist als een voorname gast doorgaan. Ik nam volgaarne de gastvrijheid van Ko-tah aan en dit om een gemakkelijk te raden reden : ik wist dat deze prins vijandig stond tegenover de heersende vorst, de vader van Nah-ee-Lah, en daar natuurlijk al mijn sympathieën naar haar gingen, was ik niet ontevreden een kans te krijgen haar te dienen door haar vijand te bewaken.

Mijn toestand aan het hof van Ko-tah was vrij delikaat. Ik werd geacht niets van de binnenlandse aangelegenheden van Laythe te weten, terwijl ik in werkelijkheid van heel wat dingen op de hoogte was, dank zij het verhaal van Nah-ee-Lah en van Moh-Goh. Bovendien, als ik

mijn vriendschap voor Nah-ee-Lah niet wilde verraden, mocht ik niet informeren naar haar lot, ondersteld dat men te Laythe hieromtrent beter ingelicht was dan ik zelf. Gedurende mijn eerste audiëntie hield Ko-tah mij vrij lang op en stelde mij de meest verscheidene vragen betreffende mijn geboorteplaneet en mijn reis naar Mars.

Ik voelde dat hij ongelovig was niettegenstaande zijn zeer ontwikkeld verstand. Wel gaf hij het bestaan toe van een Heelal buiten de Va-Nah, maar toch boezemde mijn verhaal hem geen vertrouwen in, hoewel ik de taal van Va-Nah nog niet vlot genoeg sprak om als een inboorling te kunnen doorgaan.

Ko-tah vroeg mij ten slotte of ik tevreden zou zijn indien Moh-Goh met mij de appartementen deelde die mij in zijn kasteel waren aangewezen.

— Het zou mij een oprecht genoegen zijn, antwoordde ik, want ik houd van Moh-Goh als van een broeder.

— Goed, zei Ko-tah. U kunt zich nu terugtrekken. Ik verzoek u echter het kasteel niet te verlaten want ik zal u straks vragen mij te vergezellen naar de Jemadar met wie ik een onderhoud moet hebben.

De krijgers van Ko-tah brachten mij naar huis, dat wil zeggen naar een prachtig appartement gelegen op de tweede verdieping en waarvan de vensters uitzagen op een met bloemen begroeid terras aan de overzijde waarvan men de reusachtige afgrond van de krater bemerkte.

Toen ik in mijn ruime slaapkamer alleen was, liet ik mij neervallen op de zachte matras die mij voortaan tot slaapstede zou dienen en weldra viel ik in een loodzware slaap. Bij mijn ontwaken zag ik dat Moh-Goh reeds bezig was zijn bad te nemen in een prachtig marmeren zwembassin, gevuld met ijskoud water dat afkomstig was van de besneeuwde bergtoppen in de omgeving van Laythe. In plaats van zeep bediende hij zich van toilethandschoenen in zeer harde vezels waarmede hij zich het lichaam wreef. Ongetwijfeld was dit minder een reinigingsmiddel dan een sport, dat bovendien heilzaam voor de zenuwen was. Zoals ik later zou vernemen speelden de baden een zeer voorname rol in de zeden van de Laythiërs en vooral de zwembassins in de huizen van de rijke adel onderscheidden zich door een ongehoorde weelde. Die van het paleis van Sagroth was een echt wonder. Tijdens de grote ontvangsten aan het hof van de vorst stoeiden, zwommen en duikelden de genoodigden in de ijskoude wateren. Het zwemmen was werkelijk de nationale sport van Laythe. Moh-Goh vertelde mij dat de Kalkars, in tegenstelling met zijn medeburgers, het water schuwden. Wat de Va-Gas betreft, zij maakten er slechts noodgedwongen gebruik van.

Ik ging bij Moh-Goh in het zwembassin en mijn eerste indruk — hoewel ik volstrekt niet wekelijk ben — was dat ik tot in mijn binnenste bevroor. Door mijzelf krachtig te wrijven ondervond ik echter weldra een gevoel van welbehagen. Terwijl wij onze klederen weer aantrokken, kwam een bode van Ko-tah ons melden dat de Jevadar ons verzocht van elkaar afscheid te nemen om hem naar het paleis van Sagroth te vergezellen.

TWAALFDE HOOFDSTUK

KO-TAH BEDREIGT DE PRINSES

Het keizerlijk paleis, een weelderig gebouw, stond op het hoogste terras van de Laythe en strekte zich over gans de omloop van de krater uit. Met het lager gelegen terras was het verbonden door drie wegen, drie prachtige trappen welke ieder afzonderlijk konden afgesloten worden door een reusachtige poort in kunstig gebeeldhouwde hardsteen. Ieder van deze poorten werd bewaakt door een vijftigtal tot aan de tanden gewapende krijgers wier wapenrok op de linkerborst met een grote cirkel, het keizerlijk kenteken, versierd was.

De plechtigheid waarmede onze intrede in het paleis gepaard ging, scheen mij zeer indrukwekkend toe. Ontzaglijke trommen en trompetten kondigden eerst onze komst aan. Prachtig uitgedoste hoge ambtenaars daalden vervolgens de eeretrap af om ons te gemoet te treden. Daarna bestegen zij opnieuw met ons het terras dat rijkelijk met indrukwekkende standbeelden en veelkleurige bloemenperken opgesmukt was.

Daarop gingen wij het paleis binnen waar men ons in een uitgestrekte feestzaal bracht waar elk meubel, elk voorwerp van een verfijnde smaak getuigde. Daar wachtte ons een tafel, bedekt met een overvloed van allerlei spijzen. Wij bleven er echter niet verwijlen, daar dit feestmaal slechts een gewone formaliteit was. Eindelijk leidde men ons de troonzaal binnen die nog veel groter was dan de vorige en in haar eenvoud van een sobere statigheid was. Achterin de zaal stonden drie tronen op een verhoging. De middenste was bezet door een man, keizer Sagroth, de beide andere door twee vrouwen.

Ko-tah had mij bondig op de hoogte gebracht van het hofceremonieel. Toen ik vóór de keizer gebracht werd, moest ik de ogen neerslaan om ze slechts op te slaan als de keizer mij zijn welkomstgroet had toegericht. Op dezelfde manier moest ik mij ten opzichte van de twee dames gedragen. Het was dus met de blikken naar den grond gericht dat ik aan de zijde van Ko-tah de troon van de Jemadar van Laythe naderde. Sagroth sprak enkele hartelijke woorden uit en ik sloeg de ogen op. Ik bevond mij vóór een man bij wie alles van kracht en goedheid sprak. Hij stelde mij zelf voor aan de Jamadav, 't is te zeggen aan de keizerin van Laythe, een vrouw wier schoonheid en slankheid door den ouderdom niet verminderd waren. Ik was getroffen door de gelijkenis die bestond tussen mijn arme kleine Nah-ee-Lah en degene die ongetwijfeld haar moeder was. Ik sloeg opnieuw de ogen neer terwijl Sagroth mij voorstelde aan de dame die op de derde troon zat.

— Ju-Len de Jevadar, sprak hij, de geijkte formule gebruikend, ik sta u toe de ogen op te slaan naar de prinses van Laythe, Nah-ee-Lah de Nonavar.

Toen mijn verraste en gelukkige blik die van de jonge maanbewoonster ontmoette, was ik op het punt het uit te schreeuwen van vreugde. Mijn geluk maakte echter spoedig plaats voor een diepe

ontgoocheling. Nah-ee-Lah, mijn lieve kleine vriendin, vestigde een koele en afwezige blik op mij en boog nauwelijks het hoofd als antwoord op mijn groet. Vervolgens wendde zij de ogen van mij af, alsof mijn aanblik haar opeens hatelijk geworden was.

Ik weet niet welk gevoel op dit ogenblik de bovenhand in mij behaalde : mijn verbazing of mijn smart. Doch vermits ik sedert lang geoefend was om mijn gevoelens te verbergen, liet ik er ook ditmaal niets van blijken en het was op een volmaakt rustige toon dat ik de uitnodiging van de vorst aanvaardde tot een banket dat kort nadien zou plaats hebben. Nadat hij mij enkele vriendelijke woorden had toegestuurd, gaf hij mij teken dat de audiëntie voor het ogenblik geëindigd was maar drukte tevens het verlangen uit straks langer met mij te spreken.

— Sagroth heeft u daareven een grote eer bewezen door u op het koninklijk diner uit te nodigen, zei Ko-tah mij toen wij de troonzaal verlaten hadden. Vergeet echter niet, Ju-Len, dat u de vriendschap van Ko-tah hebt aanvaard en dat u zijn bondgenoot bent.

— Ik zou mij liever niet inlaten met de intriges van Laythe, antwoordde ik. Ik ben een vreemdeling bij u en kan mij niet aansluiten bij een actie waarvan ik de draagwijdte niet ken.

— U zult nochtans uw vrienden moeten kiezen, antwoordde mijn beschermer.

— Ik zal ze kiezen, maar uit vrije wil, wederveroer ik, de vorsende blik van Ko-tah trotserend.

— 't Is goed, zei hij en ging heen, mij achterlatend in gezelschap van enkele hoge ambtenaars van het hof van Sagroth die zich zoëven bij ons hadden gevoegd.

Weldra kwam men mij zeggen dat Sagroth mij wenste te spreken. Ditmaal had de vorst de ietwat koele toon van de officiële audiënties laten varen en hoewel hij steeds zijn majestueuze waardigheid behield, ontving hij mij toch met een grote eenvoud. Hij verzocht mij te gaan zitten en begon mij vragen te stellen over mijn land van afkomst evenals over de manier waarop ik in Va-Nah gekomen was.

— Er bestaan legenden, zei hij, die tot een zeer verre oudheid opklimmen, volgens dewelke onze voorouders kennis zouden gehad hebben van de werelden waarvan u spreekt. Wij hebben deze verhalen nooit anders dan als eenvoudige mythen beschouwd. Zou het mogelijk zijn dat ze toch op werkelijkheid berusten ?

— Ik zie niet goed in, antwoordde ik, op welke manier het bestaan der planeten aan de bewoners van deze ingesloten wereld, die de Va-Nah is, kon veropenbaard worden.

— En toch, merkte Sagroth op, indien wat u mij verteld hebt juist is, bevestigen onze legenden op alle punten uw beweringen. Volgens deze overleveringen zouden wij in het binnenste van een holle sfeer wonen waarvan onze voorouders destijds de buitenste sfeer zouden bewoond hebben. Ten gevolge van geweldige natuurrampen, waarvan onze legenden de aard niet bepalen, zouden zij gedwongen geweest zijn zich in het binnenste van de planeet terug te trekken. (1)

Maar ik schudde ongelovig het hoofd.

(1) : De schrijver veronderstelt hier weer dat er sinds altijd mensen op de maan zouden hebben gewoond, wat natuurlijk niet aanvaardbaar is van christelijk oogpunt uit.

— Volgens uw eigen verklaring, drong de Jemadar aan, is daar niets onwaarschijnlijk aan. Vermits u zelf tot hier hebt kunnen doordringen, waarom weigert u dan aan te nemen dat ook onze voorouders dat gedaan hebben ? De geschiedenis leert ons dat zij grote toestellen bezaten die in de lucht zweefden (1). Welnu, u verklaart dat u met een dergelijk middel naar hier gekomen bent.

Ik moest mij voor zijn redenering gewonnen geven. Doch om zijn bewering aan te nemen, moest men onderstellen dat de beschaving van de maan ettelijke miljoenen jaren ouder was dan de onze. Na rijp beraad besloot ik aan te nemen dat deze hypothese minder onwaarschijnlijk was dan zij mij op het eerste gezicht toescheen. Gezien haar veel kleinere omvang, had onze satelliet haar afkoelingsproces veel vroeger dan de aarde kunnen voleindigen en gezien anderzijds de aanwezigheid van een atmosfeer had zij zeer goed de verblijfplaats kunnen zijn van een menschheid die reeds dacht en handelde op het tijdstip toen onze planeet nog slechts een witgloeiende massa was. (2)

Lange tijd bespraken wij al deze theorieën en in de loop van het gesprek gaf Sagroth blijk van een scherpzinnigheid en een verstand die mij bij een maanbewoner verwonderden. Eindelijk stond hij op en zei mij :

— En nu gaan wij aan tafel. U zult mijn dochter Nah-ee-Lah begeleiden.

Wij keerden bij de rest van het gezelschap terug. Sagroth bood zijn echtgenote de arm aan, terwijl ik hetzelfde deed met de prinses.

Met een hooghartig uiterlijk aanvaardde zij mijn arm en zonder mij een blik te gunnen schreed zij aan mijn zijde voort.

Wij volgden het keizerlijk paar en traden een ruime zaal binnen waar een grote tafel gedekt stond. Op een teken van Sagroth ging ieder zijn plaats innemen en de maaltijd begon. Een ogenblik bewaarde ik het stilzwijgen, doch ziende dat aan verschillende zijden van de tafel het gesprek aangeknoopt werd, richtte ik mij tot mijn gezellin.

— De prinses van Laythe vergeet wel spoedig haar vrienden, zei ik.

— De prinses van Laythe vergeet nooit haar ware vrienden, wedervoer Nah-ee-Lah op koele toon.

— Ik ken de gewoonten van dit land niet, hernam ik, maar bij ons achten de vorsten het niet beneden hun waardigheid hun oude vrienden hartelijk te begroeten.

— Die gewoonte is ook bij ons in zwang, antwoordde zij.

Het was duidelijk dat een misverstand mij haar vriendschap ontnomen had. Misschien geloofde zij dat ik haar met opzet in de stad der Kalkars had verlaten ? Maar neen, zij had moeten begrijpen wat er gebeurd was.

— Ik vraag mij af, zei ik, een nieuwe poging aanwendend om het ijs te breken, of u verwonderd waart mij nog in leven te vinden ? Wat mij betreft, Nah-ee-Lah, ik beken dat ik u sedert lang beweende. Toen ik u in de troonzaal bemerkte was ik over van vreugde... en zelfs uw koelheid was niet bij machte ze te temperen.

(1) en (2) : De schrijver veronderstelt hier weer dat er sinds altijd mensen op de maan zouden hebben gewoond, wat natuurlijk niet aanvaardbaar is van christelijk oogpunt uit.

Zij antwoordde niet en hield de ogen strak gevestigd op het venster waardoor men het terras kon zien en lager de opening van de reusachtige krater.

Dit was niet meer mijn lieve kleine vriendin Nah-ee-Lah, een eenvoudige en oprechte vriendin, maar een hoogmoedige en ongenaakbare prinses.

— Hoogheid, sprak ik op een verwijtende toon, als het zo is dat men te Laythe de vriendschapsbanden eerbiedigt, zou ik even goed onder de Va-Gas of de Kalkars hebben kunnen blijven.

— Welnu, hernam zij bits, niemand weerhoudt u hier. Het staat u vrij bij hen terug te keren !

Dit was te veel ! Mijn eigenliefde gebod mij te zwijgen zonder verder te trachten het noodlottig misverstand op te helderen dat mij de vriendschap had doen verliezen van het wezen dat mij het liefst ter wereld was. En het was met een waar gevoel van opluchting dat ik Sagroth zag opstaan en daardoor het einde van de maaltijd aankondigen.

Nadat ik de prinses verlaten had werd ik door verscheidene hoge ambtenaars omringd die mij op mijn verzoek aanboden mij het paleis te laten bezichtigen.

Wij gingen naar buiten op het terras vanwaar ik het indrukwekkendste landschap kon bewonderen dat ik ooit gezien had. De krater van Laythe gaf uit op een hoogvlakte omringd door reusachtige bergen waarbij vergeleken onze Alpen nietige heuvels schenen, en die een veelvuldige keten vormden. Terwijl de verst

verwijderde bedekt was met ijsbergen waarvan de top moeilijk te zien was, waren de meest nabijgelegen flanken bekleed met een weelderige plantengroei als een mollig tapijt waarvan de strelende kleuren het landschap een toverachtig uitzicht verleenden.

Mijn gidsen, die met dit indrukwekkend schouwspel vertrouwd waren, konden natuurlijk mijn ontroering niet delen. Daarentegen legden zij een levendige belangstelling aan de dag voor de mening die ik mij vormde van de stad Laythe, van haar vorst en van de prinses Nah-ee-Lah.

— U hoeft ons niet te wantrouwen, zei een van hen om mij tot spreken aan te moedigen. Wij ook zijn vrienden van Ko-tah.

Zij waren er dus beslist op uit om mij in hun intriges te mengen. Ik was op het punt hen naar de duivel te zenden en hun eens en voor goed te doen begrijpen dat hun politiek en hun samenzweringen mij weinig belang inboezemden, toen ik in gedachten opeens het zacht gelaat van Nah-ee-Lah terugzag. En plotseling drong het tot mij door dat mijn enige bestaansreden in deze maanstad was met alle middelen de prinses te dienen die ik spijs alles bleef liefhebben. En precies door mij als een overtuigd partijganger van Ko-tah te laten doorgaan, zou het mij het best gelukken het komplot te verijdelen dat tegen de vorst gesmeed werd en aldus Nah-ee-Lah te redden van een gedwongen huwelijk, zoniet van de dood.

— Wij zijn dus allen van dezelfde partij, zei ik schijnbaar vergenoegd. Vermits Sagroth omringd is door de partijgangers van Ko-tah, zal de staatsgreep voorzeker slagen.

— Bent u op de hoogte van dit plan ? vroegen zij verwonderd.

— O, de Jevadar heeft niet veel geheimen voor mij, antwoordde ik verwaand.

— Heeft hij u een datum bepaald ?

— Ik ben te babbelziek geweest, zei ik voorzichtig, en ik heb het recht niet de vertrouwelijke mededelingen van onze aanvoeder ruchtbaar te maken.

— U hebt gelijk, antwoordde een van hen. Wij ook weten het stilzwijgen te bewaren, anders zou Ko-tah ons niet zulk een belangrijke post hebben toevertrouwd. O, buiten zijn lijfwacht verkeert Sagroth in een lelijk parket ; dank zij onze propaganda heeft hij in zijn paleis geen verdedigers meer.

Ik zou Nah-ee-Lah slechts geruime tijd later terugzien maar ik bleef voortdurend aan haar denken. Moh-Goh maakte mij vertrouwd met de nationale sporten van Laythe ; ik leerde namelijk mij van kunstmatige vleugels te bedienen om te vliegen. Ik had slechts bewondering voor deze uitvinding die tegelijk zo eenvoudig en zo vernuftig was. Naarmate ik klaar begon te zien in de taktiek van Ko-tah verzwoond mijn ongerustheid aangaande het lot van Nah-ee-Lah en haar ouders. De samenzwering dagtekende reeds van verscheidene kelds en Ko-tah scheen volstrekt niet haastig om tot daden over te gaan. Ongetwijfeld wachtte hij het gunstig ogenblik af om de beslissende slag te slaan en deze scheen in de onmiddellijke toekomst weinig meer kans te hebben om zich voor te doen dan in het verleden. Ik was er zelfs toe

gekomen Ko-tah er van te verdenken dat hij eenvoudig de dood van Sagroth afwachtte om zich aan het volk op te dringen.

De gebeurtenissen die volgden zouden echter deze onderstelling logenstraffen. Op zekere dag toen ik in een gang van Ko-tah's kasteel liep, zag ik een deur ter sluiks opengaan. Een man verscheen op de drempel. Toen hij mij zag deinsde hij terug en sloot plotseling de deur maar dit korte ogenblik was mij voldoende geweest om in hem een Kalkar te herkennen.

Daar ik meende een vijand ontdekt te hebben in het hartje van Laythe, sprong ik vooruit en de deur naar mij toe trekkend viel ik het vertrek binnen. Hoe groot was mijn verbazing toen ik mij tegenover zes mannen bevond waaronder drie Kalkars, twee vertrouwensmannen van Ko-tah en ten slotte Ko-tah zelf.

Toen hij mij bemerkte werd hij purper van woede maar ik liet hem de tijd niet om uit te barsten.

— Ik bied u mijn verontschuldigingen aan, excellentie, zei ik met een berouwvol uiterlijk, maar ik meende met een spion te doen te hebben en meende goed te doen hem aan te houden.

En ik deed alsof ik mij wilde terugtrekken.

— U hebt zich vergist, Ju-Len, antwoordde Ko-tah. Deze drie vreemdelingen zijn onze gevangenen.

— Ik heb het begrepen zodra ik u zag, antwoordde ik schijnheilig.

Ik ging heen, mij verdiepend in gissingen. Dit voorval had mij op mijn hoede gesteld. Ko-tah beraamde voorzeker een misdadig plan en ik besefte dat ik voortaan de ogen moest openhouden. Ik betoonde dan ook meer en meer belangstelling voor de bouwstijl van het paleis en mijn onderzoekstochten in de doolhof der gangen werden tegelijk nauwgezetter en veelvuldiger.

Op zekere dag, tijdens een van deze dagelijkse wandelingen, hoorde ik het geluid van een gesprek dat uit een naburig vertrek voortkwam. Ik drukte mijn oor tegen de deur en hoorde duidelijk de volgende woorden :

— En toch, Jevadar, zal hij ons slechts zijn hulp tegen deze voorwaarde verlenen, sprak de stem.

— Zijn voorstel is vernederend, antwoordde een andere stem waarin ik dadelijk die van Ko-tah herkende. Ik weiger het te onderzoeken. De stad Laythe is oninneembaar. Ik heb niets te vrezen.

— U onderschat zijn krachten, antwoordde de bode. Hij bezit toestellen waarmede hij niet alleen onze stad maar gans de Va-Nah kan vernietigen. Door zijn toedoen zult u zonder slag of stoot de meester van Laythe worden. Is u dat niet voldoende ?

— Neen, het voldoet mij niet Jemadar van Laythe te zijn als ik mij moet buigen voor een Jemadar van de Kalkars.

— Indien u weigert zal hij in elk geval uw stad innemen en u allen tot slavernij brengen.

— Genoeg ! donderde Ko-tah met een stem die trilde van woede. U kent mijn antwoord. U kunt vertrekken, Kalkars.

— U zult het zich bitter berouwen, antwoordde de Kalkar. U hebt geen flauw begrip van de macht van uw tegenstander noch van zijn

kunst om mensenlevens te vernietigen.

— En u kent ongetwijfeld mijn kracht niet. De zwaarden van mijn soldaten zijn meer te duchten dan de magische wapens van hem die mij durft trotseren.

Ik hoorde stappen en had nauwelijks de tijd om mij tegen de muur aan te drukken om niet verrast te worden.

Weldra hoorde ik een gerucht van stemmen en kon ik gemakkelijk onderscheiden wat zij zegden :

— Wel, wat denkt u er van ? vroeg Ko-tah aan zijn raadgevers.

Een ogenblik bewaarden de gezellen van de Jemadar het stilzwijgen. Zij gaven er zich rekenschap van dat die minuut van zeer groot gewicht was en zij wilden niet lichtzinnig hun mening te kennen geven.

— Naar mijn oordeel, zei eindelijk een van hen, als het waar is wat die Kalkar ons daareven gezegd heeft, moeten wij de verwezenlijking van onze plannen bespoedigen. Laythe moet voortaan in haar geheel verenigd zijn onder het gezag van Ko-tah om aan de vijand van buiten doeltreffend weerstand te kunnen bieden en ten slotte een beslissende overwinning te behalen die ons een lange periode van vrede zal verzekeren.

— Goed gesproken, stemde Ko-tah in. Verzamel onze krachten, wij zullen op het einde van deze ola tot de actie overgaan.

Graag had ik er nog meer van gehoord maar het overige van de beraadslaging gebeurde met gedempte stem. Wat moest ik doen ? Binnen de zes uren zou Ko-tah zijn aanslag tegen Sagroth ten uitvoer brengen en ik wist wat zulks voor Nah-ee-Lah betekende. Zij zou te kiezen hebben tussen de hand van de moordenaar van haar vader en de dood. En ik kende reeds de keus van de trotse prinses.

DE TIENDE HOOFDSTUK

DE STAATSGREEP

Aan een ware koorts ten prooi verliet ik het kasteel van Ko-tah en liep vlug de drie terrassen op die het van het paleis van de Jemadar scheidden.

Ik verzocht de officier van de wacht die mij te gemoet kwam mij aan Sagroth of aan zijn dochter aan te melden en voegde er aan toe dat ik hun een zeer dringende mededeling te doen had. Hij vertrok en liet mij bij de voet van de trap achter. Mijn geduld werd op een uiterst zware proef gesteld. Na verloop van een of twee uren kwam hij terug — ik kan dit tijdsverloop dat mij een eeuwigheid toescheen niet beter aanduiden — en verzocht mij hem te volgen. Hij leidde mij de audiëntiezaal binnen waar mijn eerste onderhoud met Sagroth had plaats gehad en waar ik mij eens te meer in tegenwoordigheid bevond van de statige grijsaard naast wie Nah-ee-Lah gezeten was.

— Wat komt u hier doen, trouweloze verrader ? riep zij uit terwijl haar ogen fonkelden van woede.

Sagroth was op het punt mij het woord toe te sturen toen er plotseling achterin de zaal een deur openging en drie krijgers met blanke sabel het vertrek binnen traden. Zij droegen de uniform van Ko-tah's lijfwacht wat iedere zweem van twijfel verdreef die in mij had kunnen oprijzen betreffend hun bedoelingen. Mijn eigen zwaard trekkend sprong ik op hen toe.

— Hoe durft u uw zwaard trekken in tegenwoordigheid van uw Jemadar ? riep Sagroth uit die zich nog niet bewust was van het gevaar dat hem bedreigde.

— Maar zij willen u doden. Ik ben gekomen om u te verdedigen, schreeuwde ik terwijl ik de drie aanvallers de weg trachtte te versperren.

Ik ben geen beginneling in het schermen. Sedert ik de school der luchtkadetten bezocht had, was het zwaard steeds mijn geliefkoosde sport geweest. Het was echter de eerste maal dat ik mij gedwongen zag de slagen van drie tegenstrevers tegelijk af te weren en men zal begrijpen dat mijn taak niet gemakkelijk was. Gelukkig wierp Sagroth, zwichtend voor de werkelijkheid, zich eveneens in de strijd om zijn leven en zijn eer te verdedigen.

Twee krijgers vielen nu de Jemadar aan, zodat ik voortaan met gelijke kansen streed. Het was voor mij een kinderspel mijn tegenstanders naar de beide andere mee te trekken. Ik kwam juist op tijd om mijn degen in het hart te stoten van hem die de oude vorst door herhaalde aanvallen had gekweld en die nu van diens uitputting gebruik wilde maken om hem de genadeslag toe te dienen :

Van dit oogenblik af weerklonk de zaal van het gerucht der gekruiste degens in twee gelijke duels. De verwickelingen van de strijd die Nah-ee-Lah's vader leverde tegen Ko-tah's handlanger kon ik niet volgen daar mijn tegenstander, verbitterd door mijn list, mij geen verpozing meer gunde. Doch welk een behendig schermer hij ook was, hij streed slechts voor zijn leven terwijl ik mijn leven en mijn eer verdedigde, want van het oogenblik af waarop Nah-ee-Lah mij het woord verrader in het gezicht had geslingerd, had ik begrepen dat ik mij te allen prijze in haar ogen in eer moest herstellen.

Twee of driemaal achter elkaar wierp ik een blik op het meisje dat recht stond achter de massieve tafel, met de ogen wijd open van ontzetting ongelovig op mij gevestigd. Ik was er in geslaagd de krachten van mijn tegenstrever uit te putten en het gevecht tot vóór de tafel te brengen, derwijze dat ik met de rug naar de deur gekeerd stond waarlangs de moordenaars waren binnengekomen en met het gelaat juist tegenover de prinses. Ook Sagroth begon zijn tegenstander meester te worden die er niet meer in gelukte zijn slagen af te weren. Opeens zag ik een uitdrukking van vrees zich op het gelaat van Nah-ee-Lah aftekenen ; daarna weerklonk een kreet :

— Juliaan, pas op ! Achter u ! Achter u !

Door die kreet opgeschrikt, liet mijn tegenstrever een oogenblik zijn aandacht verslappen om over mijn schouder een blik te werpen op hetgeen achter mij gebeurde. Het bekwam hem slecht. Met een degenstoot belette ik hem voor eeuwig zijn nieuwsgierigheid te voldoen. Vervolgens draaide ik mij om ; ik stond tegenover twaalf mannen die zoëven de drempel van de zaal overschreden hadden. Zij gewaardigden zich niet eens mij een blik toe te werpen en wierpen zich op Sagroth. Alvorens ik de tijd vond te beseffen wat er gebeurde, doorstaken twaalf zwaarden het lichaam van de heldhaftige vorst. Ik keerde mij naar Nah-ee-Lah toe. Met tranen in de ogen en verstikte stem riep de prinses mij reeds toe :

— Kom vlug, Juliaan, anders bent u ook verloren !

De Jemadar was gestorven en wij konden niets meer voor hem doen. Anderzijds zou het zinneloos geweest zijn alleen deze bende krijgers te trotseren. Ik liep dan ook naar Nah-ee-Lah toe en het volgende oogenblik verdwenen wij uit het gezicht van de moordenaars.

— Juliaan, fluisterde zij toen wij verzekerd waren dat wij niet meer achtervolgd werden, zult u mij ooit kunnen vergeven ? U hebt uw leven gewaagd om dat van mijn arme vader te verdedigen niettegenstaande mijn onrechtvaardig misprijzen.

— De schijn was tegen mij, Nah-ee-Lah. Uw enig ongelijk was misschien dat u te veel op hen vertrouwde.

— Wat spijt het mij, Juliaan, dat ik geweigerd heb naar u te luisteren. Ik was er van overtuigd dat u zich vrijwillig in dienst gesteld had van Ko-tah evenals zovele van onze partijangers.

— U had aan mijn vriendschap niet moeten twijfelen, Nah-ee-Lah. Ik ben niet in staat u te verraden. Maar kom nu gauw, uw leven wordt bedreigd.

— Ja, maar als Ko-tah het paleis laat omsingelen kunnen wij niet meer vluchten. Ik weet dat hij zelfs hier talrijke partijangers heeft. Alleen de lijfwacht van mijn vader is loyaal gebleven.

— Hoe zou ik ze kunnen verzamelen ?

— Laten wij op het terras gaan ; wij zullen zien of Ko-tah ons deze laatste hulp nog niet ontroofd heeft.

Gelukkig werd de uitgang waarvan wij gebruik maakten nadat wij langs eindeloze gangen waren gegaan, niet bewaakt. Op het hoogste terras van Laythe troffen wij een honderdtal soldaten aan die, toen zij de staatsgreep vernamen, hun zwaarden trokken en Nah-ee-Lah omringden al roepend :

— Leve Nah-ee-Lah, Jemadav van Laythe ! Voor haar willen wij strijden tot onze laatste ademtocht !

— Zend een tiental mannen uit om de overige soldaten van de lijfwacht te verzamelen evenals de bevolking die getrouw bleef aan de dynastie van de Sagroth's, beval ik. Zeg hun dat de nieuwe Jemadav hun algehele getrouwheid nodig heeft. Wat de anderen betreft, zij zullen ons begeleiden naar de troonzaal waar prinses Nah-ee-Lah tot Jemadav van Laythe zal uitgeroepen worden.

De bevelvoerende officier van de lijfwacht wierp Nah-ee-Lah een ondervragende blik toe.

— Voer de bevelen van Ju-Len de Jevadar uit, sprak zij kort.

Onmiddellijk werden de tien soldaten van de lijfwacht naar de verschillende stadsgedeelten uitgezonden met als opdracht het trouw gebleven leger te verzamelen terwijl de anderen ons in het paleis vergezelden.

Wij kwamen de troonzaal binnen op hetzelfde ogenblik als Ko-tah met zijn lijfwacht maar wij hadden het voordeel er binnen te dringen langs de deur die het dichtst bij de troon was en alvorens Ko-tah de symbolische zitplaats had kunnen bereiken, had Nah-ee-Lah er reeds plaats op genomen. Ik trad vooruit en riep met opgeheven arm :

— De Jemadar Sagroth is dood ! Leve Nah-ee-Lah, Jemadav van Laythe !

— Halt ! riep Ko-tah uit. Nah-ee-Lah kan de troon met mij delen maar zij zal hem niet alleen bezitten.

— Leidt die verrader weg ! zei ik mij tot de lijfwacht wendend.

Maar Ko-tah wachtte niet tot hij gegrepen werd. Zodra hij begreep

dat de kans gekeerd was, liep hij naar de uitgang gevold door zijn mannen. Ik wist echter dat hij zijn laatste woord nog niet gesproken had en dat hij weldra zou terugkeren.

En ditmaal kwam hij inderdaad met een talrijke groep soldaten terug doch zonder veel resultaat. De lijfwacht van Nah-ee-Lah verdedigde moedig de toegang tot de zaal en doorstond een waar beleg dat lange uren duurde. Soms schenen de troepen van Ko-tah gereed om het op te geven en verlieten ze de drempel van de zaal maar onmiddellijk daarna gingen zij met verdubbelde ijver opnieuw tot de aanval over.

Toen bereikte een vaag rumoer dat uit de stad opsteeg onze oren, een rumoer waarvan wij vooreerst de herkomst niet konden verklaren maar dat ons met vreugde vervulde naarmate het nader kwam. Waarschijnlijk was dit het gerucht van de trouw gebleven menigte die haar prinses kwam verdedigen.

Bij de ingang van de troonzaal hadden de uitgeputte strijders voor enige tijd het gevecht gestaakt. Allen spitsten het oor ; de gezichten van de enen klaarden hoopvol op, die van de anderen drukten een diepe verslagenheid uit.

Onze blijdschap was echter voorbarig. Het vaag rumoer veranderde weldra in duidelijke woorden.

— Sagroth is niet meer ! Leve Ko-tah, Jemadar van Laythe ! Zo klonken de kreten van het volk dat naar het paleis oprukte.

Nah-ee-Lah en ik keken elkaar met verstomming aan.

— Wat betekent dat ? vroeg ik. Zou het volk zich tegen ons gekeerd hebben ?

— Ko-tah heeft sedert verscheidene kelds goed gewerkt, merkte een verdediger van Nah-ee-Lah op. Hij heeft over de dynastie lasterpraatjes verspreid welke zelfs het wijs beleid van Sagroth niet vermocht uit te roeien.

— De wil van het volk geschiede, sprak Nah-ee-Lah droevig.

Doch het leger van Ko-tah had zich bij de aanvallers van de troonzaal gevoegd. De lijfwacht van Nah-ee-Lah was echter besloten de rechten van hun Jemadav tot de dood te verdedigen, met of tegen haar zin.

— Blijf bij de prinses, zei mij een van hen, en als u ziet dat de laatste van ons gevallen is, blijft u niets anders meer over dan haar een dolk in het hart te ploffen.

Ik sidderde bij deze woorden en hoewel ik een teken van instemming gegeven had, voelde ik toch dat ik nooit mijn opdracht tot het uiterste zou kunnen vervullen.

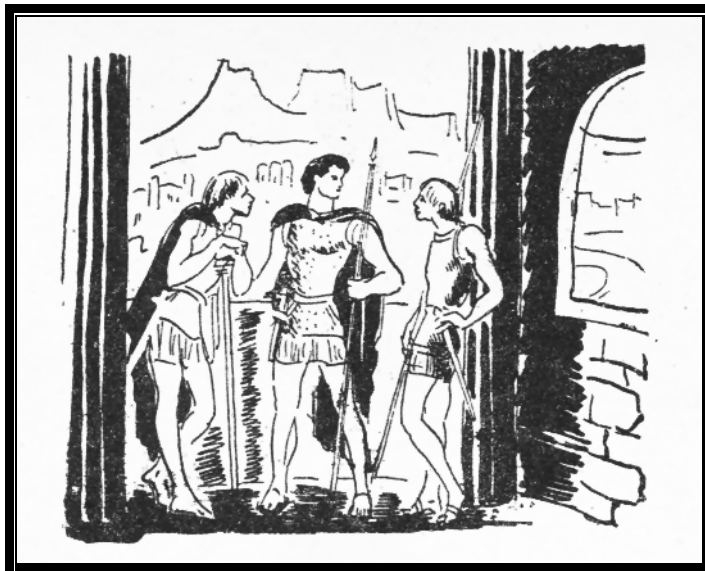
Voortgestuwd door het gepeupel drongen Ko-tah en zijn lijfwacht ten slotte de zaal binnen onder het geschreeuw van : « Leve Ko-tah, Jemadar van Laythe ». Enkelen stormden met de blanke sabel naar mij toe.

— Geef je over, Juliaan, smeekte Nah-ee-Lah. Jij bent een vreemdeling en hoeft je leven niet te offeren voor de dynastie van Laythe. Toen, zich tot Ko-tah richtend :

— Spaar hem, Ko-tah, en ik zal mij met vreugde voor de wil van

het volk buigen zonder te trachten mijn rechten op de troon te doen gelden.

— Nooit zal een verrader over de onderdanen van prinses Nah-ee-Lah heersen, riep ik uit terwijl ik opeens, door ik weet niet welke radeloze woede aangegrepen, op Ko-tah toesprong.

Het tweegevecht dat ik met de troon-pretendent leverde was kort en tragisch : ik ontweek een verwoede aanval van Ko-tah en plofte mijn dolk in het lichaam van de intrigant die neerstortte op de parketvloer van de zaal, bij de voet van de troon die hij zozeer begeerd had.

Een ogenblik lang heerste er een doodse stilte in de zaal. De partijgangers van de geweldenaar, beroofd van hun aanvoerder, keken elkaar verstomd aan zonder te weten welke partij zij moesten kiezen.

Plotseling scheurde de lucht door een vreselijke ontploffing, onmiddellijk gevolgd, door een tweede. Kreten van schrik stegen van alle zijden op. Opnieuw schudde het gebouw op zijn grondvesten onder de slag van een derde ontploffing die nog heviger was dan de twee vorige.

Een paniek maakte zich meester van het leger dat aan de deur van de troonzaal opeengepakt stond. Door angst verblind verspreidden de strijders zich en enkele minuten later was het paleis ledig.

— Kom, zei ik tot Nah-ee-Lah. Wij moeten de oorzaak van die ontploffingen ontdekken.

— Ja, beaamde zij. Van op het binnenterras kunnen wij gans de stad zien.

En zich tot haar verdedigers richtend die alleen met ons in de zaal gebleven waren :

— Bewaakt de ingang van het paleis, gebod zij, en verindert een gebeurlijke terugkeer van de vijand.

De officier boog en gevolgd door de heldhaftige overlevenden van de lijfwacht ging hij de toegang van het paleis verdedigen terwijl Nah-ee-Lah mij langs een trap naar het dak van het terras leidde.

Het schouwspel dat zich onder onze blikken ontrolde was echt apocalyptisch. De radeloze menigte rende in alle richtingen terwijl de

elkaar opvolgende ontploffingen de duizendjarige gebouwen deden schudden. Sommige stortten ineem en de brokstukken, die met geweld in de lucht geslingerd werden, kwamen als een moordende regen weer op de grond neer. Op ettelijke plaatsen vatten de huizen vuur en de stad schoot op een dozijn verschillende plaatsen in brand.

Het kostte mij weinig moeite te begrijpen dat al deze onheilen veroorzaakt waren door de projectielen die buiten de stad werden afgeschoten.

Ik liep naar de rand van het terras van waar ik met de blik gans de hoogvlakte kon omvatten in wier midden de stad Laythe gebouwd was. Ik kon een kreet van verbazing niet onderdrukken want de stad leek door de Kalkarsoldaten omsingeld. Ongelovig wierp ik Nah-ee-Lah een vragende blik toe.

— Helaas, zei Nah-ee-Lah, zij hebben aan hun oude eerzucht om Laythe te veroveren niet verzaakt. Sedert verscheidene generaties hadden zij ons in vrede laten leven en dat had ons op een dwaalspoor gebracht. Maar wat betekent dat geraas en dat vuur, Juliaan ?

— Kijk, zei ik terwijl ik mijn gezellin een heuveltje aanwees dat zich op enige afstand van de stad verhief en op de top waarvan men een toestel zien kon dat de stad met projectielen bestookte... En daar ook, voegde ik er aan toe, en ginder nog. De stad wordt van alle kanten gebombardeerd, Nah-ee-Lah met springstoffen waartegen u volkomen machteloos staat.

— Als men de legende geloven mag, mompelde zij, kon ons volk die eertijds eveneens maken. Maar op heden kennen wij alleen nog de blanke wapens.

Op dat ogenblik kwam een der bewakers van het paleis aangelopen.

— Majesteit, sprak hij zich voor Nah-ee-Lah neerbuigend, een man vraagt u te spreken en belooft de stad te sparen als u er in toestemt hem te aanhoren.

— Laat hem komen, antwoordde zij.

Enkele ogenblikken later kwam de wachter terug met een der kapiteins van Ko-tah's leger.

— Ik ben de boodschapper van de Jemadar der Jemadars, heerser van de Va-Nah. Als u Laythe van de vernietiging wil redden, luister dan naar mij.

— Ik erken geen enkele vorst boven mij, antwoordde Nah-ee-Lah.

— U zult verplicht zijn u voor hem te buigen. Hij is de almachtige aanvoerder van alle Kalkars. Maar hij is bereid uw stad genade te schenken indien u zijn voorwaarden aanneemt.

— Wat verlangt hij ?

— Hij wil met u de troon van de Va-Nah bekleden. U zult zijn echtgenote zijn en de titel dragen van Jemadav der Jemadavs.

Een diep misprijzen tekende zich af in de mooie ogen van Nah-ee-Lah.

— En wie is dan toch die verwaande Kalkar die mijn echtgenoot wil worden ? vroeg zij.

— Het is geen Kalkar maar een man die van een andere wereld

komt en die u als zijn verloofde beschouwt.

— Zijn naam ? vroeg Nah-ee-Lah ongeduldig.

— Hij laat zich Orthis Jemadar der Jemadars noemen.

Nah-ee-Lah fronste de wenkbrauwen en een misprijzende glimlach verscheen op haar lippen.

— Ik begin te begrijpen wat er gebeurd is. Die intrigant van een Orthis heeft de tijd gevonden om de Kalkars te ontdekken, zich in hun gunst te dringen en hun zijn plan om Laythe te vernietigen te doen aannemen. Zelfs als die man zijn naam niet genoemd had, zou ik geraden hebben dat het Orthis betrof. Zouden er twee mensen ter wereld in staat zijn een dergelijk verraad te plegen.

Nah-ee-Lah wendde zich tot de boodschapper.

— Keer terug naar die u gezonden heeft, sprak zij, en zeg hem dat Nah-ee-Lah, Jemadav van Laythe, eerder zou aannemen de vrouw van Ga-Va-Go, koning der Va-Gas te worden en de stad Laythe te zien vernietigen dan te onderhandelen met een man van wie het uitspreken van zijn naam alleen haar walgt. Vertrek.

Daarop ging de boodschapper heen, begeleid door de wachters.

— Ha, Juliaan, zuchtte Nah-ee-Lah die aan haar wanhoop de vrije loop liet, nu wij alleen zijn, waar zal ik de nodige sterkte vinden om mijn volk tegen de overweldiger te verdedigen ?

Ik schudde gelaten het hoofd.

— Er kan voor ons geen spraak zijn van vuurwapens naar hun voorbeeld te vervaardigen. Laythe zou een puinhoop zijn eer het eerste geweer gereed tot het gebruik zou zijn. Het enige wat wij nu kunnen doen is de ganse bevolking te verzamelen, inbegrepen de vrouwen die bekwaam zijn om de wapens te hanteren en ze tegen de Kalkars te doen oprukken om hen te dwingen het bombardement te staken.

Terwijl zij over mijn plan nadacht bood een officier van de lijfwacht zich vóór ons aan om de bevelen af te wachten.

— Ga naar de stad, zei hem Nah-ee-Lah, en verzamel op het terras boven het kasteel alle inwoners die in staat zijn een degen, een dolk of een lans te dragen. Zeg hun dat hun Jemadav hun wil spreken. Handel vlug ; misschien hangt het lot van Laythe van uw ijver af.

VEERTIENDE HOOFDSTUK

HET VERTREK VAN DE MAAN

Reeds was op verscheidene plaatsen brand uitgebroken en niettegenstaande de inspanningen van de bevolking om het vuur te doven, verspreidde het zich met een angstwekkende snelheid.

Doch, zo plotseling als het begonnen was, eindigde het bombardement. Deze wapenstilstand voorspelde niets gunstigs want ik vermoedde dat de vijand zich gereed maakte om tot een nieuw manoeuvre over te gaan. Inderdaad, enkele minuten later zagen wij het bovineind van een honderdtal ladders op de rand van het lager gelegen terras verschijnen. De mannen die ze droegen waren onzichtbaar. Maar het was duidelijk dat het Kalkars waren die Orthis had ingewijd in het vervaardigen van uitschuifbare ladders.

Ik begreep de ernst van de toestand en rende naar de ingang van het kasteel waar de keizerlijke lijfwacht verzameld was en gebod hen gans de bevolking naar het lager gelegen terras te richten om den vijand te beletten de basis van de stad in te nemen.

Vervolgens keerde ik naar Nah-ee-Lah terug en samen volgden wij de verwikkelingen van het gevecht waarvan de uitslag echter jammer genoeg geen twijfel liet. Alvorens de verdedigers van de stad hun stellingen konden bezetten, hadden de Kalkars bij duizenden het terras beklommen. De bevolking, die van alle kanten was toegesneld, had goed hun een verwoede tegenstand te bieden, iedere teruggeslagen Kalkar werd vervangen door tien andere die aan het bovineind van de ladders opdoken.

Opeens verscheurde een ontploffing de lucht en op de plaats waar een ogenblik te voren een honderdtal Laythiërs dapper streden, zag men niets anders meer dan een bloedige hoop lijken.

— Granaten ! riep ik uit. Handgranaten !

— Wat betekent dat, Juliaan ? Zij vermoorden mijn volk !

— Helaas, Nah-ee-Lah, de Va-Nah mag wel de dag vervloeken waarop een bewoner van de aarde er de voet op gezet heeft.

— Ik begrijp niet, mompelde Nah-ee-Lah met wijdopen ogen van ontzetting.

— Het is het werk van Orthis. Hij heeft van de aarde de kennis van vreselijke vernielingsmiddelen meegebracht. Laythe is onherroepelijk verloren. Uw primitieve verdedigingsmiddelen vermogen niets tegen die helse tuigen. Er blijft u maar een kans op redding over : u over te geven.

— Neen, Juliaan, zei Nah-ee-Lah, haar hand op mijn schouder leggend, u weet dat het onmogelijk is. Breng mij bij mijn moeder en ga vrede sluiten met uw medeburger : de man van de aarde. Het zou onrechtvaardig zijn moest u, een vreemdeling, het tragische lot van mijn onderdanen delen.

— Nu vraagt u mij iets onmogelijks, Nah-ee-Lah. De enige vrede die ik met Orthis sluiten kan is de eeuwige vrede. Er is op de wereld geen plaats voor ons beiden.

Zij weende zacht met het hoofd op mijn schouder. Ik legde mijn arm om haar middel en trachtte haar te troosten.

— Ik heb u slechts smart en gevaren aangebracht, Juliaan, dan wanneer ik u het geluk, de vreugde en de veiligheid had willen schenken.

Ik voelde mijn keel dichtsnoeren en een lange wijl was het mij onmogelijk een woord uit te brengen. Eindelijk fluisterde ik met een door aandoening verstikte stem :

— Nah-ee-Lah, mijn arme kleine Nah-ee-Lah !... Wat is het noodlot wreed dat mij mijn geluk doet ontdekken op het ogenblik waarop wij voor altijd moeten scheiden.

...Wij gingen langs de gang van het kasteel die naar de vertrekken van de Jemadav leidde. De moeder van Nah-ee-Lah bevond er zich echter niet. Wij zochten haar in gans het paleis en toen wij de deur van de troonzaal openden bood zich een tragisch schouwspel voor onze blikken aan. Naast het lijk van Sagroth lag zijn echtgenote, het hart met een dolk doorstoken. De heldhaftige koningin had haar levensgezel niet willen overleven.

Nah-ee-Lah bleef een ogenblik onbeweeglijk, in zichzelf gekeerd als in gebed. Daarna gingen wij zwijgend terug naar het hoogste terras. De vlammen overweldigden Laythe van alle zijden en de lucht was bezwangerd met rookwolken. De stad was inderdaad grotendeels in hout gebouwd en het vuur vond hierin een gemakkelijke prooi.

— Mijn arme stad Laythe is voor goed verloren, zei het jonge meisje met trillende stem. Ko-tah heeft ons leger gedemoraliseerd en niemand is nog op zijn post. Geheel ons prachtig verdedigingssysteem tegen brand dient tot niets meer.

Ik wierp haar een ondervragende blik toe.

— Ja, Juliaan, de stad Laythe had alles voorzien om zich tegen dit geduchte element te verdedigen, alles... behalve het verraad. De vijvers,

de fontein, de watervallen, zelfs de zwembassins zijn in werkelijkheid bestemd om dit gevaar af te wenden. Indien onze mannen op hun post geweest waren, zou deze ramp niet kunnen gebeurd zijn.

Terwijl wij zagen hoe de vlammen stilaan de huizen van de trotse stad Laythe verslonden, werd onze aandacht getrokken door de grote beroering die op de lager gelegen terrassen heerste.

Vervolgd door de met granaten gewapende Kalkars, snelde de bevolking ijlings naar de rand der terrassen. De waanzin van de zelfmoord had de radeloze menigte aangegrepen. De enen staken hun dolk in hun lichaam, anderen stortten zich op de snede van hun degens. De meerderheid echter liet zich in de afgrond storten. Het signaal daartoe was gegeven door een officier die zich met de kreet « Leve Laythe ! » in de krater stortte. Twaalf van zijn soldaten volgden onmiddellijk zijn voorbeeld en van toen af werd het een waar gevecht om een plaats op de rand van het terras en de onverzadelijke krater verzwolg honderden mannen en vrouwen.

Nah-ee-Lah bedekte zich de ogen met de handen.

— Mijn arm volk, zuchtte zij, mijn arm volk. Ach, waarom heb ik de voorwaarden die mij gesteld werden niet aanvaard ! Alles was beter dan dat ! Ik alleen ben de oorzaak van hun tragisch einde.

Haar wanhoop en haar wroeging waren pijnlijk om aan te zien.

— Het is onnodig uzelf zulke verwijten toe te sturen, zei ik. U hebt misschien de dood van uw onderdanen verhaast, maar anderzijds hebt u hun de vernederingen en de slavernij bespaard die het rijk van Orthis hun zou gebracht hebben. Voor hen is het beter te sterven dan door dat monster bestuurd te worden.

Om haar niet langer dit wrede schouwspel te laten aanschouwen, trok ik Nah-ee-Lah mee naar het buitenterras van het paleis. Juist boven ons bevond zich de grote hoofdingang. Een groep Kalkars begaf er zich op dat ogenblik heen om zich gereed te maken de woning der Jemadars stormenderhand in te nemen. De keizerlijke wacht stond daar klaar om de toegang tot het paleis tot de laatste druppel van hun bloed te verdedigen.

Een man stapte aan het hoofd van de bende Kalkars. Toen mijn blikken op hem vielen voelde ik al mijn bloed naar mijn gezicht stijgen.

— Het is Orthis, mompelde ik terwijl ik Nah-ee-Lah instinctmatig met mijn lichaam beschermde.

Hij ook had mij herkend.

— Ik kom bezit nemen van mijn eigendom, riep hij ons toe, en tegelijk mijn rekening met u vereffenen, Juliaan.

Zijn rechterhand omklemde een cirkelvormig voorwerp dat hij op de hoofdingang wierp. Een ontploffing volgde en het stenen beschot sprong in duizend stukken. De laatste toevlucht van de keizerin van Laythe was gevallen en terzelfder tijd sneuvelde de helft van de keizerlijke wacht.

De Kalkars, die allen gewapend waren, stormden vooruit tussen de overlevenden van de lijfwacht.

— Vaarwel Juliaan, zei Nah-ee-Lah, haar voorhoofd tegen mijn lippen drukkend.

Vervolgens nam zij moedig en waardig haar dolk.

— Neen, Nah-ee-Lah, riep ik uit, haar het wapen ontrukkend. Alles is misschien nog niet verloren.

Een gedachte was daareven door mijn geest geflitst.

— De vleugels, riep ik uit. Waar zijn de vleugels? Laten wij vluchten, al ware het maar om Orthis het genoeg te ontnemen bij onze dood tegenwoordig te zijn.

Zij bracht mij naar een der torens die het paleis bekroonden. Een steile trap bracht ons naar een soort van loods die op de top van de toren stond. Daar werden de vleugels van de koninklijke familie bewaard. Ik hielp Nah-ee-Lah om de gasvergaarbak op haar rug te bevestigen en deed hetzelfde voor mij; vervolgens voorzagen wij ons elk van een paar kunstmatige vleugels. Het volgende ogenblik namen wij onze aanloop.

Wij vlogen snel naar de vlakke, in de richting waar zich mijn bestuurbare ballon moest bevinden.

De rook die boven de stad walmded bedekte ons met zijn beschuttende sluier en onttrok ons aan de ogen van Orthis en zijn handlangers.

Onze vlucht duurde waarschijnlijk verscheidene dagen, daar wij een tiental keren moesten landen om te rusten en onze krachten te herstellen. Gelukkig vonden wij overal vruchten en eetbare wortels.

Ik kon mijzelf niet beletten een kreet van vreugde te slaken toen ik in de verte de groene wateren van de maanzee ontwaarde. Toen wij ze bereikt hadden zetten wij onze vlucht voort volgens het plan dat ik gevormd had; doch onder de talrijke stromen die wij overvlogen zocht ik vruchteloos degene die ons naar het luchtschip moest leiden.

Ontmoedigd gaf ik het eindelijk op. Onze gasvoorraad was bijna uitgeput en het was ons onmogelijk hem te hernieuwen.

Niet ver van het strand was de zee bezaaid met lachende eilandjes en ik stelde Nah-ee-Lah voor op een er van een halte te houden.

Onze eerste zorg was een kleine takkenhut op te richten om ons tegen de onweders te beschermen. De dagen vergleden langzaam, verdeeld tussen het plukken van fruit en groenten en het maken van lange wandelingen. Om de tijd te doden was ik begonnen Nah-ee-Lah mijn moedertaal aan te leren.

Wij leidden een kalm en werkeloos leven in dit bekoorlijk oord, maar het vooruitzicht ons bestaan te moeten slijten in dit al te gemakkelijk geluk kon ons slechts matig bekoren. Het heimwee naar de verre planeet bekreep mij iedere dag meer en meer.

Op zekere dag, terwijl wij op een mostapijt in de schaduw van een eeuwenoude boom lagen uitgestrekt en zwijgend de mauve bladeren bewonderden die zachtjes door het briesje bewogen werden, greep Nah-ee-Lah mij plotseling bij de arm.

— Juliaan, riep zij uit. Kijk eens omhoog. Wat is dat?

Ik sprong recht en keek in de aangeduide richting. Vooreerst kon ik mijn ogen niet geloven. In de hoogte boven het strand zag ik een toestel zweven waarvan de aanblik mij zo vertrouwd was als het gelaat van mijn moeder. Het was de Barsoum.

Ik voelde mij eensklaps aan een onbeschrijflijke opwinding ten prooi.

Ik trok Nah-ee-Lah mee in de hut, haalde er onze vleugels uit waarvan ik gedacht had dat zij ons nooit meer zouden van nut geweest zijn. De zakken behelsden nog een weinig gas, juist genoeg om ons toe te laten op te stijgen en een tiental meter af te leggen.

De Barsoum vloog traag langs het strand zodat onze wegen zich kruisten. Als het ons slechts gelukte de aandacht van de bemanning op ons te trekken! Doch welk signaal kon ik geven? Er bleef ons niets anders over dan het luchtschip in te halen. Ik stelde met schrik vast dat onze voorraad gas bijna opgebruikt was. Moest ik dan mijn vrienden zo dicht zien voorbijvliegen zonder mij bij hen te kunnen voegen?

Uitgeput door de bovenmenselijke inspanning die wij verwezenlijkt hadden, bereikten wij eindelijk het vasteland waar wij noodgedwongen enkele minuten rust moesten nemen, terwijl de Barsoum achter een bergtop verdween.

Enkele ogenblikken later verscheen het toestel opnieuw in de verte en ditmaal vloog het links. Weer stegen wij op, meer vertrouwend op onze strijdkracht dan op het overschot aan gas om ons in de lucht op te houden.

Wij waren het luchtschip een weinig genaderd en ik kon er mij rekenschap van geven dat het brede kringen beschreef boven de krater die in de top van een berg gaapte. Opeens werd het helder in mijn geest! De Barsoum voerde dit zonderling manoeuvre uit om de krater te onderzoeken waarin hij wilde dalen. Mijn vrienden maakten zich gereed om naar de aarde terug te vliegen.

Had ik dan Nah-ee-Lah aan ons vredig en gelukkig bestaan ontrukt alleen om de Barsoum voor goed onder onze ogen te zien verdwijnen?

Ik verzocht Nah-ee-Lah, die ten einde krachten was, zich aan mijn arm vast te klampen en begon uit alle macht naar de rand van de krater

te vliegen. De stem van de rede zei mij dat al mijn pogingen vruchteloos waren, maar ik wilde er niet naar luisteren.

De Barsoum was op minder dan tien meter boven mij. Op de brug stonden West, Jay en Norton.

Ik zag West zijn revolver grijpen en hem op mij richten, maar op het ogenblik toen hij zijn vinger op de trekker legde, sprong Norton op hem toe en greep hem bij de arm.

— Grote goden ! riep hij uit. Maar het is onze kommandant !

Allen herkenden mij nu en enkele minuten later zetten Nah-ee-Lah en ik de voet op de brug van de Barsoum.

*

— Buitengewoon ! riep mijn gastheer uit terwijl hij rechtsprong en naar de patrijspoort liep. De zon stond reeds hoog aan de hemel. Ik heb er niet aan gedacht dat ik u de ganse nacht met mijn geschiedenis heb wakker gehouden. Binnen enkele minuten zullen wij te Parijs zijn.

— Maar ik ken het einde van uw verhaal nog niet, protesteerde ik. Gisteravond, toen u het vrolijke gezelschap in het blauwe salon bekeek, hebt u gezinspeeld op een gevaar dat de mensheid bedreigt...

— ...Juliaan V, want vergeet niet dat het over hem gaat, zag zijn planeet terug in het jaar 2036, nadat hij tien jaar op de maan of liever in de Va-Nah had doorgebracht...

— Maar hoe had hij die interplanetaire reis opnieuw kunnen doen aan boord van een onklaar gemaakt luchtschip ?

— De eerste vraag die Juliaan V aan boord van de Barsoum stelde betrof precies de staat van het toestel. Toen vernam hij dat de drie officieren tien jaar gewerkt hadden om de motor te herstellen. Het mechanisme van het luchtschip had inderdaad geen geheimen voor Norton die alleen vriendschap met Orthis had gesloten om in diens grote wetenschappelijke kennis ingewijd te worden. De gehechtheid die de jonge officier aan de kapitein verbond en die Juliaan V zo ongerust maakte was slechts een voorwendsel dat de vooruitziende Norton tot zijn voordeel had weten te gebruiken.

— Maar nu landen wij en er blijft mij niets anders meer over dan u te danken voor de belangstelling waarmee u naar mijn verhaal geluisterd hebt.

En daarop stak hij mij de hand toe...

EINDE